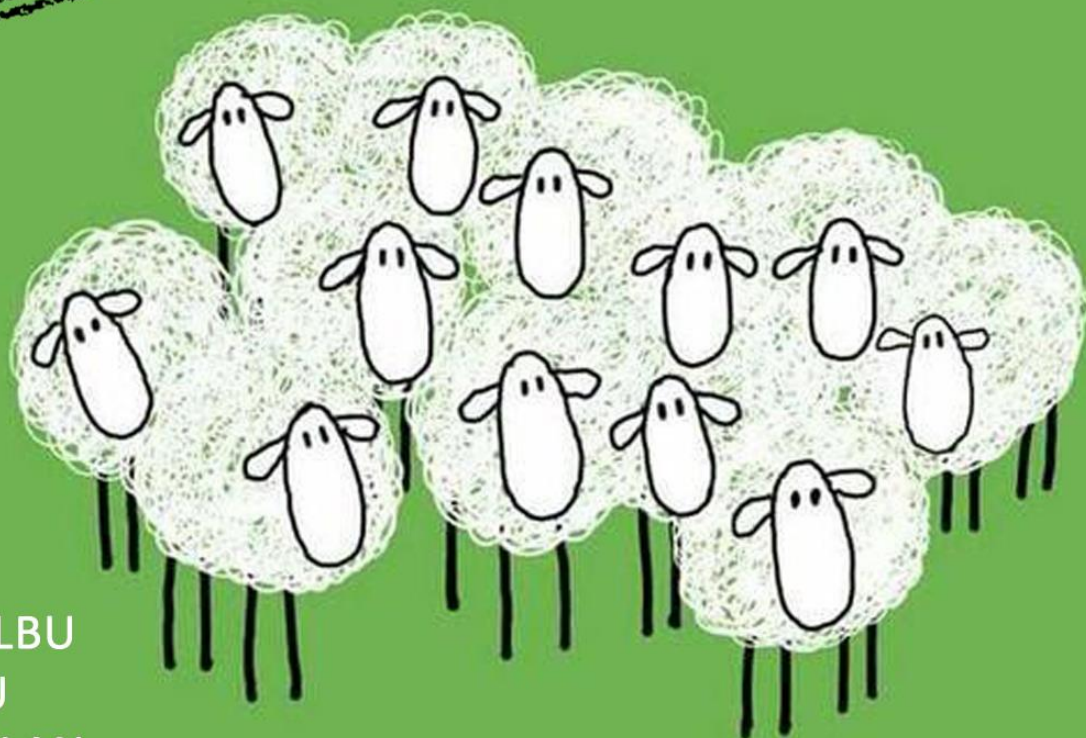

#3 04/2020

LITERNAUTICA

REVISTĂ (ONLINE) DE LITERATURĂ ȘI ALTE MOFTURI

Daniela ALBU
Dan BANU
Cornel BĂLAN
Alexandru IONUȚ
Cosmin LEUCUȚA
Pavel NEDELCU
Alexandra NICULESCU
Alina PAVELESCU
Radu PĂRPĂUȚĂ
Mihai POPA
Grigore RADU
E. RĂDULESCU
Tettyo SAITO
Crenguța SANDU
Lidia TRĂUȘAN-MATU

Conținutul acestei reviste este protejat prin copyright.

Orice reproducere a conținutului este interzisă prin lege, cu excepția cazurilor în care se primește acordul autorilor.

Autorii sunt singurii responsabili pentru propriile creații.

ECHIPA

Daniela Albu
Vasile Baghiu
Cornel Bălan
Daniel Dorosan
Florin Giurcă
Cosmin Leucuța
Gabriel Florin Macsim
Pavel Nedelcu
Alexandra Niculescu
Mihail Victus

EDITORI NUMĂR CURENT

Cornel Bălan. Pavel Nedelcu. Mihail Victus

Ilustrație copertă: autor necunoscut

CUPRINS

EDITORIAL

004. Însemnări din carantină - Cornel Bălan

PROZĂ

011. Un ciob de lume - Alina Pavelescu

019. Gaufrettes au chocolat - Dan Banu

023. Fidelitate, altfel - Grigore Radu

053. Mestrul Sadoveanu - Radu Părpăuță

066. Jurnal de pandemie - Cosmin Leucuța

070. Dublura - Daniela Albu

086. Amiaza - Mihai Popa

096. Mulțumesc, Tadao-san - Tettyo Saito

112. Reparația - Pavel Nedelcu

135. Jocul lui Horacio Oliveira - Alexandra Niculescu

147. Pielea satului - Alexandru Ionuț

153. Cadoul - Crenguța Sandu

166. Rapsodie de primăvară - E. Rădulescu

RECENZII

060. Oameni normali, de Sally Rooney - Alexandra Niculescu

104. Once Upon a Time in Moldova - Lidia Trăușan-Matu

186. Recenzie pentru un roman numit „Kaka” - Tettyo Saito

Însemnări din carantină

Mă plictisesc, dar e plictiseala mea, adică una plăcută. Gîndurile îmi țin companie și, chiar dacă nu ies din casă cu zilele, îmi țin creierul ocupat (să nu folosesc un cuvînt mare, intelectul) și mi-e greu să cred că dacă aș fi nevoit să stau încă trei luni în izolare, la capătul intervalului aș apărea trist și fără energie. Atîta timp cît toate persoanele pe care le cunosc, rude, prieteni, sînt bine și am ce mîncă, voi fi bine.

De cîteva săptămîni nu mă mai uit deloc la știri și chiar dacă citesc din cînd în cînd ziarele, o fac frugal, uneori fără să trec de titluri. Mai puțin timp pentru știri ar trebui să însemne mai mult timp pentru mine. Vorbesc mai mult la telefon cu rudele din România, plimb cățeaua aproape o oră pe zi în fiecare zi, ies la cumpărături alimentare mai rar și mă întorc cu o satisfacție nefirească, cum nu am cunoscut din anii '80 cînd reușeam să-i țin rînd mamei la pulpe de pui. Nu mai există trafic, iar la serviciu stau vreo șase ore în loc de opt, dar multe alte lucruri iau mai mult timp ca înainte și, adunate, însumează mai mult decît ce am cîștigat. La

serviciu lumea poartă măști și aducându-mi aminte de un asistent tânăr care predă Mecanisme și căruia îi putea groaznic gura (cum toți colegii mei de facultate ar putea confirma), azi am avut gândul hilar că, dacă omul ăla e obligat acum, adică zeci de ani mai târziu, să poarte mască, în mod sigur moare sufocat de propriul miros, forțat să-i pătrundă din gură în nas.

Scriu și citesc. Nu am participat niciodată la un curs de creative writing dar acum, de plictiseală, am ascultat cursurile lui Margaret Atwood un pic nemulțumit că nu am aflat nimic nou, însă tot ce știam era spus într-o manieră captivantă, cu toată vocea ei blazată. Un contrast care m-a prins. După ce am aflat că o universitate americană de renume a postat multe cursuri on line pe gratis, m-am gândit că nu mi-ar strica niște cunoștințe noi, așa că în urmă cu câteva zile am audiat *Profeții, oracole, semne*. Când, copil fiind, asistam cum, la țară, bunicul spinteca porcul de Crăciun, nu aveam habar că obiceiul lui de a analiza splina animalului (după bunicul, grosimea ei semnificând cât de rea sau blîndă urma să fie iarna) era de fapt o datină străveche, atestată și la popoarele din antichitate. Pe atunci se predau un fel de cursuri de ghicit în forma intestinelor - spre deosebire de bunică-meu, care știa să zică una și bună: cum va fi iarna care vine. Prezicătorii antici sacrificau un animal, făceau prezicerile, apoi se sacrifică *un al doilea animal* pentru confirmare! Animalul trebuia oferit zeilor printr-un ritual și de-abia acum mi-am explicat posibilul motiv pentru

care bunicul scrijelea cu vârful cuțitului forma unei cruci pe fruntea porcului, pîrlită de flacăra buteliei.

Aș vrea să îmi poată ghici cineva acum cînd o să se termine nebunia cu virusul. Cum de i-a scăpat lui Nostradamus ditamai porcăria care se întîmplă? Așa ceva trebuia să fie vizibil, figurativ vorbind, de pe Lună. Și nu numai lui, ci tuturor așa-zișilor vrăjitori, vraci și prezicători! Dintre toți, cine credeți că a vorbit despre o pandemie iminentă la o conferință Ted Talk din 2015? Bill Gates! Pentru că e inventator și om de afaceri, lumea e acum convinsă de o teorie a conspirației. Vrăjitoarea Omida, sau vreun preot care „știe să deschidă Cartea sfîntă” ar fi fost logic să prezică pentru că asta le e meseria, domnule. Nu era treaba lui Bill Gates. *Deci e clar!*

Ce mă sperie cel mai tare pe mine e faptul că deja se întîmplă lucruri pe care nici nu mi le puteam imagina. Am auzit azi la radio că barilul de petrol a căzut la -36.11\$. Un baril are 159 de litri. Deci dacă ai spațiu de depozitare mîine poți conduce pînă la un puț petrolier, ceri indicații spre bazinul de depozitare, încarci vreo tonă jumate și primești 360\$. Ți-l dă ca să scape de el, pentru că cererea e atît de mică, încît nu mai au unde să deverseze petrolul. Cum am ajuns acasă, mi-am provocat familia la următoarea ghicitoare-joc. Cine poate să-mi dea prețul de azi al barilului din douăzeci de încercări? Din douăzeci de încercări se ajungea la 30 de cenți, 20 de cenți, un cent, jumătate de cent, o miime de cent. Practic e imposibil să îți imaginezi că poate fi zero, iar de valori negative nu mai vorbesc. Oare ce

alte surprize ne așteaptă în următoarele săptămîni sau luni? Disney, care acum o lună spunea că își va ține angajații pe statul de plată chiar dacă s-au închis parcurile de distracții, azi a anunțat că își pun pe liber 100 000 de angajați. E posibil ca, în cîteva luni, guvernele să facă la fel cu o parte din bugetari din lipsă de fonduri? Dacă oamenii nu mai au venit și bani de plătit ipoteca la bancă, dacă în acea nesiguranță nici investitorii nu vor să mai investească în imobiliare, e posibil să asistăm la un colaps al prețurilor la case? Vom vedea BMW-uri vechi de doi ani pe okazii.com la cinci mii de euro? Sau trei mii? Sau o sută de kile de carne macră? Ce poate oferi siguranță, cînd unii economiști prezic că, în următorii ani, guvernele ar putea căuta o inflație mărită pentru a micșora artificial uriașele datorii acumulate?

Ne confruntăm cu un blocaj total, nu cu o simplă recesiune. Pe timp de război ar funcționa, de exemplu, industria de armament. Acum funcționează doar industria alimentară, cea a dezinfectanților și a măștilor. Cred că dacă nu se încearcă degrabă reluarea activității comerciale (cu reguli stricte de curățenie, igienizare, obligativitate de a purta măști, șamd.), continuîndu-se doar cu izolarea bătrînilor și a persoanelor cu imunitate scăzută, curînd ne vom putea confrunta cu probleme mai mari decît cele strict de sănătate.

Unele reguli sînt din start stupide. De ce să obligi persoanele peste 65 de ani să iasă din casă între orele 11 și 1:00 dacă a) Toți ceilalți au și ei voie la cumpărături la

aceleași ore și *b)* tu, Statul român, nu ești în stare să furnizezi la toți acești pensionarii măști chirurgicale pe gratis și să îi obligi să le poarte? *c)* nu ar fi normal să se aplice această regulă după împrejurări? Ce rost are să o impui în mediul rural unde densitatea populației este de 5 oameni pe kilometru pătrat!? E normal să stresezi o persoană în etate din mediul rural care are de condus douăzeci de kilometri din satul lui pînă la un bancomat din oraș ca să-și ia pensia în numerar (că altfel nu știe?) și eventual medicamentele de la farmacie?

Dar se petrec și lucruri care mă fac să rîd. Azi am intrat în dormitorul lui fiu-meu fără să realizez că el era pe Zoom, la ore. Cum am deschis ușa, s-a ridicat furios că-i întrerup ora și mi-a șuierat „leși din clasă! Nu vezi că-s la școală?!” Oops, scuze... ești la școală, deci. Păi de ce nu zici, domnule, așa?

La serviciu devine foarte evident care erau acei manageri care doar împingeau niște proiecte de ici colo, așa zișii „paper pushers”. Nemaexistînd interacțiunea socială (bla bla bla lîngă cubicles) ședințele ad-hoc și deplasările de la un sediu la altul, a se citi SUA-Tailanda pentru ceva lecții gen Calitate 101 (în vederea trainingului Kaizen, de exemplu), o armată de oameni nu au ce face. Cred că or să se întoarcă la muncă mai umili decît atunci cînd au plecat. Mulți dintre noi vom fi mai umili decît eram înainte de chestia asta cu virusul. Nu sîntem chiar așa cu moț cum ne imaginam. Vei vedea ce inutil ți-e lanțul de aur de la gît și diamantele din cercei, instalația turbo de la mașina nemișcată din fața casei, zecile de modele de sandale,

poșete, eșarfe, cravate, ceasuri. Parcă ceasurile sînt mai inutile ca oricînd.

Nu pot să nu-mi aduc aminte lamentația la radio a unui comentator de canale sportive, în prima săptămîină de restricții: „E nedrept ce se întîmplă! Cum să anulezi meciurile de hochei și baschet?! Sînt o mulțime de oameni care vor fi extrem de afectați, pentru că vizionarea canalelor de sport era singura lor refulare!” Zilnic aud cîte-o perlă de genul ăsta, care mă face să rîd. Sărbătorile de Paște au fost, de asemenea, o rară ocazie de a lua pulsul nației. Păi, fraților, dacă în Arabia Saudită, unde e cald de mori (și logic ar fi ca virusul să se transmită mult mai greu în mediu cald, uscat) au anulat procesiunea anuală la Mecca, tu, patriarh ortodox cu scaun la cap, vrei să dai drumul la gloate în biserici?! Adică, dacă vrei să vezi un duel între creștini și islamiști - de care parte se moare mai tare pe capete, cere măcar condiții egale la desfășurarea „experimentului”. La sfîrșit vei putea, poate, să cuantifici: au murit o sută de mii de creștini și un milion de musulmani. Prin urmare, există Dumnezeu!

Un ciob de lume

Soarele crescuse mare și galben, ca un cap de copil bolnav. Parcă ieri era iarnă și acum, dintr-odată, orașul s-a colorat a primăvară. E frumos, atâta doar că n-are cine să-l vadă. Corcodușul de la bloc, plin de flori albe, stă bosumflat ca o mireasă părăsită în fața bisericii. „Te-ai gătit degeaba”, îi aruncă în batjocură Vasile și, cu această replică răutăcioasă, simte cum iese din el tot năduful ultimelor zile.

Cam cu o săptămână în urmă își dăduse seama că se întâmpla ceva. Fețele celor care intrau și ieșeau din magazin deveniseră mai crispate, sacoșele pe care le cărau erau mai pline decât în zilele obișnuite și aproape toți cumpărau hârtie igienică.

- I-a lovit căcarea. Așa le trebuie dacă mănâncă în prostie, îl lămurise moș Sandu.

Sugeau amândoi din sticla de vin alb, ieftin și acru, primită drept plată fiindcă ajutaseră la descărcatul pâinilor. Pileau tacticos, fără grabă, oricum n-aveau unde

să plece până la ora închiderii, când doamna Malvina, șefa vânzătoarelor, avea să le aducă, într-o tăviță de scârțâitoare, copanele prăjite care nu se vânduseră peste zi. Acela era momentul lor de totală satisfacție, momentul când își umpleau burdihanele pe săturate. Se duceau apoi la culcare, fiecare la locul lui, două bănci alăturate din Cișmigiul ai căror paznici îi cunoșteau de-acum și îi lăsau în pace, cu condiția să nu mișune beți printre plimbăreți, să nu facă vreun scandal și mai ales vreo stricăciune. „Ne-a dat băncile alea pe inventar, dacă le stricați, le plătim din buzunarul nostru și atunci, dracu' vă ia”, așa le spusese. Lui Vasile, aranjamentul i se părea acceptabil, așa cum acceptabilă i se părea și viața pe care o ducea deja de vreo trei ani. Avea locurile lui cunoscute, toate în același perimetru de câteva sute de metri: Cișmigiul cu banca pe care dormea, vitrina de la Mega, în fața căreia își petrecea cea mai mare parte a zilei adunând mărunțișul lăsat de trecători, gangul de alături, în care prietenii lui moș Sandu se întâlneau seara să bea bere, să amușine la aurolac sau pur și simplu să pună țara la cale întorcând pe toate fețele tot ce se întâmpla în oraș. Nu era mare scofală, dar cel puțin nu-l deranja nimeni. Era bine, era central, nu trecea nicio zi fără să-i pice câte ceva, nu ca la blocul lui din Giulești, unde puteai să scormonești zile întregi prin tomberoane fără să găsești nimic folositor.

În gang, la pileală, a aflat pentru prima dată despre boleşniță. Sorinel ăla micu - pe care îl țineau de milă pe lângă ei, fiindcă se născuse prost, iar maică-sa murise

astă vară lăsându-l singur pe lume - venise de la biserică cu vestea că ar umbla brambura pe străzi o chestie înfricoșătoare numită „pendamie”, de care enoriașii nu mai auziseră în viața lor. Popa le spusese că e blestem de la Dumnezeu și că, de-acum, ar trebui să vină mai des pe la biserică, să se spovedească și să se împărtășească, să nu-i găsească sfârșitul lumii nepregătiți. Vasile și gașca râseseră de pendamia lui Sorinel ca de o bazaconie, iar moș Sandu, care le era un fel de șef neîncoronat, i-a zis că de mâine nu-l mai lăsa să cerșească în fața bisericii fiindcă atmosfera de-acolo, după cât se putea vedea, îl dilea și mai tare decât era el din naștere. Sorinel se pusese pe smiorcăit, căci locul era bun, nu-i dădea mâna să-l piardă. Moș Sandu l-a lăsat să bocească vreo câteva ore, până când s-au îmbătat cu toții de-adevăratelea și abia după aia i-a zis că râdeau de el. Sorinel a plecat repede la culcare, pe locul lui secret de sub poarta facultății de stomatologie, fericit că scăpase, dar îngrijorat să nu care cumva să se răzgândească nebunul de moș Sandu când se trezea din beție.

Și-o mai ținuseră așa încă vreo câteva seri, cu viața aceea pe care și-o știau și cu care se obișnuiseră, care, până la urmă, nici nu era așa de haină pe cât le părea trecătorilor îngrețoșați, trebuia numai să fii aruncat în vârtejul ei ca să îți dai seama că era, în fond, o viață ca toate celelalte, una dintre multele vieți posibile pentru un suflet de om.

Apoi tihna lor începuse să se strice. Mai întâi apăruse doamna Malvina să-i anunțe că nu mai puteau sta toată

ziua la ușa magazinului, fiindcă vor avea probleme cu poliția. Vasile și moș Sandu s-au revoltat, ce treabă avea poliția cu ei, erau băieți cuminți și-și vedeau de treabă. Dar a doua zi, când lumina încă rece a dimineții i-a izgonit de pe băncile din Cișmigiu, chiar au găsit o patrulă de poliție postată în față la Mega. Nu făceau nimic, doar păzeau intrarea și îi obligau pe oameni să intre unul câte unul în magazinul altă dată ticsit, iar pe aceia care nu încăpeau, îi puneau să stea la o coadă curioasă, cât mai departe unii de alții.

- Ce faceți, șefule, le dați înviorarea? Încercase nea Sandu să se bage în vorbă cu ei.

Polițiștii nu păreau prea bine dispuși, purtau mănuși albastre, de cauciuc și niște măști ca de doctor, dar chiar și pe sub măștile alea le puteai ghici dinții rânjiți, gata să muște.

- Duceți-vă, bă, de-aici, că numai de voi nu ne arde acum! îi gonise sec cel mai bătrân dintre polițiști, care părea să fi fost șeful patrulei.

- Păi, unde să ne ducem, că aici e locul nostru, îi răspunsese netulburat nea Sandu, dând să se așeze pe bordură, la locul obișnuit.

Coadă de mormoloci s-a împrăștiat deodată din calea lor, iar Vasile și nea Sandu s-au pomenit singuri în mijlocul cercului larg care se căscase. "Acum, sigur și-o fură nea Sandu. Și eu cu el.", își zisese Vasile în gând, însă, lucru de mirare, polițaii nu dădeau niciun semn că s-ar grăbi să-i salte. Doar se uitau cu scârbă la hainele lor murdare, boțite de somnul agitat de după beție,

așteptând parcă să înțeleagă singuri că, din dimineața aceea, se schimbase ceva în rostul lumii. Dar cum să fi înțeles ei asta dacă nimeni nu le explica? Atunci a apărut doamna Malvina în ușa magaziei de marfă. I-a chemat cu un semn scurt din cap, le-a dat în grabă două sandvișuri și le-a șuiert printre dinți să plece naibii de-acolo, că lumea era speriată de boleşniță, n-avea chef de ei.

Tot mai nedumeriți, Vasile și nea Sandu au hălăduit toată ziua pe bulevardul pustiu, întrebându-se ce naiba se întâmpla. Unde dispăruseră toți oamenii care, la ora aceea, ar fi trebuit să zumzăie prin oraș ca albinele stârnite din stup?

- Asta n-o fi, bre, pendamia lui Sorinel? se riscase Vasile să întrebe cu jumătate de glas.

- O fi pe dracu'! se oțărâse nea Sandu.

Nu-i dădea mâna să admită că și în mintea lui încolțise aceeași bănuială.

- Nea Sandule, de ce și-au pus gaborii mănuși albastre? îl întrebuse Sorinel în ultima seară petrecută împreună în gang.

- Ca să te caute pe tine în cur, îi răspunsese, negru de supărare.

De când orașul era tot mai pustiu, iar patrulele tot mai dese, bătrânul nu mai era nici el în apele lui. Ziua, își rupeau picioarele umblând după mâncare pe străzi, ascunzându-se de polițiști, cerșind câte un ban de la rarii trecători, căutând, tot mai fără speranțe, un loc în care să-și poată trage sufletul. Toate terasele erau însă închise, băncile fuseseră demontate de pe marginea

drumului, iar oamenii nu le mai dădeau nimic, ba chiar, când îi vedeau, grăbeau pasul ca să nu se atingă de mâinile lor întinse. Așa că seara, topiți de oboseală, mâncau din traista lui Sorinel. El rămăsese singurul care mai reușea să adune câte ceva și, pe deasupra, mai avusese și dreptate. Vasile bănuia că demnitatea lui nea Sandu fusese grav rănită de toate acele întâmplări neașteptate ce întorseseră lumea cu fundul în sus, așa, pe nepusă masă, transformându-l pe prostul găștii în om de bază, de pe urma căruia trăiau toți. Viața fără griji se cam dusesse. Bine măcar că, înainte să se aștearnă cu totul liniștea în oraș, gașca din gang avusese parte de un festin adevărat. Într-una din primele seri fără noroc, când se adunaseră hămesiți în jurul traistei aduse de Sorinel, s-au pomenit cu un ditamai haidamacul îmbrăcat în trening fosforescent, unul dintre ăia care, de obicei, îi hăituiau din locurile bănoase de cerșit. Mai întâi au înghețat de spaimă, dar s-au dezghețat când au aflat că venise să le aducă merinde și niște bere bună, nemțească, cică voia să-și facă o pomană cu ei, că și el fusese boschetar prin străini și știa ce înseamnă. Băuseră cot la cot toată noaptea, își povestiseră unii altora isprăvile, grozăvindându-se care mai de care cu ce-a făcut în viață, uitând pentru câteva ore de tot ce se întâmpla în jurul lor, de ciudățenia lumii, de faptul că a doua zi plecau din nou la căutat prin tomberoane.

Aia fusese ultima noapte normală cu gașca. Vasile și-o amintea acum laolaltă cu tusea rea care îl luase în stăpânire pe nea Sandu și cu uluirea din ziua în care

aflaseră că s-a închis Cișmigiul, cu băncile lui cu tot. Se mutaseră cu totul în gang, ce erau să facă. Zăceau toată ziua, n-ar ar fi avut rost să mai bântuie pe străzile deșertate de trecători. Până și tomberoanele erau golite înainte ca ei să mai apuce să scotocească prin ele. De sub păturile zdrențăroase, se uitau la cerul, când gri, când albastru, încercând să descopere, în puful murdar al norilor, semnele boalei care pusese stăpânire pe aerul orașului. Ceilalți se risipiseră care încotro, fiecare pe unde putuse să se aciueze, doar Sorinel se dovedise până la urmă băiat de treabă. Apărea serile nesmintit, cu traista de merinde și ultimele vești aflate de la biserică, însă nea Sandu nu mai avea puterea să-l ia peste picior. Se simțea tot mai rău, se sufoca, se sleise cu totul și nici măcar vinul roșu, popesc, adus de Sorinel, nu mai reușea să-l înviioreze. În dimineața în care îl găsisese țeapăn lângă el, Vasile se speriasse de moarte și fugise fără să se mai uite înapoi.

Acum stă lungit pe spate în subsolul blocului din Giulești, prima lui casă, unde credea că n-o să se mai întoarcă niciodată. Nimeni nu s-a bucurat cu adevărat să îl revadă. Administratorul îl amenințase la început că o să anunțe la primărie, să vină să îl ridice, dar renunțase în cele din urmă, luat cu alte griji. Prin ciobul de geam de deasupra capului, Vasile numără picioarele pekinezilor scoși la plimbare de stăpânii lor. Aude fâșâitul țevelor de canalizare și simte cum îl cuprinde moleșeala. Va adormi și poate că mâine dimineață se va trezi pekinez.

Gaufrettes au chocolat

Marie ia micul dejun în fiecare dimineată la Gaufrettes au chocolat, patiseria lui Pierre. Este întotdeauna primul client. Nu că i-ar fi foame, dar Marie se trezește dis-dimineată la șase și jumătate și bate în fereastra magazinului fix la ora șapte, doar pentru a-l vedea pe Pierre cum vine nădușit din fața cuptorului în sala de servire, de fiecare dată în maiou, pantaloni albi și papuci, își rotește ochii de jur împrejur, să se asigure că totul este pregătit pentru o nouă zi, apoi își șterge broboanele de sudoare de pe frunte și, zâmbind, se întoarce la lucru.

Pierre este un bărbat frumos. Tare frumos. Lui Marie îi place mai ales cum îi lucesc umerii umezi și bronzăți (n-a știut niciodată dacă au culoarea aceea aurie pentru că așa e culoarea naturală a pielii, sau pentru că Pierre stă ore întregi în fața cuptorului), îi plac brațele puternice și

spatele drept, dar mai ales îi place urma aceea de zâmbet care se agață pe buzele lui după ce își privește mândru magazinul și pe care o poartă în colțul gurii ca pe o medalie, întreaga zi.

Marie servește în fiecare dimineață același meniu: o felie de pâine prăjită cu o urmă de unt și dulceață de trandafiri, un ceai de portocale și două gaufrettes. Iar la sfârșit un cubuleț mic de ciocolată, din cele în formă de inimioară, aflate în bolul cel mare chiar lângă casa de marcat și din care gazdele dau copiilor cu zâmbetul dulce.

Marie îl iubește în taină pe Pierre. Pierre știe. Și Matilde știe. Matilde este soția lui Pierre. Ea este cea care servește în magazin în timp ce Pierre pregătește bunătățile. Marie crede că e nemțoaică sau elvețiancă, căci e blondă, cu două cozi lungi împletite cu migală, cu trupul plin și alb, neplăcut de alb și cu fața rotundă ca o muză rubensiană. Mathilde zâmbește tot timpul și când e veselă și când e tristă și când e obosită și când plouă și când ninge. Marie crede că asta e ceea ce-i place lui Pierre la Mathilde, căci altfel nu seamănă deloc. Dar deloc! Pierre e frumoooos...

Miercuri, Marie n-a mai ajuns la servici. Colegii au așteptat ce-au așteptat, apoi, îngrijorați, au sunat la proprietăreasă. „A plecat la șapte fără zece minute, ca de obicei, și nu s-a întors”, le-a spus ea. La amiază au sunat la politie. Trei zile au așteptat și nimic. Comisarul Granval le-a explicat: „Ultimul loc în care a fost văzută e patiseria Gaufrettes au chocolat de pe Rue de la

Lanterne, numărul 27. Purta o rochiță albă de vară cu bordură de mătase roșie, sandale albe și o pălărie cu boruri mari, albă de asemenea. De atunci nimic, parcă a înghițit-o pământul”. Același lucru le-a spus mahnit și Pierre.

Marie nu mai servește micul dejun la patiseria Gaufrettes au chocolat. Dar Pierre continuă să iasă în fiecare dimineață la ora șapte din gura cuptorului cu minuni, aruncă o privire de jur împrejur în sala de servire, își gonește cu brațul drept sudoarea de pe frunte, apoi ia din suport o farfurioară delicată de ceai, albă cu bordură roșie, aidoma unei rochii de vară cu broderie de mătase, și ceșcuța ca o pălărie de damă, le șterge atent cu batista și le așază înapoi în suport, lângă celelalte farfurii și ceșcuțe, fiecare cu alt model și alte culori. După care își anină în colțul gurii zâmbetul și, mândru de realizările lui, începe o nouă zi de muncă...

Fidelitate, altfel

Erau o *altfel* de versiune a poveștii Dragoste în vremea holerei. Una complet modificată. Sau poate un cuvânt mai potrivit ar fi *alterată*? Cineva a spus sau a scris că nici o poveste de dragoste nu poate fi interesantă *în lipsa piedicilor*. Cred că un prieten de-al meu de pahar sau, dacă nu, Tolstoi. Probabil că totuși el, gîndindu-se la Anna Karenina și al său Vronski care primește cadou nu numai sufletul, nu numai trupul, ci și onoarea (*sau dezonoarea*) ei.

Un el și o ea care se iubesc nu-i mare scofală! E plină lumea de iubire fără piedici, iubire care intră în tiparul: văzut, plăcut, iubit, plictisit. Din prisma aceasta, a plictisului, curajul devine asociat cu ieșirea, cu despărțirea sau divorțul. Iar docilitatea, cu acceptarea tiparelor și a constrîngerilor de orice fel, care are ca rezultat mariajul pe termen lung.

Divorț și recăsătorire cu aceeași persoană - iată o variantă cu care, de bine de rău, ca formă de artă, se poate lucra. Dar aici facem literatură, nu filozofie, iar ea, regina artelor, lucrează cu particularitățile personajelor

și cu măiestria tușeurilor de detaliu. Prin urmare, propun să scurtăm introducerea pentru a face un plonjon direct în intrigă. Să facem cunoștință cu protagoniștii! O persoană e suma lucrurilor ce i se întâmplă și e percepută prin dialog și prin reacțiunea sa asupra forțelor ce-i sînt aplicate de către mediul din jur. Dar frumusețea unei povești stă totuși în multitudinea de interpretări pe care o poate lua descrierea faptelor. Fiecare dintre noi judecă povestea prin prisma propriei experiențe de viață, a educației și a culturii din care face parte. Pentru că o atitudine ce ție ți se pare scandaloasă, poate fi percepută de altul drept perfect onorabilă.

Se cunoscuseră în liceu, apoi plecaseră la studii în orașe diferite. În liceu ea se culcase numai cu doi băieți. Un coleg de clasă cu care avusese o relație lungă, prelungită pe primii ani de facultate și cu *el*, Dani, un vecin de bloc, mai mic cu trei ani jumate.

Deja o judecați pe Cristina, nu-i așa?

Din tot ce ați citit, diferența aia de trei ani jumate vi s-a întipărit pînă acum cel mai bine și tot ea vă face să săriți la concluzii. Dacă e așa, sînteți superficiali și ipocriți. Vă grăbiți să trageți concluzii înainte de a culege toate datele...

Provenea dintr-o familie modestă și, cînd era clasa a 12-a, chiar mama Cristinei a intrat în vorbă cu mama lui Dani apoi au continuat să se invite la cafele. După ce a aflat că băiatul avea note proaste la matematică, le-a oferit serviciile Cristinei, fără să se consulte în prealabil și cu ea. Nu avea nici un chef Cristina să facă meditații cu

un puști papă-lapte și cam figurant, dar, într-adevăr, avea nevoie de bani să se ducă la mare de 1 Mai, pentru un rucsac mai la modă, poate chiar să-i dea la cosmeticiană în loc să se epileze ea singură, cu foliile de ceară cele mai ieftine de la Carrefour. Cu toate că era divorțată, mama lui Dani o ducea excelent. Practica avocatura pentru o multinațională și în timpul liber era și poetă publicată și cu pagină Wikipedia, dar dintre versurile cu precădere albe, Cristinei i se întipărise doar “la apropierea definitivă, o curiozitate de iederă îmi acoperă ochii.” Curiozitate de iederă, nu înțelegea și pace!

După ce Cristina începea să-i rezolve temele la matematică pentru săptămîna respectivă, pentru că pe asta voia mama lui Dani să se concentreze, pe rezolvarea problemelor mult prea grele, date de Florescu, “un profesor tîmpit, care nu știa să explice deloc”, la scurt timp își făcea apariția în cameră și fratele mai mic al lui Dani care se așeza ca din întîmplare la un colț al biroului și înroșindu-se, zicea că venise să-l întrebe ceva la fizică pe frate-său. Ca și cum Cristina ar fi putut să-și întrerupă meditațiile să asiste la altele, încă la un nivel mult mai jos. Cînd serviabilă se apuca să-i explice lui Sebi probleme de fizică de clasa a șaptea, mama lor, doamna Puflea, intra cu o cafea aburindă, special făcută pentru ea și cu o prăjitură, Kremshnit (despre care îi spunea rîzînd atot-știutor că în franceză se numește mille-feuille). Dani era simpatic și timid, cum de multe ori la întrebările Cristinei răspundea că a înțeles, iar ea

descoperea că mințise. Uneori i se părea că băiatul o atingea neobișnuit de des cu genunchiul pe pulpă și de cîte ori purta fuste scurte, ca un făcut, el își tot scăpa pixul pe jos, aplecîndu-se pe sub masă să-l ia. La plecare, după ce mama lui Dani șușotea cu Sebi să afle dacă îi rezolvase și problemele lui de fizică, revenea asupra sumei din plic și-i adăuga Cristinei cîteva bancnote în plus.

Într-o seară, cînd Sebi era plecat la bunici, spre sfîrșitul meditațiilor, doamna Puflea a băgat capul pe ușă și cu o expresie teatral-panicată i-a anunțat că rămăsese fără cafea apoi a plecat în grabă la cumpărături. După cinci minute i-a sunat să le spună că o să întîrzie cel puțin jumătate de oră, că își cere scuze, dar că pînă atunci poate să mănînce prăjitura. Să își pună un film pe dvd și să o aștepte. Cristina a intrat în sufrageria frumos mobilată în care doamna Puflea avea colecția RAO de romane clasice celebre, colecția Adevărul, frumos cartonate în imitație de piele vernil închis, precum și cărți mai vechi, cumpărate din anticariat. Pe cînd ea se afundase în fotoliu încercînd să se prindă cum mergea sistemul de telecomande, ce anume activa ce, Dani își pregătea cărțile și caietele pentru a doua zi. Apoi, cînd dvd-ul aflat deja înăuntru a pornit să se învîrtească, l-a auzit pe Dani de pe hol, strigîndu-i că se duce pînă la baie. Ca din senin, pe ecran au început să se deruleze imagini, o fată aflată la un picnic cu un băiat, o poieniță, mult soare, filmarea a devenit panoramică și puteai vedea că e un parc în care se aflau mai multe cupluri bucurîndu-

se de vremea bună, dar cînd a revenit pe pătura celor doi, el deja îi masa sîinii, și-i ridicase fusta. Aproape fără preludiu, cei doi au început să facă sex iar fata, cu ochii închiși și fără să-i pese că la cîteva zeci de metri mai departe, dincolo de niște boscheți, se afla o mulțime de oameni, ba chiar și copii, șoptea în continuu, *îmi place, ah, ce-mi place*. Cristina a pus mîna pe telecomandă, pregătită să schimbe sau să închidă imediat ce l-ar fi auzit pe Dani ieșind de la baie. Ce vedea i se părea atît de excitant că degetele de deasupra butoanelor care ar fi trebuit să o pună în controlul situației, nu îi lăsau decît opțiunea să amîne întreruperea imaginilor, să stea cu arătătorul tremurînd deasupra telecomenzii și cu simțurile ascuțite. Atunci și-a dat seama prima oară că Dani era de fapt mai șmecher decît îl crezuse, cînd a realizat că niciodată nu intrase la baie și că de fapt doar simulase că se duce.

Dar nu vă grăbiți nici de data asta să trageți concluzii pripite, cum de fapt s-a grăbit Cristina să-l pălmuiască după ce s-au oprit din scurta dar intensă partidă de sex.

Un timp nu l-a crezut. Cristina nu împărtășise niciodată intimități cu maică-sa și-i era imposibil să își imagineze că în alte familii lucrurile nu stăteau la fel sau că de fapt puteau fi exact invers. Nu Dani îi pregătise cursa pentru a fi păcălită, ci doamna Puflea, poeta. Cînd și-a revenit după palma primită, Dani s-a jurat că nu el pusese dvd-ul, și că în afară de maică-sa nu era posibil să o fi făcut altcineva. Pana de cafea, plecarea grăbită, scuza că va

lipsi, îndemnul să se uite la un film și dvd-ul lăsat acolo, toate indicau premeditarea crimei.

- Jură-te că-i dai de înțeles maică-tii că nu i-a reușit. Minte-o că am plecat acasă fără să te las să te-atingi de mine. Te rog!

De-a lungul relației lor, întinsă pe atîția ani încît sfidează incredibilul, a fost prima oară din multele dăți în care Dani, fidel perpetuu promisiunii, i-a onorat un cec în alb. După cum s-a purtat doamna Puflea cu ea după aceea (un amestec de jenă îndatorată și nemulțumire scuzată) a știut sigur că Dani s-a ținut de cuvînt. De-abia atunci a început să-i devină cu adevărat simpatic - la cîteva săptămîni după ce făcuse prima dată sex cu el și-l dezvirginase. Și, pentru că deja avea un prieten cu care era bine integrată în grupul de mers la munte și de drumeții - gașcă din care nu concepea să nu mai facă parte -, a continuat relația cu colegul de clasă împreună cu care împărtășea dragostea pentru munte, prieteni comuni și o viață sexuală nu la fel de satisfăcătoare cu cea pe care o avea în paralel (dar mult mai rar) cu Dani.

Cîteodată se întretăiau în curtea blocului, dar îi plăcea de el că nu îi ținea calea, nu era libidinos, doar se uita zîmbind la ea și-i arunca un "nu te-am mai văzut demult."

- Și *vrei* să mă vezi? Îl tachina ea.

- Dacă *vrei* și tu...

Ochii lui erau îndrăzneți și o sfredeleau ca două burghie cu cap vîdia. Erau conștienți de prezența oamenilor de la balcon (într-o țară cu mulți pensionari și șomeri) așa că țineau conversația la minim, doar își

șopteau ziua și ora când unul dintre ei era singur acasă. Cu toată diferența de vîrstă, Dani era cu un cap mai mare, era mai înalt chiar și decît prietenul ei, iar ăsta era unul din lucrurile care o atrăgeau la el, pe lîngă ochii verzi și părul castaniu, dat peste urechi, cum poartă mai mult fetele. Într-o seară s-a gîndit că ce avea cu Dani era deosebit tocmai datorită secretului ce trebuia păstrat. Să te gîndești la cineva în secret implică o retragere în tine, e ca o formă de meditație. Când erau doar ei doi, Dani o dezbrăca și se uita la ea, se juca cu sînii ei ca un bărbat pe jumate copil ce era, îi mîngîia părul și i-l răsfirea cum voia - într-un fel se juca cu ea de parcă era o păpușă, iar ei îi plăcea să fie privită cu sclipirea aia de poftă nebună în ochi.

- Dani, ce o să faci după ce o să-ți găsești o iubită?

- Nu am timp de asta. Am antrenamente și, nu mai spun, mă omoară la școală cu temele. În plus nu-mi place de nici o fată din clasă.

- Dar de alea mai mari?

- Păi de ce să mă uit la alea mai mari când deja te am pe tine?

Dani o lua și o răsucea pe pat, îi depărta larg picioarele de i se părea c-o să o despice, apoi o sălta ca pe o marionetă și-o culca pe colțul patului, pentru că numai de acolo putea vedea fundurile mișcîndu-se tandem într-o margine de oglindă din perete. Din cînd în cînd, îi scăpa cîte o palmă peste fese și arsura i se urca pe creier sporindu-i excitația. Ca fata din filmul de pe dvd, începea să repete și ea, "îmi place, ah ce mult îmi place!"

- Nu am luat atâtea palme la fund nici de la taică-meu, i-a spus o dată când stăteau întinși pe spate, unul lângă altul.

- Hai, nu te mai văita, că nu dau tare.

- Păi nu mă vait, a rîs ea. Îmi place. Doar că ești cam ciudat.

- De ce?

- Așa, că te-am auzit când stăteai la bancă cu golarii ăia ai tăi și te-au întrebat dacă ai vreo gagică, iar tu doar te-ai uitat la ei zîmbind, ca și cum ai. Și atunci Fane parcă, sau idiotul ălălalt, Grig sau cum îl cheamă, a rîs și a răspuns în locul tău, că da ai prietenă, e aia cu ceasul. Și tu n-ai ripostat, doar i-ai lăsat să rîdă de tine.

- Parcă ce puteam să fac? Nu ai zis să nu spun la nimeni?

- Am zis! Dar să-ți zică că prietena ta e dreapta?! Poți să povestești chestii pe care le-ai făcut cu mine și să inventezi o fată de la alt bloc, de pe altă stradă.

- Și atunci de ce nu m-aș afișa cu ea?

- Exact din același motiv pentru care nu te afișezi cu mine: Are alt prieten. Unul mai mare care dacă ar afla de tine ți-ar umfla ochii. Și auzi? Mi-a dat maică-ta de înțeles că nu mai ai nevoie de meditații, iei note destul de bune la mate acum. Și că o să fac cu frate-tău la fizică. Dar tu poți să vii și să te așezi pe colțul biroului cu vreo problemă, cum făcea el înainte.

- De ce, așa de dor ți-e de mine?

- Nu, mă! Doar vreau să îmi primesc miile alea în plus că fac și cu tine.

- Îmi place de tine că ai glume bune și te ții bătoasă.

- Normal că mă țin. Încă puțin și puteam să-ți fiu mătușă sau oricum, soră mai mare. Auzi?

- Da.

- Tu când mă vezi după cîteva săptămîni și mă dezbraci la ce naiba te gîndești când ai privirea aia fixă, de zurliu?

- La ce mă gîndesc? Păi sînt excitat. Iar când sînt excitat niciodată nu e spațiu în capul meu pentru mai mult de două-trei cuvinte. Mă gîndesc ceva gen “ce țîțe, ce țîțe, ce țîțe, ce țîțe!”

- Tot timpul?!

- Nu. Doar pînă ejaculez.

- Și pe urmă?

- Pe urmă îți văd ochii ca de zahăr caramelizat, și sfîrcurile umflate ca două boabe de cafea și mă gîndesc ce corp frumos ai și ce mult îmi place de tine. Și ce norocos am fost să te propună chiar maică-ta să-mi dai meditații la mate, tocmai mie, exact când începusem să mă îngrijorez că un sfert din băieții din clasă aveau deja cîte-o experiență sexuală și eu nu.

Era ca și cum nu știa cum să facă să-și primească înapoi palmele pe care i le dăduse. Ca un făcut întotdeauna îi spunea la plecare ceva neplăcut, sau care poate alteia i-ar fi plăcut, dar ei nu, erau lucruri care i-l transformau imediat în nesuferit. Altă dată stătea peste el, ea brunetă, cu pielea de creolă, el blond, și acolo unde corpurile lor se atingeau strivindu-se, contrastul era mai evident ca oricînd, în lumina ferestrelor cu jaluzelele ridicate.

- Sîntem buni de o poză pentru site-ul ăla porno, *blacks on whites*.

- Cum așa că eu nu sînt negresă?
- Nu ești, dar la limită ai putea trece de țigancă.

Drumurile li s-au bifurcat de tot cînd ea s-a certat cu maică-sa și a plecat la Iași, la universitate, iar acolo, mai tîrziu, s-a măritat cu șeful de la primul ei serviciu.

Dani a rămas în București, s-a ținut de sport și a ajuns în lotul olimpic de scrimă. Avea cele mai frumoase picioare pe care le poate avea un băiat și cel mai suplu torace din tot cartierul, pentru că scrimerii au multe exerciții cu fandări lansate înainte, urmate de retrageri rapide care se fac întotdeauna în poziții joase. Blugii îi stăteau perfect pe fesele musculoase, sculptate în timpul epuizantelor ore de duel și dacă chelnerițele de la terasa Rond ar fi știut să fluiera, l-ar fi fluierat de cîte ori îl vedeau aplecîndu-se să intre în vreun Uber - pentru că blocul lui era chiar vis-à-vis.

Anii au trecut și, bineînțeles, nu s-a însurat. Chiar eu l-am auzit spunînd o dată că e orașul, cu prea multele lui tentații, care nu te lasă să te însori devreme. Primești constant cereri de verificarea compatibilității sexuale. Săptămîna asta tipa cutare ți se pare cea mai bună potrivire, dar peste o lună găsești una și mai și. E ca și cum orașul îți furnizează în continuu variante îmbunătățite ale aceleiași femei, dealtfel una superbă de la prima versiune. Orașul își rîde de planurile tale de statornicie, loialitate și devotament.

Și totuși de multe ori îi fugea gîndul la ea și se întreba ce-o mai face și în ce vîltoare o fi aruncat-o viața. Fusese prima lui experiență și probabil că din cauza asta oricîte

alte corpuri de femei i se interpuseseră de atunci unul peste altul pe creier, încercînd să-i voaleze vechile imagini lăsate de “cea mai pricepută meditatoare din bloc” (cum o tachina în glumă) continua să-și amintească incredibil de bine fiecare oră cu ea, fiecare dialog și fiecare obrăznicie pe care i-o spusese. Cînd simțea nevoia să retrăiască o fantezie, ea era singura lui opțiune. Vremurile cînd pe de o parte încă îi plăcea să se joace Call of Duty online cu prietenii și pe de alta asculta cu ea *Jump* și *Crazy* și *Walk this way*, maimuțărindu-se ca toți dracii și încercînd să o facă să rîdă cu lacrimi. Iar odată, cînd la melodia *Put some sugar on me* ea chiar a presărat cu zahăr peste el, privirea din ochii lui brusc s-a schimbat și din jucăușă vocea i-a devenit metalică cînd i-a cerut: acum linge-l pe tot!

În cîte-o seară, cînd nu avea ce face cu timpul lui, îi punea numele în Google și încerca să o găsească, era curios dacă mai arăta la fel de bine, dacă nu cumva se îngrășase - și un vag gînd nemărturisit îl făcea să vrea să o vadă așa, neapetisantă, ca să scape odată și pentru totdeauna de fanteziile cu ea. Faptul că nu dădea de ea era totuși o indicație sigură că-ntre timp își schimbase numele de familie, că probabil avea alt nume acum, dar imaginea de femeie măritată, poate cu copii mici, în loc să o excludă automat, mai rău îl ațîța.

În cercul lui de prieteni, gașca din cartier cu care ieșea la terase, se petreceau atîtea reorganizări între cupluri, și atît de des, încît te durea capul să le urmărești, ca și

cum dragostea lovea cu viteza fulgerului și nimeni nu avea timp de pierdut pe tristeți inutile.

Lumea câștiga și pierdea bani în viteză, mânca la fast-food, făcea excursii discount rapide, gen trei zile la Paris și două la Viena, breakfast included, așa că era cumva normal ca și iubirea să o ia pe făgașul acesta de versant rapid, de munte. Albiile se schimbau rapid, aceleași cinci pîrîuri uneori curgeau pe ici, alteori pe dincolo, dar nimeni nu părea să dea importanță la atîta lucru, ecosistemele rămîneau perfect funcționale și toată lumea părea mereu veselă. Cînd se pleca în cîte-o excursie în grup mare la munte, de multe ori duminică seara, la venire, perechile nu erau exact aceleași ca vinerea, la plecare. Și rar se întorcea vreo fată singură și supărată, pentru că în cel mai rău caz agăța *o ocazie* din afara grupului și viața mergea înainte. *Ce mai destrăbălare*, ofta cîte o doamnă pensionară, veșnic la balcon, căreia nu-i scăpa nimic. Odată, cînd la o bere Dani a încercat să descîlcească cu Grig toate combinațiile care avuseseră loc în ultimii doi ani, au realizat că nu rămăseseră prea multe de încercat. Și oricum, mai existau și unele incompatibilități de netrecut. Cert este că mediul îl antrenase pe Dani să nu fie intimidat în fața unui certificat de căsătorie și în ziua cînd soarta i-a scos-o din întîmplare în față, pe Magheru, chiar lîngă fostul cinematograful Patria - culmea e că, dacă e să-i dăm crezare, a recunoscut-o în două secunde după mișcarea fundulețului bombat a cărui formă nu se schimbase deloc -, scuza ei (sau așa a părut să fie după grimasa pe

care a făcut-o) că era măritată, mai mult l-a ațîțat decît altceva.

În afară de un vag accent pe care probabil și-l însușise la Iași, nu se schimbase prea mult, emana același aer de ștengăriță. Pieptul îl avea mai împlinit, ea toată se rotunjise, dar nu cu mult, iar părul negru legat cu o panglică bej îi ajungea pînă la mijlocul spatelui. Și dulceața caramelizată din irișii ei rămăsese la fel de lipicioasă cum o știa. Se mutase înapoi în București, după jobul lui bărbatu-său. Iar ea lucra la o bancă acum și transferul de la o sucursală la alta lua puțin timp, dar nu părea supărată de cele cîteva săptămîni libere cu care se alesese de pe urma mutării.

- Dă-mi telefonul tău să-l am.

- Ba dă-mi-l tu pe al tău, că eu sînt femeie măritată.

- Și ce, ți-e frică de soț?

- Nu chiar frică.

- Atunci ce?

- Nu vreau să-mi stric căsnicia, a zis și, cînd ea a zîmbit, Dani s-a bucurat să-i recunoască aceleași gropițe în obraji pe care i le știa din liceu, doar că ceva mai pronunțate.

- Lasă, că nu se strică de la un biet telefon.

- Mai bine să-ți dau emailul, nu vrei? E mai puțin riscant să ne scriem. Vreau să zic... deși între noi nu mai e nimic acum, soțul meu e gelos așa că, dacă e, să comunicăm prin email.

Un timp și-au scris. Chipurile voiau să afle cum îi tratase viața pe fiecare în anii care se scurseseră. Nici ea

nu-și putea explica starea care-o lua cînd îi vedea numele îngroșat în căsuța poștală din *Inbox*. Pînă la urmă au ajuns tot la sugestia de la început: să-l sune ea pe el, de cîte ori se putea. Cînd a anunțat-o că el poate fi sunat oricînd, pentru că nu are o legătură stabilă, Cristina a fost izbită de un puseu de căldură năvălit din piept. O copleșise bucuria la gîndul că, după cinci ani, totul era aproape neschimbat, ca în liceu. El continua să fie disponibil oricînd pentru ea. Iar ea se purta ca atare, ca și cum diferența de vîrstă, faptul că era mai mare cu trei ani jumate, continua să o pună într-o poziție de autoritate. De obicei nici nu se prezenta. Îl suna pe mobil, foarte sigură pe ea, ca și cum era convinsă că el stătuse în toți anii ăia lîngă telefon așteptînd-o să sune, ca o femeie fatală: mereu convinsă de imposibilitatea unui refuz. De parcă orice eventuală femeie aflată lîngă el ar fi fost spulberată de zgomotul apelului ei.

Vocea ei la telefon i-a declanșat cîteva zile haotice în care nu a fost capabil să se concentreze la nimic. O recunoștea instantaneu, era ca o invitație de a călători înapoi în timp, într-un spațiu saturat de sex și fantezii sexuale. Mîncă prost și dormea groaznic, stăpînit de o inexplicabilă nerăbdare de a o vedea cît mai repede, o nevoie simțită ca o stare de urgență. Pînă la urmă i-a spus sincer la telefon chinurile prin care îl făcea să treacă fără să vrea.

- Deci ai nevoie de mine ca să te faci iar bine?

- Da, foarte tare. Dacă nu te văd simt că mor sau că trebuie să bat pe cineva.

- Vrei să mă îmbrac în soră medicală? Ca să se potrivească?

I-a deschis ușa de la garsonieră puțin dezamăgit să o descopere într-un taior vernil, strâns pe talie și un pulover crem de cașmir. La gât purta un șirag de perle mici, iar părul era săltat sus cu o panglicuță. Era îmbrăcată ca o femeie de afaceri, nu ca o soră medicală.

- Nebunule, doar nu voiai să vin așa pe stradă?! Am început serviciul, de acolo vin, dar biroul meu e în urmă cu renovările așa că pentru încă o săptămână pot să lucrez de acasă. Unde ai baia să mă schimb?

Au făcut dragoste așa cum îi plăcea lui, cu jaluzelele ridicate și un șuvoi de lumină răsfirat pe pat. Pe cap avea o bonetă albă cu semnul crucii roșii și i se potrivea perfect cu zîmbetul atotvindecător și cu limba pe care el a început imediat să i-o sugă, ca pe un panaceu universal, și să i-o muște. Halatul alb s-a descheiat singur la un nasture pentru că găicile erau slabe sau poate și-l luase cu un numar prea mic și prin despicătură i-a văzut bikinii albi, minusculi și transparenți, cât și terminația brodată a ciorapilor de mătase, undeva la jumătatea pulpelor zvelte. Apoi i-a simțit palma strecurată de-a lungul beteliei pantalonilor, coborîndu-i cu pricepere și unduiri de șarpe spre testiculele pe care și le simțea deja înveninate de plăcerea ce urma.

Ca pe vremuri, s-a lăsat mîngîiată și manevrată cu o perversitate latentă, de sclavă atotputernică apoi, tot ca pe vremuri, el i-a cerut șoptit în ureche să și-l bage singură.

- Vreau doar să văd dacă n-ai uitat.

Vorbea răgușit de excitație și vocea lui avea inflexiuni ce îi făcea pielea de găină. Trei porumbei nerușinați le urmăreau contorsionările de după geam, patrulînd într-un du-te-vino pe pervaz iar de mai departe se auzeau niște băieți bătînd mingea. “Ți-am dat-o printre picioare! Ha-ha, uite cum ți-am dat-o printre picioare!”

La sfîrșit așa i-a spus și el, exact fraza copiilor pe care o auzise de afară cu jumătate de oră înainte, și care acum, în pat, avea o cu totul altă semnificație iar ea a rîs amuzată la culme.

- Și zi așa! O faci în timpul programului! Nu te simți prost?

- De ce să mă simt prost? Măcar nu o fac pe gratis!

Au rîs amîndoi apoi el a privit-o admirativ.

- Zi!

- Ce să zic?

- Ce ai acum în cap.

- Ma gîndeam ca așa e, ai și tu dreptate. Acum nu o mai am pe mama să mi te plătească pentru meditații.

Cristina s-a grăbit să intre la duș. Nu voia să-i vadă mîhnirea pe față. Nu înțelegea cum de putea fi atît de insensibil, să o rănească din senin. Cum de fapt o făcea și înainte, cu glumele lui nesărate. Remarca deplasată despre banii luați pe meditații nu își avea locul acum. O parte din plăcere i s-a volatilizat cînd a deschis geamul de la baie să nu facă aburi iar după ce revenise înapoi lîngă el tot ce știa era că voia să-l rănească și ea cu ceva.

Așa că s-a bucurat auzindu-l că o întreabă dacă nu lasă costumul de asistentă la el, pentru data viitoare.

- Nu, nu îl las. Că poate vreau să îl mai port pînă data viitoare cînd vin iar la tine.

Și totuși revenirea la el era doar o chestiune de timp. Iar, și din nou, realiza că îi era imposibil să lupte cu atracția pe care o simțea. Ceva dincolo de dragostea propriu-zisă, dincolo de rațiune, dincolo de rușine și frica de riscuri. Era o adicție care o înlănțuia de cel mai puternic drog și de care singură, fără ajutor de specialitate nu putea scăpa. Viața devenise o numărătoare a zilelor cît reușise să se abțină de la el și în secret o bucura foarte tare să observe că și a lui era la fel.

Ca să scape de el îi trebuia un impuls din afară, și impulsul a venit de-abia peste încă un an cînd soțul ei s-a prins că e înșelat și i-a dat un ultimatum să aleagă între el și „celălalt”.

I-a trimis imediat un mesaj *lui* în care i-a explicat situația, cerîndu-i să nu o mai contacteze niciodată. “Oricît de greu mi-a fost, l-am ales pe el. Ne-am jucat prea mult și fără să ne gîndim la consecințe, dar oricum o iei, tot joacă rămîne, mai ales pentru tine știu sigur că joacă a fost, și un fel de modalitate de a-ți prelungi adolescența. Dar nu mai ești demult adolescent, și nici eu nu mai sînt. Ca să-l împac am rămas însărcinată. Normal, cu el. În felul ăsta știu că ruptura va fi definitivă și-ti va fi și ție mai ușor să treci peste.”

Cristina a născut o fetiță căreia i-a pus numele Daniela, ceea ce a fost perfect posibil, soțul ei neștiind numele fostului amant.

(Asta de la Dani știu, dar într-un fel exagera, pentru că doar numele mijlociu era Daniela, și de fapt nimeni nu o striga niciodată așa, ci Iulia.)

Cu toate că soțul a iertat-o, spunându-i atunci, imediat după ce o prinsese, *nu e doar vina ta, nimic nu e mai ușor decît să fii folosită și manipulată de o fostă iubire*, ranchiuna lui era mai mult decît evidentă și, chiar dacă nu o spunea, sursa acceselor lui de răutate nu trebuia căutată, pentru că se subînțelegea de la sine. S-a dovedit a fi un tată superficial și nesuferit. Și nimic nu poate aduce o schimbare mai drastică în sentimentele unei femei decît un comportament nedrept față de ființa cea mai lipită de inima ei - pentru că agresezi suflet din sufletul ei, ba chiar, mai mult decît atît, te iei chiar de miracolul care o face pe femeie să simtă brusc și palpabil că e capabilă să facă minuni. A fost un divorț lung și chinuitor dar în cele din urmă a reușit să cîștige fetița. După care anii iar au trecut, și în perioada cînd fetița era încă mică, se dedicase complet creșterii ei, se îngrășase și nu simțea că în viața ei e o lipsă doar pentru că nu era prezent nici un bărbat. Avea cariera la bancă, programul cu Iulia, mama cu care se împăcase și pe care o ajuta, iar toate astea o făceau să se simtă împlinită. Gîndindu-se în urmă, avea impresia că traversase o vîltoare periculoasă, că scăpase cu bine printr-un noroc și că era exclus să-și mai piardă vreodată controlul. Da, era frumoasă, dar

avea un copil de crescut. Da, arăta bine, dar aflase că cel mai căutat termen pe site-urile pornografice din România era *milf*. O traducere liberă din engleză a acronimului ar suna *mame căroră aş vrea să le-o trag*. Cristina nu mai era la vîrsta la care intri în club în căutare de aventuri. Nici nu era genul să accepte servicii de peţitoare oferite de rude sau de colege. Săptămînile se grupau în luni, lunile formau ani şi povestea noastră s-ar fi terminat poate aşa, dar o vorbă populară din bătrîni spune că *mare e Dumnezeu, dar meşter e şi dracul*. Cristina nu cunoştea acest proverb şi nici nu bănuia ce avea să-i pregătească viaţa exact cînd se aştepta mai puţin.

Şi-a întîlnit cel de-al doilea soţ în cele mai neobişnuite circumstanţe.

În parcare subterană din Mega Mall după ce a plecat cu faţa, culmea, convinsă că se va strecura fără probleme printre stîlpul de susţinere şi un Audi A4, alb. Evitînd atent stîlpul, a reuşit să-i crape maşinii capacul la semnalizarea pe faţă,. L-a aşteptat douăzeci de minute pe necunoscutul cu care urma să-şi petreacă următorii şapte ani din viaţă şi cînd în cele din urmă s-a plictisit să-şi recitească emailuri pe telefon, i-a pus în parbriz, sub ştergător, un bilet conţinînd nişte scuze şi un număr de telefon. Nu credea că pagubele erau mai mari de vreo două sau trei sute de euro dar seara, înainte să se bage în pat, a realizat cu mirare că persoana nu o sunase. A adormit convinsă că şoferul maşinii plecase fără să observe biletul pus de ea şi nici paguba făcută, apoi,

poate pe autostradă, pornise ștergătoarele sau vîntul îi luase biletul. A observat că a fost lovit, dar prea tîrziu, nu mai avea pe cine contacta, și-a imaginat că l-a bușit un nesimțit care-a plecat fără să se sinchisească.

Cu atît mai bine. Cei două sute de euro rămîneau ai ei.

De dimineață avea un mesaj nou pe telefon. *Sînt doar curios cum ați reușit să plecați cu fața și în același timp să mă loviți. Mi se pare imposibil.* Pîna la prînz își verificase de nenumărate ori mobilul. Nici un alt mesaj. *Imposibil era dacă loveam și stîlpul, dar pe el l-am ocolit.* S-a mai gîndit cîteva secunde apoi i-a trimis și un smiley face. *Sînt manager într-un service auto, mă înțeleg cu băieții. Îmi rămîi dator.* De-abia atunci a realizat că, stresată fiind uitase să-și treacă numele pe bilet. Așa că a simțit imboldul să-l corecteze.

Datoare.

De-abia a doua zi de dimineață avea un mesaj nou. *A-ha. Tu ce mașină ai? Dacă s-a șifonat adu-o tot aici, îți dau cel mai bun preț din oraș.*

Costi era exact de înălțimea ei și cam grăsun, dar foarte volubil. Zîmbetul lui părea că nu avea nimic de ascuns. Și chiar nu avea. Nici mania băuturii, nici a jocurilor de noroc și nici măcar o fostă soție nu avea. Era doar un tip extrem de pedant și de calculat cu banii - stresat, din contră, să nu pară zgîrcit. A curtat-o jumătate de an apoi a cerut-o de nevastă. Poate că una din chestiile care îi plăcuse cel mai mult la ea a fost cînd la primele întâlniri insistase să plătească jumate-jumate consumația la restaurant.

Cu doar cinci zile înainte de nuntă Cristina ieșea din scara blocului unde copilărise. Avusese nevoie ca maică-sa să-i semneze un document legal. A trecut pe lângă banca de tablă sudată pe care de obicei stăteau pensionarii dar de data asta un bărbat aflat cu spatele vorbea la telefon.

- Mamă, am trecut să-ți aduc ce m-ai rugat. Da, le-am găsit pe toate patru dar acum văd că de când nu am mai trecut pe la tine mi-am pierdut cheia de la bloc. Coboară tu să-mi deschizi. Cum nu poți, păi unde ești?

Cristina a mai făcut doi pași din inerție. Printr-o zvîcnitură involuntară și-a răsucit capul spre bancă și da, culoarea părului și forma capului, așa cum se vedea din spate, corespundea cu sunetul plăcut al vocii. Stătea în mijlocul aleii de parcă se izbise de un zid invizibil.

- Dani?

Bărbatul s-a răsucit și el surprins.

Acum chiar că păreau de-o seamă.

Viața calmă din ultimii ani o păstrase neschimbată dar despre el nu se putea spune același lucru. Avea cearcăne și părul i se rărise dar ochii erau la fel de vii și intensitatea privirii aceeași.

- Ce faci, te-ai mutat înapoi la maică-ta?

- Nu. A trebuit să-i aduc ceva, exact ca și tine. Numai că eu nu am uitat cheia.

- Nici eu nu am uitat-o.

Nu își putea păcăli inima să-i bată mai încet.

S-a uitat întrebător la el.

- Am pierdut-o, a râs.

- Și în afară că pierzi chei, ești bine?
- Destul de bine. Știi cum e. Viață care trece prea repede.

A râs din nou.

- Important e să nu treacă în zadar. Și tu ce faci? Ai rămas la fel de frumoasă, fato. Poate chiar mai frumoasă.

Nu i-a făcut complimentul ca orice bărbat, ci așa cum numai un fost iubit își putea permite, uitându-se atent la ea, cu niște priviri care o cam deranjau și ardeau în același timp, pentru că ochii lui erau lipicioși și obraznici pipăindu-i sînii, talia, șoldurile și revenind la față.

- Știi melodia aia *Oh, Fato* a lui Shukar Collective? Asta îmi vine acum să-ți cânt.

- Nu prea am avut timp să ascult muzică în ultimul timp. Mă mărit.

- Te măriți? Iar? Când?

- Peste cinci zile. Sîmbătă.

- Sîmbătă?

- Da, sîmbătă. Știu, sună cam distractiv, ultima oară când ai auzit de mine divorțam, acum mă mărit. Pare că numai cu asta mă ocup.

- Cristina, de ce nu oi fi vrut tu să te măriți cu mine?

- Păi m-ai cerut?

- Nu te-am cerut pentru că știam sigur că spui nu. Așa e?

- Așa e...

- De ce?

- Pentru că tu nu ești făcut să te însori cu mine. Nu ne potrivim.

- Ba eu țin minte că ne potriveam foarte bine. Țin minte chiar că ai spus odată că buzele tale sînt pe forma mea.

Ea își răsuci capul să verifice că nu o ascultă nimeni de la vreun geam deschis la parter.

- Dani, potrivirea la pat e una și căsnicia e alta. Dacă te trimiteam să cumperi zarzavat pentru ciorbă, te rugam să te ocupi să schimbăm geamurile și mă certam cu tine că nu aveam destui bani de curent, tot ce era frumos între noi s-ar fi distrus înainte să ne dăm seama.

- Și așa a rămas?

- Eu zic că da. Tu, nu?

- Melodia aia de-ți spuneam nu are versuri. Doar un țigan care se tînguie. *Ah, fata mea. Atît zice. Ai-a-ia-fată-ai-aia-aiaaa, fato, ai-aia-aiaaa, mor de tine.*

- Da, dintotdeauna mie mi-a plăcut școala și învățatul iar ție muzica și sportul. De-asta ne-am și cunoscut.

- Nu vrei să urci la o cafea? Uite, mama m-a textat chiar acum că e la mătuși-mea în Balta Albă.

- Mă inviți la cafea și nici măcar nu ai chei, se amuză Cristina, în sinea ei ușurată că se întîmplase așa, el să nu aibă.

- Nu le-am pierdut pe alea de la apartament, doar pe alea de la intrare. Dar pe astea le ai tu.

- Tu nu auzi că în cinci zile am nuntă!?

- Exact! În cinci zile o să juri c-o să fii alături de omul ăla toată viața, la bine și la greu, bla-bla-bla, sănătos sau bolnav, gata, o să fii legată de el. Dar acum, azi, încă nu ești. Ce semn mai bun că tre' să ne iubim vrei? Soarta te împinge iar în brațele mele. Nu ai văzut filmele alea gen

petrecerea burlacilor? Ce urmează acum cu mine o să fie petrecerea ta de adio. Hai, vino sus, nu fi fraieră!

Vocea lui și mai ales ochii aveau efect hipnotizant. O excita nu numai ce-i spunea dar amintirile pe care i le trezea, flash-urile cu el pe care nu și le putea opri datorită decorului atât de familiar ce-i înconjura. Mirosul teilor din curtea școlii, șotroanele desenate pe asfalt, în pătrățelele cărora nu demult sărise. Primul loc unde s-au intersectat pașii lor pe cînd erau încă copii. Iar el o făcea să se simtă iar mică și fără responsabilități. Dintr-odată nu mai era o femeie respectabilă. Era iar puștoaică.

El încă se uita întrebător cînd ea de cîteva secunde știa ce urma să facă. Sîinii i se umflaseră și în josul pîntecului simțea gîdilături mai degrabă enervante decît plăcute. Numai mîinile lui puteau să-i aline mîncărimea aia personalizată. Se voia sărutată peste tot și linsă de el, mîngîiată și frecată, apăsată și palmuită, cum amintirile parșive deja îi șopteau la ureche ce urma să simtă.

- O să rămîină secretul nostru pe vecie chestia asta de azi, te juri?

- Se înțelege! Cum ți-am spus? Sîmbătă te măriți. Deci ne-au rămas doar cinci zile de făcut sex pe brînci. Hai, scoate cheia că mor aici de poftă!

Încercările pe care ni le scoate viața în față sînt incredibile și dacă tu, cititoare sau cititorule, ai fost exemplu de integritate, mereu pe traiectoria ta dreaptă, este pentru că spre norocul tău soarta nu ți-a pus o astfel de tentație în cale. Iar asta deoarece, dacă ești bărbat, nu știi cît de ațîțător arăta Cristina în ziua aia, iar dacă ești

femeie, nu ai avut ocazia să fii fermecată de vraja frazelor rostite de unul ca Dani în clipele cînd tot Universul din jur încetase să mai existe, cu o singură excepție: ființa care nopți de-a rîndul fusese holograma dorințelor lui.

În dezvinovățirea ei se poate totuși menționa că la ieșirea din bloc, ignorînd aproape complet fiorii de plăcere care încă pulsau în ea, Cristina își imputa slăbiciunea gîndindu-se că era absolut inacceptabil comportamentul ei. *Pe de o parte i-am cerut lui Costi să mai aibă puțină răbdare pînă la luna de miere și pe de alta cu ăsta mă fut în draci. Doamne, dacă există iad, fără discuție că acolo o să ajung. Nebuna și nerecunoscătoarea de mine! Nu puteam să mă întîlnesc cu el alaltăieri, cînd eram încă la ciclu? Ah, tot ce trebuie să fac acum e să nu mă mai gîndesc la ce a fost. Să încerc să-l uit. Dar cum să uit cînd a fost atît de bine? Numai el mă face să mă simt așa, în pragul leșinului.*

În timpul cununiei religioase a făcut o mărturisire a păcatelor doar așa, de formă. Cum putea să admită că se culcase cu alt bărbat în fiecare zi din toate cele cinci dinainte? Ar fi fost de-a dreptul scandalos. Totuși, cîteva zile mai tîrziu nesuportînd povara, i-a povestit totul celei mai bune prietene din copilărie. Nu că s-ar fi așteptat ca Andreea să o înțeleagă, dar spera că întrebările prietenei o vor face să-și explice mai bine ce se întîmpla cu ea. Să-și catalogheze, sau mai bine zis eticheteze, într-un fel demonii.

- Nu cred că se poate numi dragoste ceea ce simt pentru el, deși s-a văzut clar ce poate să facă cu mine după cinci ani.

Nu o spunea cu bucuria celei care găsisese pasiunea. Din contră, era îngrijorată și mîhnită. Ca o drogată care realizează dintr-odată că tratamentul nu a funcționat din moment ce a revenit iar la heroina ei.

- Totuși, dacă te poate face să te simți așa, înseamnă că-l iubești. Dar cum de-l iubești și pe celălalt?

- Nu e dragoste, pe cuvînt că nu e. E o patimă de care nu pot să scap. Un viciu adînc ancorat în celulele mele, pentru că îl știu dinainte de majorat. Dracu să te ia, Dani! Numai ce mă bucuram că am găsit un tip super de treabă, care să mă ia așa cum sînt, divorțată, cu un copil făcut cu altul și uite-mă unde sînt! Acum o săptămînă eram în culmea fericirii. Azi sînt disperată.

- Poate că nu ar trebui să fii așa disperată. Ia viața cum e. Asta e soarta ta, să te bucuri de doi. Caută și tu pe internet. Sînt o grămadă de oameni ca tine.

- Adică?

- Adică așa. Care își găsesc fericirea cu doi în paralel. În general mai mult bărbații sînt așa, dar există și o mulțime de femei. Și tu poate că ești una din ele.

- Nu cred. Eu l-aș vrea doar pe el.

- Pe care el?

- Pe Costi. Dar să-mi trezească pasiunea aia în pat pe care o simt cu Dani. Dani e naserios, se laudă aiurea și e cu interesul. Bea, ascultă muzică non-stop și e pierde

vară. Cum să te îndrăgostești de așa ceva? Are treizeci și doi de ani, dar vorbește ca unul de șaispe.

- Te-a cerut vreodată de nevastă?

- Pe naiba! Doar a zis că deși a vrut nu avea rost pentru că știa dinainte că-l refuz.

- Și l-ai fi refuzat?

- Normal că nu! Și de jigodie ce e pun pariu că idiotul o să mă ceară exact acum când sînt măritată și știe că nu se poate!

E ușor să spui despre prietena unei prietene că nu trebuia să facă un anume lucru, nu trebuia să se încurce cu unul sau nu trebuia să se mărite cu altul. Când nu ești cu adevărat implicat, nici *nu poți simți* exact ce simte acea persoană. Un *altul*, rămîne un *altul* atîta timp cît nu știi cum arată, cum vorbește, cîți bani are în cont, nimic legat de prietenii lui și de cum se comportă în mijlocul lor, ce glume scoate și cît sînt de originale. Chiar și o aceeași replică dată de aceeași persoană sună într-un fel pe un cearșaf de plajă, acoperită de vuietul mării și țipete de copii apărîndu-și castelul de nisip, spusă sub un cer punctat de formele mișcătoare albe, ale pescărușilor înfometați, și în alt fel într-un pat de motel luat cu ziua.

„Ți-au apărut cîteva fire argintii la tîmple, Dani..”

Doar Cristina știe exact tot ce-a fost, doar ea are toate datele problemei. Prietena ei are de-a face cu o versiune subiectivă a unei povești spuse la refulare. Prietena

prietenei, doar niște relatări fade, iar ție, povestitorului, nu-ți rămîne decît să umpli spațiile vide și necunoscute ale realității întîmplate. Ce ți-a fost relatat la a treia mînă trebuie suplinat prin eforturi de imaginație, și pahare de vin care te-ajută să depășești blocajele. Pentru că îți dai seama că printr-o culme a coincidenței l-ai cunoscut pe Dani, cîndva demult. Ai petrecut cu el luni de zile în cantonamente, pe vremea cînd erați la același club, chiar dacă el la floretă și tu la atletism. Nu l-ai cunoscut bine, dar impresia ta despre el, sau cel care era el pe-atunci (un băiat dedicat sportului, care-și trata antrenamentele cu multă seriozitate și era mai degrabă singuratic și serios, decît lipsit de ambiție și delăsător) îți oferă acum două imagini contradictorii care nu corespund mai deloc. Te gîndești totuși că anii care trec schimbă tot, chiar și caracterul unui om. Sau că nebunia lui Dani se manifesta doar în preajma ei, a Cristinei, și că în rest era un tip cît se poate de normal, banal chiar. Doar prezența ei îi scoteau scînteii din piept care ieșeau ca dintr-un polizor, doar că mai silențioase, triste chiar, de film mut. Vacarmul era doar în sufletul lui și era cauzat de păreri de rău. Că nu a putut niciodată să o uite. Că era prea mic să o ceară el primul de nevastă sau să se fi ținut după ea atunci cînd ea a plecat la Iași. Că nu s-a întîmplat să fi rămas gravidă cu el, pentru că altfel *s-ar fi simțit* lucrurile dacă copilul ar fi fost al lui. Și cel puțin, atunci, după alți ani, dacă ar fi fost al lui Loganul cu semnalizarea deteriorată de ea la Mega Mall.

Loganul, nu Audi-ul, pentru că Dani nu a avut niciodată Audi.

Oricum, de curînd am aflat despre Cristina că a ajuns la a treia căsătorie, dar continuă să se vadă cu Dani. Atunci mi-am adus aminte de o glumă pe care mi-a spus-o un alt sportiv în cantonament.

Știi care este culmea fidelității?

După trei căsnicii să fii cu același amant.

Și tot încerc să-mi amintesc dacă era și Dani în grupul celor cu care stăteam în seara aia în jurul focului de tabără de la Piatra Arsă.

Sau dacă nu cumva chiar el a spus-o?

Maestrul Sadoveanu

Maestrul Sadoveanu iubea foarte mult copiii. Înainte de 23 August 1944 scriitorul iubea copiii, după 23 August copiii îl iubeau pe scriitor. Maestrul ținea pionierele pe genunchi, le așeza cravatele roșii, le dădea huța și nu mai știu ce. Pe urmă pleca la noi, la Viișoara.

Avea el acolo o stuchină și mergea la alghine.

Așa zicea!

Maestrul Sadoveanu iubea mult-mult copiii și îi mângâia mereu pe cap. Chema în fiecare dimineață câte unul și îl mângâia pe cap. Dacă nu găsea copii în casă, chema câte unul de pe hudiță și îl mângâia pe cap. Când nu găsea nici unul, mângâia pe cap bustul lui Eminescu. Asta până ce coana Catincuța îl chema la masă. Pe urmă pleca unde zicea el că avea stuchină cu alghine: la noi, la Viișoara, la unu' Evtichie.

Chiar când îi bătea, Maestrul Sadoveanu iubea foarte mult copiii. Odată, cu toate că-i iubea foarte mult, a tras cu pușca în copii: nu-l lăsau să scrie Divanul persian. Pe

urmă s-o spăriet și-o plecat la părintele Evtichie. Avea acolo, la Viișoara, o stuchină cu alghine. Așa zicea.

Maestrul Sadoveanu iubea foarte mult copiii. Taaare mult îmi plac copchii, zicea. Da' asta nu-i nimic față de cât de mult iubea câinii de vânătoare, mai cu samă capaucele, adică cățelele. Și asta e un fâs față de cât de mult o iubea pe cucoana Catincuța. Dar și asta e cacamaca față de cât de mult îl iubea pe Eminescu. Mânca borș de pui cu mămăliguță și bocea după Eminescu. Pe urmă a plecat la noi la Viișoara. Așa zicea! Avea acolo, la părintele Evtichie, o stuchină cu alghine.

*

Maestrul Sadoveanu n-avea chef niciodată să se ocupe de treburi urgente și mereu simțea nevoia să se ocupe de lucruri care pot aștepta. De pildă, când băiatului de la tipografie îi țâțâia fundul așteptându-l să dea materialul la tipar, Maestrul se apuca să mănânce borș. Tot așa, începea să scrie Hanu Ancuței, dar lăsa totul baltă și pleca să vâneze lapini la Tomești cu boierul Zipa, cu Teodorenii și cu șleahta lor, după care se înfundau la Hanu Trei Sarmale. Poftim! Nu mai spun că, în loc să scrie Baltagul, amâna și se apuca să-și curețe galoșii.

„Ce faci, Maestre, îl întrebau prietenii, nu mai scrii Baltagul?”

„N-am inspirație”, zicea.

Cârnați! Se alinta! Parcă ce, inspirația vine așa, popâc! Cureți galoșii și gata! Nu, nenișorule inspirația e voința

sacră, sfântă a lui Dumnezeu, omul nu e în stare de așa ceva. El e doar un sacerdot, adică popă, care aprinde focul divin. Așa că, s-avem iertare, nu putea el, Maestrul, să născocească asemenea subiecte. Nu voința omului decide, totul este scris în Cer - și Baltagul! Maestrul ar fi trebuit să fie modest și să i se umple ochii de lacrimile recunoștinței față de Domnul pentru că i-a plămădit și desăvârșit în suflet o asemenea operă.

Cel puțin asta-i părerea mea!

*

După ce termina de scris romanele sale, Maestrul își lua pușca și cățeaua - o chema Azorel - și pleca la vânătoare. Odată, când vânam în Braniște, mi-a spus că în apuse vremi pe aici treceau turmele de mascuri câtă frunză și iarbă. În zilele noastre pe aceste locuri s-a ridicat un grandios combinat de creștere și îngrășare a porcilor, precum și o maternitate pentru scroafele gestante.

*

Odată Maestrul ne-a spus: „Dacă consimți să te amăgească, arta devine necesitate, prietini”. Eram la crâșma lui Haramin din Păcureț și Maestrul tocmai mânca sarmale. Grozav îi mai plăceau sarmalele! Mânca și câte două duzini la o masă. „Cum, Maestre, adică arta e așa ca sarmalele aiestea?” a întrebat Ionel Teodoreanu.

Ne-am prăpădit de răs la vorba asta. "Da, numai că gălucile lui Gorașcu Haramin nu-s amăgeli", a completat poetul Gică Durac. Iar ne-am zguduit de răs. Atunci unul din Botezi, nu mai știu cine, că erau mai mulți, l-a lămurit pe Maestru, care, în treacăt fie spus, nu prea era tare la estetică, că arta este un moment de suspendare a urgenței biologice, a preocupărilor imediate. Ea este un lux. Maestrul Sadoveanu s-a învăluit în tăcerile sale și n-a mai spus nimic, dar cred că i-a purtat ceva răcă lui Teodoreanu, pentru că altădată l-am auzit adresându-i-se: "Măi, rubașcă!" Autorul Medelenilor n-a spus nimic. Numai a roșit un pic.

*

Maestrul Sadoveanu era încuiat rău. Uneori și câte cinci zile nu mai scria un rând din cauza asta. Era nervos noaptea, nu puneă geană pe geană, se răsteară la nevastă-sa (biata coană Catincuța!), iar pe copii îi bătea din nimic. O dată a scos pușca și a tras în aer ca să-i sparie, că, vezi Doamne, Maestrul nu putea scrie.

Până într-o zi, când Ionel Teodoreanu, celebrul autor al Medelenilor, i-a spus:

- De ce nu ieși, cher ami, niște supozitoare?

Maestrul a luat supozitoare și... s-a descuiat sau s-a desferecat, cum zicea el în dulcele grai moldovinesc.

De atunci Maestrul Sadoveanu i-a purtat o deosebită afecțiune lui Ionel Teodoreanu, căruia i se adresa tandru cu "măi, rubașcă".

Soția Maestrului Sadoveanu, coana Catincuța, cum îi spuneam toți, era destoinică și aprigă femeie. A născut, a crescut și a educat nu mai puțin de unsprezece copii. În vreme ce Maestrul scria sau mergea la vânătoare și pescuit, coana Catincuța avea grijă de casă. Nu-i vorbă, el aducea banii în casă. Odată, când Maestrul a fost bolnav pe un timp mai îndelungat și, drept urmare, n-au mai intrat bani în casă, coana Catincuța a ajuns să ia pe datorie până și gaz de lampă de la jupân Bercu.

Atâta că uneori Maestrul cam strica armonia familiei. I se aprindeau repede și degrabă călcâiele după câte-o muiere, iar când îl apuca, umbla ca tăunul după... coada vacii. Așa s-a întâmplat și cu Natalia Negru, prietenă de familie. După ce c-a băgat în mormânt doi scriitori cu marafeturile și zărghelile ei, umbla acu și după Maestrul Sadoveanu să-l amețească. Venea des la casa din Copou pe motiv că are niște poezii să i le îndrepteze Maestrul. Cârnați! Altceva voia ea să-i „îndrepteze”. Și cu toate că îți trosneau fălcile de atâta căscat când auzeai poezelele ei, Maestrul o asculta ore în șir, îi zâmbea, o îndemna cu cafele, cu șerbeturi și dulcețuri. Coana Catincuța a zăpsit cum șade treaba, că adică iar „i-o vinit di mihoho” Maestrului, cum zicea ea, și și-a pregătit din vreme artileria grea, ca să spunem așa.

Și-ntr-o bună zi, coana Catincuța și Maestrul au condus-o pe Natalia la plecare până în vestibul, așa cum

se cuvine. Coana Catincuța a așteptat să se închidă ușa în urma Nataliei și, cum stătea dumnealui cu gura până la urechi, strechiet de plăcerea celeilalte, coana i-a ars un pumn drept între faruri. Era ea mititică, dar i-o tras una cât ce-o putut: „Auzi, eu n-am casă de strâcat! Mojâcule!” și i-o băgat pumnișorul sub nas. Maestrul a tăcut chitic, mai ales că apăruse Profirița, viitoarea scriitoare Profira Sadoveanu, și se holba la parbrizul tamponat al lui taică-său: „Ce-ai pățit la nas, tăticuțule?” „M-am pălit la bărbierit, Proșirițo. Hai, mergi la madamă” (guvernanta - n.n.). Profira a înțeles ea ceva, dar n-a pomenit nimic despre întâmplare în memoriile despre Maestru (firește, din jenă!). Dar „s-a scăpat” pe la prietene, așa că o "vindem" și noi cum am auzit-o.

Pe urmă, după moartea coanei Catincuța, conیța Natalia umbla cu limba scoasă să se căsătorească, dacă vă puteți închipui, cu Maestrul. Dar pune-i sare pe coadă, conیță! Maestrul a refuzat-o: nu voia să întineze memoria neuitatei coane Catincuța!

Oameni normali, de Sally Rooney

Încep cu începutul: citesc pe copertă ce au spus cei de la The New York Times despre roman: „plin de dialoguri fruste” și cred că „frust” este chiar unul dintre cuvintele potrivite. Cartea a fost nominalizată la Man Booker Prize în 2018 și a câștigat Costa Book Awards în 2019, premiu pe care l-au luat de-a lungul anilor și Ali Smith, Sebastian Barry, Colm Tóibín, Zadie Smith și Ian McEwan, printre alții, deci am pornit cu mari așteptări și cu scepticism în același timp, cum s-ar zice: cu o spânceană ridicată în semn de „ia să vedem”. Mai aflu că Rooney a fost numită „Salinger al generației Snapshot” și am fost curioasă, pentru că totuși Salinger e printre favoriții mei.

Cartea se ecranizează deja pentru BBC, în regia lui Lenny Abrahamson și da, după ce-am citit-o, îmi dau seama că e ușor de transformat în film/mini-serie, pentru că are în ea mult dintr-un scenariu, nu că asta ar spune mare lucru.

Sunt mai multe puncte forte: în primul rând autoarea știe să atragă cititorul chiar prin titlul capitolelor: „Trei săptămâni mai târziu”, „Cinci minute mai târziu” etc.: denumirile reprezintă o evoluție a ceva și asta ține treaz interesul. În al doilea rând are un stil foarte simplu și e folosit mai mereu prezentul. În al treilea rând încearcă mult ca personajele să fie cât mai naturale și să folosească limbajul actual al tinerilor, și totuși eu simt o exagerare a încercării.

Este o poveste de dragoste, de dependență și de evoluție (deși unii critici insistă că este doar o carte a maturizării) a celor două personaje principale: Marianne și Connell, care trăiesc într-un mic orașel irlandez, Carricklea, și ajung în Dublin, la facultate.

Ce are într-adevăr asemănător cu Salinger este revolta tinerilor (a Mariannei în special) și nevoia lor de a se delimita de comportamentele și concepțiile părinților (și de toți acei *phony people*, cum îi numea Salinger).

Marianne și Connell sunt amândoi foarte, prea buni la învățătură - asta mie îmi amintește de eroinele din cărțile Elenei Ferrante - și când cineva insistă prea mult pe cât de scilipitor este un personaj, pare puțin forțat.

E o carte foarte proaspătă, dar și cu ceva stângăcii în exprimare (poate multe sunt și din cauza traducerii) și cu enorm de multe detalii care vor să dea aerul de firesc al gesturilor, atitudinilor și acțiunilor. Acum, sincer, povestea atrage: este un cuplu de tineri și știi că o să se întâmple lucruri între ei, așa că rămâi agățat. Dacă în

liceu Marianne e rățușca cea urâtă, fata ciudată - empatizăm mai repede cu personajele astea ciudate, nu?- nepopulară, dar foarte puternică, căreia nu-i pasă de ce zice lumea și care e îndrăgostită lulea de Connell, în facultate totul se inversează. Connell este la început băiatul cool, care ține cu tot dinadinsul să se înțeleagă bine cu cei din liceu, dar ajunge să se apropie de ea și s-o cunoască (mama lui fiind menajeră în casa fetei).

Există elemente de carte comercială: ni se explică trecutul fetei - are o familie dezorganizată deși bogată, în care a existat multă violență din partea tatălului, iar apoi din partea fratelui ei și de aici, logic, s-ar spune, nevoia ei de a atrage pe cineva care să continue să o pedepsească.

Cum am zis, la facultate Marianne s-a transformat deja în lebădă, e în centrul atenției (nu se înțelege foarte bine cum, știm doar că are o relație cu un student foarte apreciat). Iar Connell trăiește acum ce-a trăit ea în liceu: e singur, stingher și nu se adaptează la marele oraș, ceea ce pentru mine nu e ușor de priceput, având în vedere natura lui. Ea îl introduce în cercul ei de prieteni și imediat el redevine popular, de unde reiese obsesia popularității între tineri, care încă există.

Pentru mine Marianne, deși e de admirat pentru forța și inteligența ei, este un personaj care nu se susține foarte bine: toți trecem prin faze și faze, toți vrem să experimentăm, dar ea e o fată foarte-foarte îndrăgostită, chiar dependentă de Connell, și totuși brusc începe relații cu alți băieți, pleacă în alte țări, iar toate astea sunt mai mult alegeri ale autoarei care nu prea au legătură cu

Marianne. În cazul lui mi-e mai ușor să înțeleg că are o legătură cu altcineva, pentru că nu a arătat niciodată același nivel de dependență față de Marianne, ba chiar a încercat mai tot timpul să-și nege sentimentele și ce e între ei: nici față de mama lui nu poate recunoaște:

„Așadar Marianne e prietena ta?

Nu.

Cum adică? Faci sex cu ea, dar nu e prietena ta?”.

De multe ori se apropie mult de un scenariu (cum am zis): are mult dialog dar mai ales multe detalii ale gesturilor. Sunt și destule expresii (la modă acum) repetate în exces: „ceva gen” sau „bineînțeles că la mișto”. Dar din când în când apar niște rânduri care te fac să simți că merită citită cartea: „Se teme să fie în preajma ei din pricina felului curios în care se trezește că se comportă el, a lucrurilor pe care le spune atunci și pe care, în mod obișnuit, nu le-ar spune niciodată”; „Nu puteau să se privească în ochi când râdeau, erau nevoiți să se uite spre colțurile încăperii sau la propriile picioare”; „Câteve secunde au rămas așa, nemișcați, el înconjurând-o cu brațele, respirându-i în ureche. Cei mai mulți oameni trec prin viață fără să se simtă, măcar o dată, într-atât de apropiați de cineva, a gândit Marianne”; „Cu tine era altfel. Eram noi, știi. Lucrurile erau altfel”.

Relația lor se definește foarte bine încă de la început: în timp ce ea are curaj să-i spună: „Ei bine, eu te plac”, el răspunde (după câteva zile) cu: „Eu nu prea știu ce simt, cred că li s-ar părea ciudat celor de la școală dacă s-ar întâmpla ceva între noi”. Uneori par că aparțin unul

altuia iar alteori par să vorbească fiecare o limbă necunoscută celuilalt.

Încă ceva: cartea nu are umor, nu spun că orice carte trebuie să aibă, nici pomeneală, dar e o carte despre tineri - foarte deștepți - și toate dialogurile lor sunt pline de ironie, de scepticism, de remarci defensive, dar nu e nici urmă de umor, da, mi-ar fi plăcut să găsesc puțin umor, dacă tot se spune că seamănă cu Salinger. Să închei cu o încheiere frumoasă și sinceră: e un roman curajos și reușește să te facă să-l citești în întregime, iar asta e ceva pentru mine, care abandonez o groază de cărți.

Roman nominalizat la Man Booker Prize 2018
Câștigător al Costa Book Awards 2019

SALLY ROONEY

Oameni normali

“
Un roman agil, ascuțit,
plin de dialoguri fruste. O
scriitură care pătrunde rapid
în sânge.”

THE NEW YORK TIMES

Oameni normali

SALLY ROONEY

Jurnal de pandemie

Ora 5:41 AM. Trezit de un picior în gură.
Oftez.
Spălat și schimbat copil.
Spălat pe mâini.
Spălat pe dinți.
Jucat cu copil. Ascultat muzică.
Mic dejun. Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți). Cafea.
Spălat și schimbat copil.
Jucat cu copil. Ascultat muzică.
Culcat copil.
Spălat vase. Curățenie în bucătărie.
Citit carte. Dezmiardat pisică alb-cu-negru.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Atins mâner ușă intrare.
Oftez.
Spălat pe mâini.
Jucat cu copil. Ascultat muzică.

Atac de panică.
Spălat pe mâini.
Mâncat unt de arahide. Mult.
Totul e iar OK.
Sunat mătușă, mamă, bunică.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Ieșit cu copilul în grădină.
Intrat înapoi în casă. Dezinfectat tot, pus haine la spălat.
Spălat pe mâini.
Prânz. Copilul nu are chef decât de scandal. Mâncare aruncată pe jos și pe noi.
Spălat și schimbat copil.
Jucat cu copil. Ascultat muzică. Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Privit pe fereastră. Liniște și pustietate.
Oftez.
Culcat copil.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Citit. Dezmierdat pisică tigrată.
Spălat pe mâini.
Atins pantofi. Nesigur dacă sunt curați.
Spălat pe mâini.
Luat gustare.
Atac de panică.
Băut Pepsi.
Totul e iar OK.

Întins haine la uscat.
Cântat la orgă. Copilul are ceva talent.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Ieșit cu copilul în grădină - partea a 2-a.
Intrat înapoi în casă. Dezinfectat tot, pus haine la spălat.
Spălat pe mâini.
Cină. Copilul tot nu are chef decât de scandal. Mâncare aruncată pe jos și pe noi.
Oftez.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Spălat și schimbat copil.
Bărbierit.
Duș.
Încercat să culcăm copil timp de 2 ore. Citit toate cărțile de copii din lume. Copilul încă are energie.
Aproape adormiți.
Culcat copil. (în final!)
Spălat vase.
Aspirat.
Spălat podele.
Spălat pe mâini.
Prea obosiți pentru sex. Poate mâine.
Stat pe telefon. Citit despre pandemie (știri, glume, morți).
Nesigur dacă telefonul e curat.
Spălat pe mâini.

Citit.

Văzut episod din The Wire.

Ora 23:36 PM. Spălat pe dinți.

Somn.

Atac de panică.

Mâncat măr.

Băut apă.

Totul e iar OK.

Somn.

Somn.

Somn.

Dublura

- Și totuși trebuie să se îmbolnăvească măcar o singură dată! Dă Doamne să se îmbolnăvească!

Andrada își privi mașinal chipul în oglinda ovală pătată de deasupra scrinului vechi și șchiop care se sprijinea într-o rână pe peretele din dreapta patului. Știa că are cearcăne violete, erau acolo și fără să se uite prea amănunțit.

Purta o cămașă bărbătească cenușie, mult prea mare pe trupul de o fragilitate bolnăvicioasă, din care se iveau zvelte picioarele lungi cu glezne nervoase, în ciorapi negri, cu firele duse de la călcâie până aproape de încheieturile genunchilor. Odaia mansardei era destul de mare, dar neîngrijită. Peste un paravan scorjit cu desene decolorate japoneze și pe cele două fotolii cu catifeaua cafenie roasă, atârnavu șaluri și haine de-a valma. Pe pereții coșcoviți și crăpați erau prinse cu pioaneze în câte un colț afișe de la premiere mai vechi, o cântăreață grasă costumată în baiaderă, două reproduceri după Degas cu „Dansatoare în verde” și „Dansatoare pe scenă” și deasupra nișei cu câteva cărți

de lângă fereastra murdară, un afiş mare din 2017 cu celebra Misty Copeland care recrease într-un spectacol de excepție, ipostazele balerinelor lui Degas, cu ocazia comemorării a 100 de ani de la moartea artistului. Avea o admirație amestecată cu invidie amară pentru această femeie talentată și ambițioasă devenită prima balerină afro descendentă din istoria Teatrului de Balet American. Iar deasupra noptierei ei, tot prinse în pioaneze, avea câteva fotografii vechi, cu ea elevă la școala de balet, cu părinții și bunicii din partea tatălui.

- Trebuie, trebuie, murmură din nou cu ochii în gol.

Ce folos că încă nu avea mușchii picioarelor îngroșați. Frumusețea asta o costase scump. Pentru că i se ivea foarte rar prilejul să danseze. Fusesse printre primele în promoția ei. Cu totul altceva visase la absolvire. Și totuși cunoștea o mulțime de dubluri care o duceau destul de bine. Mult timp reușise să câștige ca model, dar se săturase de contractele sporadice cu casele de mode și de brutalitatea designerilor care se credeau niște dumnezei, de jignirile lor, de bătărie, de intrigile și luptele de culise, iar în ultima vreme slăbise atât de mult că nicio rochie nu mai cădea ca lumea pe ea, plus că nu își mai putea permite să lipsească de la repetiții chiar dacă era doar o dublură. De două săptămâni nu mai mâncase decât cornuri și ceai. Miercurea, Grig aducea plăcintă cu brânză. Și azi era miercuri. Uitându-se la ceas cu ochi mari de mătă flămândă simți că îi e dor de vocea lui caldă și de consolările obișnuite, care erau mereu aceleași, dar îi făceau atât de bine. Primăvara trecută

avusese certitudinea că va rămâne toată viața ei o dublură. Refuzase să se culce cu noul director. Rivala ei nu se sfiise s-o privească de sus cu nepăsare, după toate regulile jocului. Urmase inactivitatea aproape totală, deși nu mai lipsise de la nicio repetiție. Cea pe care ar fi trebuit să o înlocuiască nu se îmbolnăvisese nici măcar o singură dată, nu avusese nicio problemă de familie, nimic. Mai găsisese un mijloc umil de câștig, atât cât să acopere un sfert din prețul chiriei lunare - festona din când în când butoniere pentru o croitorie din strada Blănari și îi convenea și că era atât de aproape de locuința ei. De multe ori dansa în mansardă și vorbea singură, dar cele mai reușite mișcări le executa în închipuire, sau în rarele vise de noapte, când în sfârșit reușea să adoarmă, cam după trei dimineța. Nu se plictisise de zâmbetul lui îngăduitor când ea repeta plină de înverșunare:

- Trebuie să se îmbolnăvească. Măcar odată. Trebuie.

Știa că el o aproba cu duioșie amestecată și cu un dram de milă. Săptămâna trecută avusese o nouă discuție cu colectivul de conducere. I se reproșase lipsa de ținută, paloarea, cearcănele, scăderea prea mare în greutate și întârzierea la repetiții. Niște repetiții inutile care nu îi trezeau decât dezgustul, fiindcă îi era tot mai silă să danseze în fața unei săli goale și își întârzia cu bună știință acele clipe cât putea de mult. O copleșeau zădărnicia și sfidarea scaunelor goale în tăcerea de mormânt a sălii. Culoarea de vișină putredă a catifelei roșii parcă îi injecta ochii mai puternic decât lumina

reflectoarelor. Se săturase să-și închipuie bărbații eleganți și femeile strălucitoare instalați confortabil pe locurile lor, unii fascinați de luminile scenei, alții mai sceptici vânând cu ochi intransigenți fiecare mică greșeală de sincronizare.

Dar azi e miercuri și ea îl așteaptă ca de obicei. Închise ochii și-i văzu zâmbetul. Încercă să facă puțină ordine, dar renunță repede. Mutatul acelor vechituri dintr-un loc în altul îi făcea rău, așa că se duse în mica chicinetă să pună de cafea, deși știa că dacă bea la ora asta, iar nu va putea dormi. Cu toate astea nu exista seară în care să nu savureze o cafea tare și bine făcută la foc mic în vechiul ibric de aramă. Se uită la ceasul de perete care rămânea mai tot timpul în urmă cu un sfert de oră și totuși era destul de târziu. Dacă nu i-a dat niciun semn, nu-l va deranja, fiindcă ori de câte ori îl sună i se pare că e ursuz, ca și cum l-ar întrerupe din ceva important. O să îi explice el ce s-a întâmplat. Trebuie să apară. De afară răzbăteau zgomotele înăbușite ale străzii, zumzetul din spațiile pentru fumat ale cafenelelor din centrul vechi și huruiala aerotermelor. Apusul de început de decembrie părea și mai trist prin geamurile murdare, iar orașul și mai sumbru cu acoperișurile vechi de tablă ruginită ale clădirilor coșcovite văzute în toată decrepitudinea lor de la fereastra mansardei. Spirale de fum desenau pe cerul plumburiu arabescuri ciudate. Madam Adela, proprietăreasa nu îngăduise încă să se dea drumul la mica centrală care deservea toate cele trei etaje ale clădirii, una dintre cele mai înalte din zona asta,

pretextând că era încă o iarnă destul de blândă, dar îi adusesse cu amabilitate un calorifer electric și pe deasupra mai trebuise să-i și mulțumească, de parcă nu tot ea urma să plătească factura la curent. Ultima oară când se ciocnise de Grig pe scară îi strigase acrå ceva despre moravuri. O evita cât putea de mult, noroc că avea un program atât de diferit de al ei. Bâzâitul telefonului o anunță că are un mesaj. Poate e de la el, să-i explice de ce întârzie. Nu, era de la directorul artistic: „Sâmbătă seară intri în scenă - lebăda neagră accident de menisc, să fii la cabină cel târziu la 5, la repetiții mâine și poimâine, ora 11. Să nu cumva să întârzii. Succes!” Cuprinsă de o bucurie frenetică începu să sară prin mansardă ca o nebună și să arunce cu toate boarfele care îi cădeau în mână. Or mai avea timp să facă noul afiș ? Sau pur și simplu o să ștergă cu o linie neagră în program numele Alexandrei Niculescu și vor scrie stângaci de mână dedesubt, Andrada Voinea. Intrarea ei va fi în actul 3. Îl simpatizase la repetiții pe tânărul regizor cu idei avangardiste, singurul în afară de fata de la machiaj, cu care se înțelegea bine în toată jungla aia. În viziunea lui, ca un omagiu adus lui Ceaikovski i se păruse important să respecte parțial tradiția, așa că pentru distribuție alesese varianta spectacolului original din 1877, în care Odette și Odile fuseseră interpretate de două balerine diferite. Ideea lui era să nu pună prea multă presiune în două ore și jumătate pe o singură balerină, plus că era de părere că asemănarea dintre cele două nu trebuie să fie perfectă. Înșelăciunea ține mai mult de magia

vrăjitorului Rothbart. Pentru a-l face pe Siegfried să creadă că ea este Odette, va purta un semn distinctiv, nufărul roz pe care prințul i-l dăruise în seara precedentă pe malul lacului, înainte ca vraja să i-o răpească și ca ea să își ia zborul sub formă de lebădă la apus. Dintre diferitele variante de final, optase pentru cea a companiei de balet Mariinsky din Sant Petersburg - Siegfried luptă cu Rothbart și îi sfâșie o aripă, ucigându-l. Odette eliberată de vraja își recapătă forma umană pentru a trăi fericită alături de prințul ei. Asta va fi marea ei șansă. Intră în scenă în actul trei. Rothbart sosește deghizat la balul de la palat cu fiica sa Odile (Allegro, Allegro giusto). Amăgit de vraja, Siegfried crede că este Odette și nu are ochi decât pentru ea, se îndepărtează de prințesele care încearcă să îl atragă (pas de six). Siegfried îi cade în mreje și vor dansa pasional (Allegro, Tempo di valse, Allegro vivo).

Într-un târziu se opri amețită, gâfâind ușor. Va trebui să facă multe exerciții de respirație. Deschise fereastra lucarnei respirând cu voluptate aerul înțepător. Un motan tigrat țâșni de pe streășina de alături ca fulgerul și sări în balconul de dedesubt. Era ger. Oare de ce întârzia atât tocmai azi?

Luă o coală A4 dintr-o mapă de sub pat și începu să scrie pe ore un program de antrenament, gimnastică, yoga, o mască cu argilă joi seara și una cu ulei de măsline, (să îmi ia Grig ulei de măsline) miere și albuș de ou vineri, sâmbătă dimineată, la 9, la Jeni la coafor, tuns pe

datorie, doar luat vârfuri, eventual masaj Carmen (gratis?) apoi cu carioca roșie notă ora când trebuia să fie la cabină sâmbătă. Smulse pionezele de la fotografiile de deasupra noptierei, ca să poată prinde foaia pe interiorul ușii de la intrare. Așa nu va uita nimic. Fotografiile vechi alunecară cu un foșnet abia auzit, ca niște aripi de liliac pe podelele năclăite de praf și umezeală.

„Ah ce bine că vine, în sfârșit”, își zise, auzindu-i pașii pe scară.

Grig intră și o îmbrățișă strângând-o puternic în brațe. Candiana lui era umedă și rece. De data asta nu adusese plăcinta cu brânză, dar nu mai avea importanță.

- Doamne ce ger! Ești palid. Chiar așa de frig e ?

El aproape că se prăbuși într-un fotoliu, fără să zică nimic.

- Am pus de cafea.

- Bine. Poți să-mi faci și un ceai ?

- Sigur că da, am doar de mentă și de tei.

- De tei.

- Ce-i cu tine ? Ce s-a întâmplat ?

- Nimic special.

- Iar ai datorii, sau ce ?

- Mda, dar nu-i cazul să-ți faci griji.

Ea îi dădu dintr-o răsufare vestea cea mare și observă că deși se bucura sincer pentru ea, era cu gândul în altă parte.

Când aduse ceaiul, cafeaua și niște biscuiți înmuiți de umezeală, el îi zise deodată:

- Nu mai suport să te văd în maghernița asta. De ce nu te muți la unchi-tu pe Edgar Quinet ?

- Nu mă suferă ea.

- Aha, deci nu eram gelos degeaba pe el.

- Mi-a fost ca un tată după ce au murit ai mei în accidentul ăla stupid. El m-a ajutat să-mi termin studiile și nu i-a fost ușor. Ea nu m-a avut la inimă niciodată. Dar tu care nu îl suporti, cum de vii dintr-o dată cu ideea asta tâmpită ? N-aș putea în viața mea să stau cu ei. Sunt altă generație, au tabieturile lor. Cred că toți ne-am simți ca dracul. Ce rost ar avea să ne chinuim unii pe alții ? De fapt eu nu înțeleg de ce nu ai vrut niciodată să te muți aici împreună cu mine. Poate mai ai pe vreuna prin altă parte, că altfel chiar nu pricep.

- Și dacă eu ți-aș spune că te rog din suflet să te muți la ei ?

- De ce ? Mă sperii, Grig. Ce se întâmplă ?

- Nimic, nu-mi place să te știu aici, cu toată zarva vieții de noapte, cu golănimea care mișună mereu. E periculos. Nu aveți nici măcar interfon. Oricine poate să dea buzna peste tine. Și nu ziceai tu că alături a fost acum o sută de ani un orfelinat și că se spune că noaptea se aud strigătele fantomelor copiilor înfometați și chinuiți cu cruzime de îngrijitorii lor ?

- Lasă-mă cu legendele astea urbane lugubre născocite de tabloidele cu paranormale cumpărate de bătrâni de pe la chioșcurile de ziare din Sfântul Gheorghe. Am citit și eu într-o revistă de-a croitoresei de pe Blănari și ți-am povestit, dar n-am zis nici că mi-e frică, nici că eu aș fi

auzit vreodată pe cineva strigând după ajutor aici în cartier, în afară de bețivii întârziați.

- Păi ce să mai auzi în toată demența asta?

- Grig, eu stau de trei ani aici. Mai bine spune-mi pe bune ce se întâmplă ?

- Nimic. Ți-am zis. Îmi fac griji pentru tine.

- Ce prostii ai mai făcut, la cine mai ești dator acum ? Nici măcar nu pot să te ajut. Nu mai am decât inelul cu rubin de la mama pe care trebuie să îl ridic până la sfârșitul săptămânii viitoare de la amanetul de pe Covaci.

El privi lung reproducerea cu „Dansatoare în verde”.

- Ți-a plăcut când te-am dus la Madrid, erai așa de fericită. Pe ăsta l-ai cumpărat de la magazinul muzeului Prado. Ce bine îmi mergea atunci, cu bursa aia. Acum chiar îmi pare rău că am renunțat la Arte în anul trei. Dar nu cred că aș fi fost capabil de o asemenea forță creatoare. După părerea mea, el este și nu este un impresionist, e și realist și romantic și miniaturist și tot ce vrei. A știut să absoarbă ca o sugativă tot ce a fost mai bun și mai inovator din toate tendințele vremii, ori asta înseamnă să fii un artist complet. Știi că spre sfârșitul vieții, ajunsese aproape orb? E genial, aici se vede cel mai bine cum l-au influențat stampele japoneze, pictura asta are tot și artă fotografică din punctul de vedere al plasării în spațiu, și delicatețea detaliilor, și frenezia unor pasteluri unice care sugerează atât de subtil și fluent grația mișcărilor. Vezi, doar balerina în verde e surprinsă întreagă, aproape în prim plan, în timp ce începe să se rotească într-o piruetă complicată, celelalte

siluete sunt ușor fragmentate și tocmai de aia e extraordinar, fiindcă lasă privitorul să își imagineze restul compoziției, iar fetele din corpul de balet cu rochiile lor de culoarea mandarinei parcă așteaptă să le vină rândul. Știu de ce ți-a plăcut „Dansatoarea în verde”, pare să fie chiar povestea ta.

- Da, dar cel mai mult mi-a plăcut când am fost în Creta, la Rethymno cu străzile înguste, promontoriul romantic dominat de fortăreața venețiană și excursia cu vaporul la Santorini, acolo unde își fac luna de miere celebritățile de la Hollywood și tu mi-ai promis că acolo o să revenim și noi după ce ne căsătorim. Mi se pare că au trecut o sută de ani de atunci.

- Nu am uitat. Eu când promit ceva mă țin de cuvânt, mai ales față de tine. Îți aduci aminte apusul ăla ireal care parcă învăluia în văpăi stânca uriașă pe care stă cocoțat satul Oia, cum priveam de pe terasa micii pensiuni albe ca laptele cupolele albastre și vulcanul din Palia, ochiurile sinilii și transparente ale piscinelor ovale, mușcatele sângerii, imensa întindere a mării verzui în abisul de la picioarele noastre și vinul acela extraordinar cu aromă de cireșe amare, savurat în paharele cu picior, zvelte și elegante, străzile strâmte, tavernele, dar mai ales extraordinarele galerii de artă, răsăritul lunii în sunetul sobru dar cristalin al clopotelor la vecernie ? Și cum coboram sprinteni ca niște căprițe cele 300 de trepte ca să ajungem în portul Ammoudi, fiindcă tu nu voiai chipurile să chinuim măgărușii, că tare grasă mai erai, dar eu cred că îți era frică să cobori terasele alea

abrupte și să nu cumva să te ia amețeala, aburcată pe spinarea vreunui măgăruș recalcitrant, cu toate că spuneaai că ai făcut echitație la Băneasa când erai mică. Și acum când vorbesc parcă simt aroma inconfundabilă a calamarului proaspăt fript de la mica tavernă a lui Dimitrios și văd puzderia de pisici pufoase, tigrate, portocalii, gri, alb cu negru și pestrițe cu ochi cenușii, verzui sau galbeni pe jumătate închiși dormitând sub revărsarea cascadei roz a florilor uriașului arbust bătrân de Bougainvillea. Eu așa îmi imaginez raiul. Cu case albe și cupole albastre, arcade cu iederă, amfore cu mușcate și bolți de caprifoi, mori de vânt și dangăt de clopot serios și prietenos totodată, cu bătrâni marinari încărunțiți cu ochi de culoarea cerului senin sclipind atoateștiutori, pe fețele lor măslinii scrutând cu o umbră de curiozitate turiștii, în timp ce își sorb tacticos, surâzând leneș băutura relaxării, tradiționalul tsipouro cu gheață, la ora siestei. Când te gândești ce visam eu, să mă stabilesc acolo și să pictez. Mare tâmpit mai sunt.

- Ce-i cu tine Grig ? Uite ce palid ești și după ceaiul ăsta cald. Nu e doar de la frig. Ți-e rău ?

- Nu. Liniștește-te. Mă bucur că dansezi sâmbătă, neprețuita mea lebădă neagră.

- Nu vii să mă vezi ?

- Sigur că vin, ce vorbă-i asta? Dar dacă ți-aș spune că e important pentru mine să te muți o vreme la unchi-tu? Doar temporar. O să vezi că va fi bine.

- Și dacă pierd locul ăsta ce fac? Nu pot să stau prea mult cu ei. E o nebunie. Măcar explică-mi de ce.

- S-au ivit niște probleme. Doar atât.
- Trebuie să mă gândesc. Vorbim după spectacol.
- Bine. Știi, e doar o mică încurcătură, nu vreau să te bag în chestia asta. Nu te speria, umblă unii după mine, un fel de recuperatori, dar rezolv eu, o să fie bine. Nu mi-aș ierta să ți se întâmple ceva.

- Grig, despre ce naiba vorbești ? Te-au amenințat ? Tu îmi tot spui că pictezi și vinzi și te învârți pe aici pe la Hanul cu Tei, dar eu simt de mult că ești băgat și în alte chestii.

- O să scăpăm noi și de asta. Nu trebuie să te împovărezi cu problemele mele, e o încurcătură, o tâmpenie, dar o să mă descurc. Acum trebuie să plec. Nu mai veni afară cu mine să mă conduci. E al dracului de frig.

- Poți să treci mâine să îmi aduci niște ulei de măsline?
Nu mai am niciun chior.

- Îți trebuie neapărat ?

- Da.

- Uite cum facem. O să îl trimit pe Vlad să ți-l aducă.

- Grig, acum chiar mă sperii! Și tu acum unde te duci, la Vlad?

- Nu, văd eu, poate o să stau câteva zile la hotelul lui George. Așa facem. Tu concentrează-te să iasă totul bine sâmbătă seară. Ne vedem atunci și ieșim să bem ceva după spectacol. Bine?

- Da.

O luă în brațe o sărută pe frunte, își luă canadiana din cuier și coborî treptele două câte două, îmbrăcându-se din mers.

- Nu uita Andra, după ce tragi zăvorul să pui și lanțul, îi strigă de la etajul unu. Apoi auzi ușa de la intrare trântindu-se cu zgomot. Iar o să bombăne madam Adela.

Se uită pe geam după el și când îl văzu că ajunge la lupoaică i se păru că vede o siluetă întunecată prelingându-se pe lângă ziduri în urma lui. Trase repede draperia și se repezi să pună lanțul la ușă. Știa că nu va reuși cu niciun chip să adoarmă nici în noaptea asta.

Dar obosită moartă după repetițiile de joi și vineri, renunță la cafea și reuși să nu mai piardă nopțile dinaintea spectacolului.

Sâmbătă dimineață ajunse la Jeni la coafor la timp și odihnită. Totul decurgea perfect. La patru și jumătate era deja la cabină. Avea trac, îi tremurau picioarele și pe neașteptate i se puneă câte un nod în gât care îi tăia brusc respirația pentru câteva secunde. Dar la gândul că el va fi acolo în sală, își recăpătă siguranța. Va pune în dansul din această seară nu plăcerea și pasiunea executării lui, nici dragostea pentru public, ci toată patima și scrâșneala săptămânilor de foame, toată mândria ei de femeie care se încăpățânase să nu facă niciun compromis și toată ura pe această lume capricioasă și falsă de care îi atârna nesigură soarta. În această clipă dinaintea intrării în scenă își dădea seama cât de mult disprețuiește toate acele capete împopoțonate de snobi care umpleau acum în mod paradoxal golul sălii cu un altul mai mare și mai

sumbru. Va dansa numai pentru el, pentru încrederea pe care a avut-o întotdeauna în ea, pentru bunătatea și pentru zâmbetul lui.

Odată intrată pe scenă, simțind mulțimea aceea de ochi îndreptată asupra ei, se lăsă purtată de muzica lui Ceaikovski, se cufundă în ea ca în nemărginirea mării și dansă cu frenezie. Fu un catalizator pentru colegul ei Andrei, în rolul lui Siegfried care evolua mai bine ca oricând. Cu fiecare mișcare atingea furibund perfecțiunea într-un duel nebun cu lumea întreagă, cu nedreptatea care o silise atâta timp să își îngroape talentul și să rămână în umbră. Dar el încă nu era în sală.

Într-un târziu îl zări la locul pe care i-l rezervase pe rândul de protocol, cu un buchet de trandafiri roșii. O privea, dar fără zâmbetul lui, chinuit și fix cu chipul îngrozitor de palid, sau poate așa i se părea ei de acolo, din lumina reflectoarelor. Continuă să danseze până la sfârșit, fără să-și ia ochii de la el. În frenezia aplauzelor, înainte să se aprindă luminile în sală, o umbră întunecată se strecură spre ieșire. Când veniră la rampă amândouă ținute de mână de Andrei, el sărută curtenitor mâna fiecăreia, iar după ce toți trei executară o reverență, el se înclină spre ele, sugerând elegant publicului că Odile și Odette merită toate aplauzele. Când se dezmetici din amețeala succesului răsunător, auzi un țipăt ascuțit și văzu că locul de lângă Grig din marginea din stânga a rândului de protocol era gol. Cineva striga „sunați să vină o ambulanță! L-au înjunghiat!”. Mulțimea curioșilor se îmbulzea în jurul lui și cineva încerca să îi acorde primul

ajutor. Cine nu ieşise încă în foaier, putu să o vadă pe balerină coborând năucită în sală şi îmbrăţişându-l într-una, cu o privire încremenită, în timp ce lacrimile îi şiroiau în neştire pe obraz. Înainte să îşi piardă cunoştinţa, doar el o auzi abia şoptind:

- Doamne, nu mă pedepsi în halul ăsta, lasă-mi-l pe Grig!

Cei rămaşi în lojele de sus priveau stupefiaţi prin binoclurile de operă , iar câteva doamne în vârstă prin lornioane desuete spre vedeta serii îngenunchiată la marginea rândului de protocol lângă tânărul alb ca varul. Din fiecare îmbrăţişare pe înfoiata rochie neagră înfloreau vii, necontenit, ciudate pete întunecate. Buchetul de trandafiri roşii zăcea zdrobit la picioarele lor.

Amiaza

Îmi place să urmăresc schimbarea cifrelor pe ecranul electronic al ceasului de lângă pat. Carcasa strălucitoare și cadența predictibilă a secundelor îmi dau mereu o senzație de calm. De fapt, ceasul e o „stație meteorologică”, nume pretențios pentru o cutiuță metalică, justificat de afișarea suplimentară a temperaturii și presiunii. Senzorul de temperatură exterioară e undeva prin curte, nu l-am văzut niciodată. Din partea mea, ar putea fi și pe Marte. Nu plec nicăieri.

Au început furnicăturile. Ar fi cazul să mișc puțin picioarele. În fiecare dimineață când sunt singur în casă, mă așez cu prudență la marginea patului și mă ridic sprijinindu-mă de noptieră. Mă limitez la câțiva pași de furnică (cum le ziceam când eram copii), adică înaintez doar cu lungimea unei tălpi de picior. Nu mă apropii de geam, nu pot risca să mă vadă cineva. Oricum obosesc repede. Mă reaşez pe marginea patului pentru câteva exerciții ușoare. Mușchii atrofiați ajung să doară. Nu-mi trebuie durere, nu sunt masochist.

Pentru tata a fost, desigur, o lovitură. Ultima operație mersese bine, așa ne-a asigurat doctorul. Trebuia s-o

luăm de la capăt cu terapeutii, hai sus, apucă-te de bară, îți prind hamul și începem, un picior înaintea altuia. Hai că poți trebuie să încerci atenție la balans picioarele arată bine sunt aici să te ajut nu renunța. Ia mai lăsați-mă în pace. Jumătate din viață petrecută cu doctorii. M-am săturat.

Chirurgul era un prost cu toate diplomele lui, chiar a crezut că nu mai pot merge deloc, s-a apucat să caute singur explicații (densitatea osoasă a scăzut odată cu creșterea în înălțime, atrofie musculară, circulație deficitară, posibile probleme la coloană, trebuie continuate investigațiile). Un dobitoc. Terapeutul însă și-a dat seama că mint. N-avea facultate, dar se pricepea la oameni și la meseria lui. Mi-a spus o dată, când eram doar noi doi, să nu-l iau de prost și să n-o mai fac pe victima, are alți pacienți care chiar au nevoie de el. Dar n-a avut ce să-mi facă. A rămas că sunt infirm și să vedem dacă nu cumva un tratament medicamentos ar putea aduce o îmbunătățire, nu dispera, ești tânăr, medicina evoluează mereu.

Cu asta am scăpat. Sunt un laș? Măcar am hotărât pentru mine, e drept c-am hotărât să nu lupt, oare asta e lașitate? Ar fi o temă filozofică interesantă, dar nu pot risca s-o aduc în discuție, tata ar putea să mă dibuie, pe cât e de nepriceput cu lucrurile concrete, pe atât e de bun la chestiile abstracte.

În curând o să ajungă acasă. Azi are ore până la amiază. O să aud cheia, ușa care se deschide, „salut, beau gosse!”

Apoi zgomotul apei. Nu intră la mine în cameră până nu se spală ceremonios pe mâini.

Are un tipic întreg. Mai întâi se apropie de pat. Îmi strânge mâna (până acum câțiva ani mă săruta pe frunte, apoi s-a gândit că trebuie să mă trateze ca pe un bărbat). Mă întreabă cum mă simt. Curăță recipientul sondei, aerisește camera, aduce prânzul. Eu mănânc în pat, el la micul birou pe care l-a îngrămădit alături, mai mult o scândură decât un birou. După ce strânge tot și spală vasele, începe ziua noastră.

L-am rugat de multe ori să se odihnească după prânz. Spune că nu-i trebuie. Se așază la birou, scoate din geantă lucrările elevilor sau fișele pe care-și pregătește următoarele lecții. Îmi place să mă uit la el, are un profil fin, accentuat de ochelarii cu rame metalice, din păcate nu l-am moștenit. Semăn cu mama, am o față de batracian. Totuși nu pot zice că asta mă supără. Nu mă vede aproape nimeni.

De câțiva ani, tata nu mai predă doar elevilor de gimnaziu. Are câteva clase de filologie, unde nu trebuie să repete la nesfârșit elemente de vocabular și bazele gramaticii. Se entuziasmează când primește un eseu bine scris sau când are parte de o discuție animată la ore. E genul care se atașează de elevi. Dacă se întâmplă să-l caute vreun fost absolvent și să-i povestească ce mai e prin Paris (mizerie și comerț ambulant din câte-am auzit), sau că s-a mutat în Canada și ce bine i-au prins micile particularități „québécois” învățate de la el, pentru tata aceea e o zi mare.

Discutăm cu seriozitate lucrările elevilor și lecțiile viitoare. Ai crede că lucrăm la o enciclopedie. Analizăm savant câte un detaliu lingvistic, manifestăm bunăvoință față de greșelile (grosolane) din lucrări, tata găsește conexiuni inspirate cu te miri ce operă clasică, se entuziasmează, se duce la bibliotecă și caută febril paragraful, mi-l recită cu intonația unui mare actor. Eu găsesc contra-argumente, mă las greu convins de judiciozitatea argumentației, în cele din urmă cedez și adaug cu regret un amănunt care iată, acum mi-a venit în minte și, da, confirmă interpretarea propusă de tata. Ochii îi strălucesc încântați din spatele ochelarilor. Ținuta lui, demnă și elegantă fără efort, pare că luminează camera.

Mama ajunge târziu, de multe ori după ce am mâncat de cină. Hm, mama... Conduce o afacere sau poate mai multe, am auzit că de succes. „Aduce banii în casă”, după cum îi place să sublinieze. În afară de bani, nu mai aduce nimic. Apartține acelei categorii umane care s-a născut ofensată. Îl acoperă pe tata cu reproșuri, ceva a făcut greșit sau n-a făcut deloc, da, e simplu să fii un spirit boem, să mergi patru ore pe zi la școală ca să dai din gură, ea trebuie să ducă greul casei în spate și o face singură. Tata ascultă resemnat, încearcă să remedieze cauzele nemulțumirii ei (nesfârșite), ceea ce îi atrage o nouă cascadă de reproșuri, mai rău a stricat, e pur și simplu lipsit de cel mai elementar simț practic. Noroc de menajera pe care ea o plătește, e și aceea o împiedică, dar măcar nu ajungem să trăim ca porcii.

După ce, în puține minute, aerul din casă ajunge să pară impregnat cu un miros acru de vomă, mama intră la mine în cameră. Probabil își imaginează că mă cruță, pentru că se mulțumește să arunce din vârful buzelor un „sper că nu ți-a lipsit nimic astăzi”. Mă mulțumesc să dau din cap. Cu ani în urmă încercam să îi fac pe plac, îi arătam ce mai lucrasem peste zi, căutam să o antrenez într-o discuție. Am renunțat când mi-am dat seama ce ascundea privirea cu care îmi cerceta fața și așternuturile. În spatele ochilor ei era un singur cuvânt: ologule.

Du-te dracului! Nu-ți datorez nimic. Chiar și boala mea e moștenită de la tine, așa au spus doctorii, predispoziție genetică pe linie maternă. Mă bucur că au zis-o, altfel l-ai fi învinovățit cu siguranță pe tata. Mie oricum nu-mi pasă, dar nu voiam să-i pui și asta în cârcă, l-ar fi distrus să audă așa ceva, se învinovățește deja pentru o mie de lucruri care nu s-au întâmplat din vina lui. Nici pe tine nu te urăsc, așa s-au aranjat celulele în trupul meu, nu cred în prostiile cu ce-ar fi fost dacă. Dar te disprețuiesc. Vătaf de slugi care se crede aristocrat, asta ești, asta ai fi vrut să fiu și eu, dar uite că nu s-a putut.

Au reînceput furtivitățile. Probabil pulsul e accelerat, am reușit din nou să mă congestionez gratuit. Predispoziția de a ne enerva la nesfârșit pentru aceleași lucruri, fără să mișcăm un deget ca să schimbăm ceva. E cumva reconfortant să văd că sunt la fel de nerod ca oricare altul din specia mea. Asta îți dă un sentiment al apartenenței. Simulacrul unei identități.

Am ațipit, nu știu pentru cât timp. M-a trezit telefonul. Mama, cu o voce bizară. Tata va întârzia, are o urgență la școală, te descurci? Da, mă descurc, am tot ce-mi trebuie. Bine, te sun mai târziu.

Probabil iarăși i-a convocat inspectoarea, o tipă cât se poate de exotică și posibil țicnită, ca să dezbată tematica următorului cerc metodic. Se plictisește și aia. A fost colegă de facultate cu tata și cred că l-ar fi vrut pentru ea. Dar n-a fost suficient de hotărâtă ca să acționeze la timp, cineva l-a dus pe tata la o petrecere studențească unde mama l-a ochit imediat. Îi spusese bunică-mea ca nu cumva să termine facultatea nemăritată. Bietul tata n-a știut ce l-a lovit, el nu știe nimic în afară de cărțile lui.

Cred că mă culc la loc, n-am chef de nimic.

M-a trezit ușa. Am crezut că a venit tata. Dar e mama împreună cu Matty, asta-i o premieră, nu îl suportă. Matty e văru-meu, de fapt îl cheamă Matei, dar în familia tatei totul e franțuzit, de mic îi ziceau Matthieu (cu doi de t, forma arhaică corespunzătoare etimologiei latine!). Un fel de oaie neagră. Soră-sa merge la toate olimpiadele, Matty face familia de râs lălăind-o pe la jumătatea clasei. Dar tata îl iubește și îi ia mereu apărarea față de maică-sa, profesoară universitară a cărei privire severă „îngheață apa în puț”, cum zice Matty.

După ultima operație și după ce s-a aflat că e posibil să rămân imobilizat permanent, a fost o adevărată paradă la căpătâiul meu. Rude, prieteni de familie, colegi, cadouri, încurajări. Încet-încet n-a mai venit nimeni. Tata

nu le-a putut ierta asta. Se lăsa călcat în picioare de oricine, dar n-a putut trece peste faptul că băiatul lui e neglijat. „Ostracizat din cauza propriei suferințe”, așa a zis într-un moment de revoltă care m-a lăsat cu gura căscată. Eu nu sufeream. Mi se părea absurd să le ceri oamenilor să vină să viziteze un invalid de care nu-i leagă nimic special. Nu vreau să ajung unul dintre bolnavii care așteaptă ca lumea întreagă să participe la suferința lor. Sunt laș, nu meschin.

Singurul care a continuat să vină a fost Matty. Apărea când te așteptai mai puțin și turuia o cascadă de futilități care, dac-ar fi fost spuse de altul, m-ar fi plictisit groaznic. Dar Matty este, cum zice tata, un Camus al familiei noastre: autentic din onestitate. Fiecare vizită e un moment de divertisment ale cărui detalii le rememorăm amuzați zile întregi.

Mama chiar are ceva azi, vorbește hârâit, îmi evită privirea. Probabil s-a întâlnit cu Matty pe scară și s-a indispus suplimentar. Totuși nu face obișnuita criză de nervi pe care i-o produce primul contact cu casa. Trebuie să plece înapoi la serviciu, a venit doar să ia ceva, rămâne Matty cu mine. Îi vorbește pe un ton aproape recunoscător lui văru-meu, te rog servește orice dorești, promit că nu lipsesc mult. Poate că încă dorm și visez o scenă inspirată din absurdul lui Kafka.

Nici Matty nu pare în apele lui. L-o fi amețit schimbarea vremii, arunc un ochi spre stația meteo să văd dacă n-a scăzut presiunea atmosferică, te pomenești că de aia am fost și eu somnoros toată ziua. Îmi așez perna mai

comod, Matty va începe imediat cu trăsnaile lui, poate-ar fi cazul să îl provoc întrebându-l cum merge cu școala.

Matty nu zice nimic. Se uită prost spre biroul tatei. Pe birou a rămas un etui de ochelari, tata are vreo patru, pentru că mereu le uită prin casă sau la școală. Îmi vine să râd de privirea goală, aproape bovină a lui Matty, ar trebui să-i ofer câteva caramelle ca să și mestece ceva, am avea un tablou bucolic de prima mână.

Apoi înțeleg, în sfârșit.

Telefonul mamei, faptul că l-a adus pe Matty să stea cu mine. Tata m-ar fi sunat chiar el dacă trebuia să întârzie, mereu o face. Probabil nu mai e de mult la școală.

Deci așa. Un infarct? Poate un accident de circulație? O mai fi în viață, undeva pe un pat de spital?

Nu. N-are sens să mă mint. Dacă era doar un accident, mama s-ar fi grăbit să mi-l anunțe insolent, iritată de noua dezamăgire pe care i-a produs-o tata. Matty ar fi afișat o veselie impusă, ar fi căutat să mă încurajeze. Sunt prea vanitos, prea pătruns de orgoliul lucidității ca să mă mint.

Mă uit spre Matty și-l aștept să întoarcă ochii spre mine. O face după un timp destul de lung. Înțelege că am înțeles și-i dau lacrimile. Un pic patetic, dar pe de altă parte îi apreciez perspicacitatea, sper că și el o apreciază pe a mea, n-a fost nevoie de cuvinte. E important să păstrez aparența unei sobrietăți detașate, trebuie să mă agăț de ceva.

Ce scârbă de amiază. Universul meu depinde de tata. Singur nu-l pot resuscita. Poate că voi încerca din nou să

merg, camera asta nu-mi mai poate oferi nimic. Nu cred în conexiuni karmice, raftul dedicat spiritualității orientale e plin de praf, pe mine și pe tata ne interesa doar ca referință bibliografică. Dar nu reușesc să scap de gândul dezgustător că a sosit timpul să-mi răscumpăr lașitatea cu puțină mocirlă cotidiană.

Mulțumesc, Tadao-san

În timp ce Tadao lucra la birou, a tușit. La început s-a auzit încet, ca respirația unei râme, apoi a tușit mai tare. Simțind durerea care-i ardea gâtul, nu a putut opri tusea. Era destul de neplăcut, ca și cum inima i-ar fi repetat umflătura și micșorarea violentă a corpului. Deși colegii din jurul lui se uitau la el cu privirea caldă a disprețului, nu se putea opri din tușit. Tadao se simțea rușinat ca un cadavru înfrigorat.

- Hei, Imai! Ce, ai coronavirus?

Cu aceste cuvinte, Sumi Machiyama, șeful lui, i s-a adresat lui Tadao, lovindu-și spatele cu un sunet ca un dan-dan, ca și cum ar fi driblat cu o minge de baschet. Tusea era atât de dureroasă, încât Tadao se simțea pe punctul de a scuipa sânge. Sumi era capabil, dar înfumurat. Pentru el, intimitatea era totuna cu derâdere.

- Corona e nașpa rău. Dacă un bătrânel ca Imai ar avea asta, ar trebui să moară!

Colegii au râs la cuvintele lui. Sumi era născut în anii '30, iar Tadao în anii '50.

- Dar e zgomotos, așa că oprește-te din tușit!

Deși Tadao se gândea „Să încerc!”, dimpotrivă, nu reușea deloc. Se simțea cum aerul din cameră devenea rece.

- Imai, la naiba, tu ai corona, nu-i așa? a zis Sumi, trăgându-se de ureche.

Își arăta neplăcerea în mod explicit, dar se citea și entuziasm pe obrazul lui, ca un elev de la școala primară care abia așteaptă un taifun.

- Gata. Imai, du-te acasă.

- Nu, nu. Nu mă duc.

- Gata, gata! Du-te repede. Chiar și dacă nu ești aici, munca noastră poate înainta fără probleme.

Tadao și-a blestemat propria inutilitate. Era trist fiindcă trăia o viață mizerabilă, deși avea în jur de 50 de ani. Și nu putea nici tuși!

- Întoarce-te acasă, pe bune. Dacă coronavirus se răspândește în această companie, vom fi toți în pericol, a zis Sumi nemilos, cu nasul plin de ulei.

E imposibil să am coronavirus.

Dar Tadao nu putea spune asta, și se întoarce acasă.

Deși în drum spre casă tusea și se opri, se simțea febril. Tadao gândea că ar putea avea coronavirus, însă continua să nege această realitate.

- Tadaima (ただいま, „Sunt acasă”)!

Mamiko Imai, soția lui, fu surprinsă că Tadao se întorsese.

- Ce faci aici? E doar ora 14.

- Când am tușit, șeful mi-a zis „Tu ai coronavirus”. Apoi, m-a forțat să mă întorc acasă, ca să nu răspândesc virusul în companie.

- Dar ce are? E prost!

Mamiko și-a scărpinat burta. Avea impresia că burta ei era urâtă și enormă chiar și cu haine, ca și cum ar fi existat un tatu pe dedesubt. Ea și-a imaginat că tatu-ul i-ar tăia grăsimea cu o gheară ascuțită și s-ar revela apoi lumii exterioare. Tatu-ul ar fi fost roșu, acoperit cu o armură hidoasă. A decis că l-ar lovi cu picioarele dacă ar apărea cu adevărat.

- E imposibil să ai coronavirus! Prostul!

- De ce? E posibil!

Din cauza stării intense de iritare, Tadao a spus altceva față de ceea ce gândea cu adevărat.

- Este o știre cum că virusul s-a răspândit într-un club învecinat. Nu știm unde și când ne-am întâlnit cu oameni care îl au. E posibil să am corona.

- Ce? Nu lua lucrurile atât de serios!

- Nu le iau. Ești tâmpită, eu vorbesc despre o posibilitate. Și de ce mereu negi ce zic eu la început? Deși eu vorbesc serios, tu nu iei lucrurile serios și negi ce zic eu. Neplăcut, ca de obicei. Mă gândesc mereu că ești genială la a irita oamenii. Mi-e greață când vorbesc cu tine. Te rog să iei în serios ce-ți zic!

-

Mamiko a dispărut fără să spună niciun cuvânt.
Ești tâmpită. A mai spus Tadao, enervat.
Cumva, se simțea mai febril. Dar hotărî să iasă.

În timp ce se plimba pe afară, a observat că toți trecătorii aveau măști. S-a gândit că nu erau nimic altceva decât cretini. Tadao voia să le rupă măștile și să le bage în fund. Spera ca fundurile lor să se infecteze cu mucegai. În fața lui se plimba o femeie cu mască. Ochii ei erau de culoarea urinei. Tadao aștepta să apară o față extrem de urâtă, pentru a trage de mască. Era hilar să se gândească la asta, și pe față îi apăru, în mod natural, un surâs duios.

Tadao s-a dus la sala de sport. Așezându-se pe aparat, se uită în jurul lui. Deși oamenii se împrăștiaseră din cauza virusului corona, erau oricum mulți clienți. Persoanele care voiau să exerseze erau numeroase, iar situația era și acum asfixiantă. O femeie alerga pe aparat, iar Tadao se uită la ea concentrat. Sâni îi erau atât de mari, încât îi săreau când alerga. Uitându-se la asta, starea sufletească a lui Tadao se însenină treptat. Fundul ei era și el mare, așadar mișcarea lui se sincroniza cu cea a sânilor. Dar fața ei era serioasă, ceea ce era hilar pentru Tadao. Cum putea acționa o femeie ca și cum nu ar fi avut nimic, deși femeile aveau părți extrem de vulgare precum sâni sau vagine, se întrebă Tadao. Când însă s-a gândit că-i avea și Mamiko, i-a venit greață.

Atunci, Tadao a tușit. Oamenii din jurul lui se uita la el, speriați sau iritați. Cum se săturase de acel peisaj din jurul lui, Tadao încercase să ia o atitudine sfidătoare. Tușise intenționat! Pe fața oamenilor a apărut mai degrabă teroare, decât iritare. Spaima femeii cu mască, în special, era ridicolă.

Nu veni la sala de sport cu mască, băbăciune!

Aruncând înjurături din tot sufletul, Tadao continua să tușească. Și, după ce și-a acoperit gura cu mâna, a atins aparatul. Uitându-se la el ca și cum ar fi fost incredibil, oamenii au plecat de acolo. Tadao nu se putea opri din râs. Simțea că devenise cel mai important om în Japonia. Așa că începu o sesiune de antrenament ca la carte.

După asta, s-a întâlnit cu Shigeto Maki, colegul lui tânăr, și au mers la ruumania pabu (ルーマニア・パブ, un pub cu proprietari români) pe nume „Dragoste”. A auzit că „dragoste” însemna „ai” în japoneză. S-a gândit că dragoste, în România, era ceva bărbătesc și magnific, asemenea unui dragon. Intrând în pub, a fost întâmpinat de o femeie cu păr blond pe nume Primăvară. Deși japoneza ei era vădit stricată, era drăguță ca un copil de trei ani. Tadao se bucură că fusese întâmpinat de femei precum Iarnă și Albastră.

Așezându-se pe canapea și bând alcool, a început să se laude fără ezitare. Dar toate lucrurile povestite erau minciuni. După ce Mamiko adormise, el își fabricase o poveste, ca un scriitor. Dar Primăvară se bucura de aceste povești în mod exagerat. Fața ei era mai colorată

decât cea a unui cadavru japonez. Auzise că „primavară” însemna „haru” în japoneză, iar acest „haru” înflorea pe fața ei. Imaginându-și asta, Tadao se simțea revigorat, și voia să scuipe pe fața lui Mamiko.

Și, auzind laudele lui Shigeto, Tadao continua să se laude. Brusc însă, a tușit.

- Tadao-san, ai coronavirus! a zis Primavară surprinsă, cu emfază.

- Da. Am coronavirus!

După ce Tadao a tipat, Primavară a râs, scoțând un strigăt, și la fel a făcut și Shigeto.

- Mi-e frică. Stai departe!

Deși Primavară a spus asta în japoneza ei stricată, Tadao, tușind, se apropie de ea. Atunci, o sărută pe obraz. Tadao plătise mult, așa că o asemenea faptă era permisă în pub. În plus, i-a atins Primăverii fundul. Fața ei a devenit mai tensionată, ceea ce a făcut plăcerea și mai mare.

- Am coronavirus! Am coronavirus!

Țipând astfel, Tadao alerga prin pub ca un copil de grădiniță. Râdeau și el, și Primăvară. Doar un chelner chinez se strâmbă, cu o expresie vădit iritată.

- *Ore ga coronavirus da* („Sunt coronavirusul”)!

Pe stradă, Tadao mergea la hotel cu Primăvară.

- După sex, îți voi da mulți bani. Te rog să ai răbdare!

- Mulțumesc, Tadao-san, a râs Primavară.

- Pizda ta e foarte strâmtă. E o capodoperă. Să ejaculez în pizda ta va fi cel mai bine.

- Mulțumesc, Tadao-san, a răs ea încă o dată.

Evident, nu înțelegea ce spusese Tadao.

- Dar va fi bine și să-mi frec penisul de sânii tăi. Tu ai sâni vulgari, pe bune. Sunt ca niște bombe uriașe. Toate româncele sunt așa frumoase, cu sâni ca ai tăi? Voi ejacula în România tot timpul. Orașele și femeile frumoase vor fi acoperite de sperma mea. Te bucuri de asta, Primavară?

- Mulțumesc, Tadao-san.

- Tu, tâmpito! Vrei să-ți penetrez ochii cu penisul?

- Mulțumesc, Tadao-san.

- Te voi face să bei spermă, javră!

- Mulțumesc, Tadao-san.

Tadao începu să tușească încă o dată. Încercă să se oprească, dar tusea devenea mai intensă.

- Tadao-san, ești în regulă? se interesă Primavară.

Tusea nu se oprea.

- Hei, tu chiar ai coronavirus?

Ei începu să-i fie frică. Iar Tadao se concentra pe tuse prea mult, până când căzu pe jos. Primavară s-a apropiat de el, dar Tadao i-a tușit în față.

- Uwa!

Cu o expresie supărată, Primavară începu să alerge.

- Primavară! Primavară!

Deși Tadao țipa, ea nu se oprea. Tusea devenea tot mai intensă. Simțea o durere ascuțită, ca și cum organele lui ar fi fost râcâite cu șmirghel. Asfixiat de suferința aprigă, Tadao abia mai putea respira. Observă că vederea i se estompa.

- Idiotule, idiotule.

Purtându-și durerea, Tadao se târâia pe pământ ca o omidă.

- Rahat..... Rahat.....

Tadao vomă. Fața îi căzu în balta vomei, și se înecă acolo pentru o vreme. Gura îi era plină cu vomă: ea îl făcea să se sufoce. Corpul începu să se zbată singur, în convulsii. Continuând să se târască, a ieșit totuși din baltă. Tadao, acoperit cu vomă, țipa cu vocea răgușită.

- Ajută...

- Ajută... Ajută...!

- Ajută-mă!

- Ajută... Te rog să mă ajuți!

- Ajutăăăăăăăăăăă...

- Ajută-mă, ajută-mă...

[illegible]

- Ajută.....

Once Upon a Time in Moldova

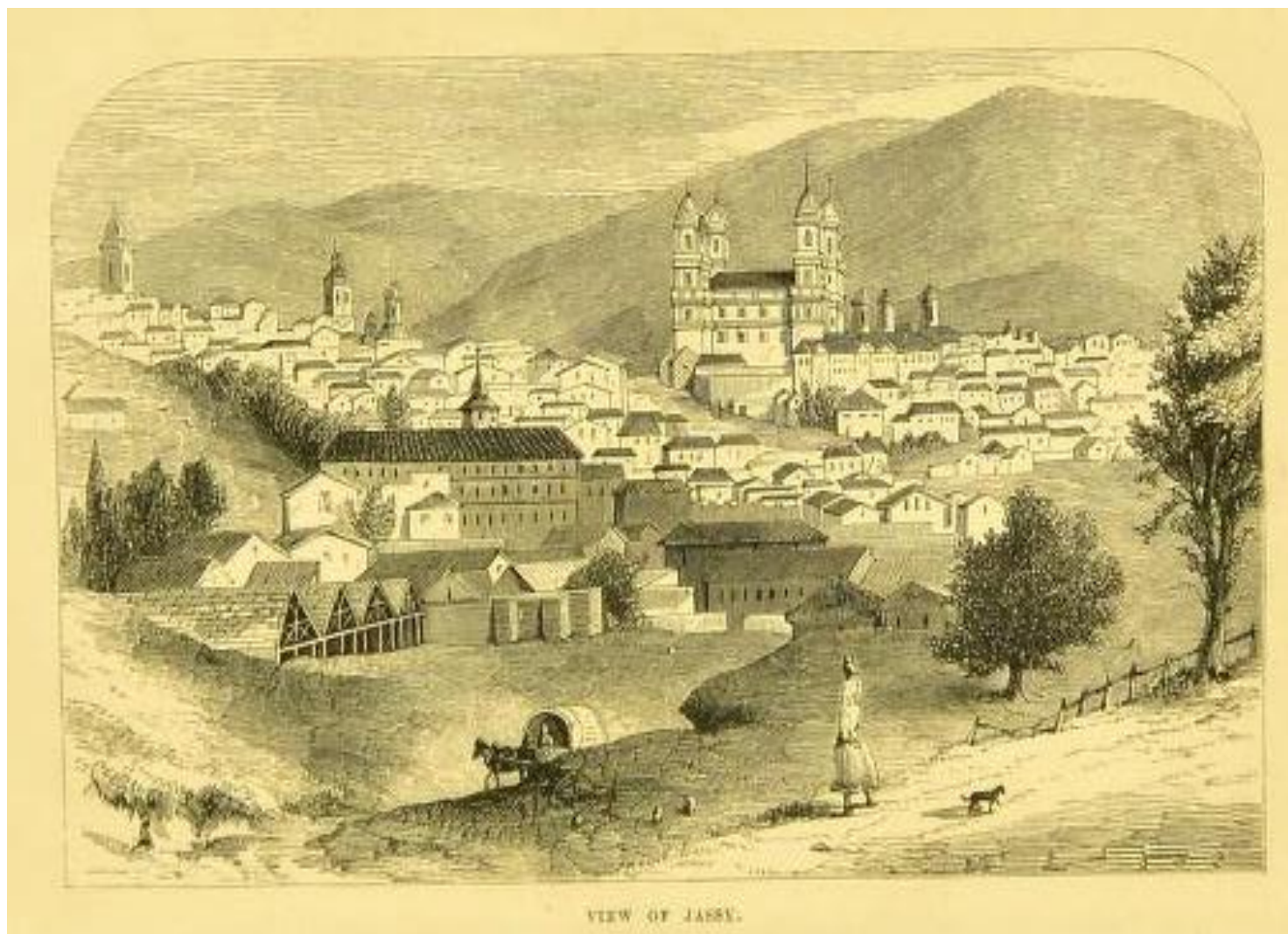
Trei ani în Turcia. Jurnalul unei misiuni medicale la evrei de John Mason. Acestea sunt titlul și autorul cărții apărute spre sfârșitul anului 2019, la Editura Polirom în traducerea istoricului Mihai-Răzvan Ungureanu. Știam de existența jurnalului în limba engleză din 2005, de pe vremea când mă documentam pentru un studiu despre doctorii și practica medicală din spațiul românesc, și mă bucur să semnalez astăzi, în paginile revistei *Liternautica*, ediția în limba română.

Am ales să prezint însemnările chirurgului John Mason, nu numai pentru că sunt un important izvor pentru o varietate de preocupări și cercetări (de istoria medicinei, de istoria evreilor, de istoria mentalităților, de istoria religiilor, de istorie economică și demografică, de istorie socială, de istoria ideilor culturale etc.), ci mai ales pentru că spun cititorului lucruri esențiale despre societatea românească de acum 160 de ani, care s-a confruntat, la aproape fiecare 15 sau 20 de ani, cu tot felul de situații și probleme (molimă, război, cutremur,

foamete), unele asemănătoare cu cele pe care le trăim zilele acestea (pandemia de coronavirus).

Chirurgul John Mason, autorul volumului, și-a făcut studiile la faimosul Royal College of Surgeons din Edinburgh, Scoția, și până să ajungă medic misionar, a fost, vreme de zece ani, între 1831 și 1841, medic chirurg în Indiile de Vest. În decembrie 1845, când era medic la Dumfries, într-un oraș scoțian liniștit, situat pe o costișă în apropierea căruia curge râul Nith, Mason a semnat contractul cu Comitetul pentru Promovarea Creștinismului în rândul evreilor. Era căsătorit și avea doi copii, un băiat și o fată. Medic, filozof și om religios, pătruns de importanța socială a profesiei sale și de legătura istorică dintre medicină și religie, Mason considera implicarea medicilor în procesul de botezare a evreilor ca pe un gest de devoțiune creștină, iar pe a lui în particular ca pe o datorie morală obligatorie față de Dumnezeu și semenii lui. Prin urmare, în martie 1846, John Mason pleacă spre Moldova cu *Biblia* și trusa de chirurg în geamantan. Perioada, scopul, traseul și companiile misiunii au fost stabilite de *The British Society for Promoting Christianity among the Jews*, asociația care organiza și patrona astfel de acțiuni. Timp de trei ani, potrivit contractului, chirurgul Mason urma să ofere servicii medicale evreilor din Iași, și, la fel ca sfinții apostoli în vremurile de început ale creștinismului, să folosească „darul de a vindeca drept mijloc de propovăduire a Evangheliei”. La Iași va rămâne doar un an, neînțelegerile avute cu membrii Comitetului

medical, legate de obținerea dreptului de liberă practică, silindu-l să-și strămute misiunea la Constantinopol. Tot ce trăiește în misiunea medicală și de botezare a evreilor, de la plecarea din Dumfries până la Constantinopol, notează în jurnal, spre aducere aminte, iar rezultatul este volumul publicat la Londra, în 1860, sub titlul *Three Years în Turkey. The Journal of Medical Mission to the Jews*.

Vedere asupra Iașilor, fotografie din ediția londoneză a cărții lui John Mason

În cele ce urmează, nu am defel intenția să repovestesc jurnalul autorului, refăcând, chiar și rezumativ, drumul parcurs de medicul John Mason de la Gibraltar la Galați și Iași, și de aici la Constantinopol și înapoi. Emoționante sunt descrierile legate de viața cotidiană a evreilor din Iași și Constantinopol, epic sunt zugrăvite cazurile punctuale de botezare, interesante sunt discuțiile cu autoritățile Moldovei sau animozitățile cu Comitetul medical, de ținut minte sunt fragmentele referitoare la Colegiul Imperial de Medicină din Galata Serai, cu sesiuni de examene organizate cu mare pompă, la care participau sultanul și miniștrii săi, plăcute sunt incursiunile prin cartierele străvechi ale Constantinopolului, prin cimitire și alte locuri ale memoriei, însă pentru mine, ca cercetător pasionat de istoria socială a medicinei, un interes aparte îl reprezintă descrierea zilelor petrecute de autor în carantina instituțională de la Galați și a drumului până la Iași, văzut dintr-o „brașoveancă evreiască”.

După un drum lung și istovitor pe apă și pe uscat, John Mason debarcă la Galați, cu intenția de a ajunge la Iași. Era 8 mai 1846 și în această parte a Europei bântuia holera. Conform protocolului, intră în carantină și timp de trei zile urmează ascultător măsurile luate de stat pentru prevenirea unei epidemii. Regula de distanțare socială nu-l indispuie pe Mason, dimpotrivă, îi găsește rostul: „Când am intrat majoritatea celor care se aflau deja acolo ne-au evitat, păstrând distanța, ca și cum am fi adus cu noi o boală contagioasă. Și, într-adevăr, nici nu

aveam intenția să ne apropiem de ei pentru că erau groaznic de murdari și mai degrabă ei ne puteau transmite vreo boală”. Apoi, deși avea, ca orice om, slăbiciunile lui, urmează disciplinat procedurile de igienă: „După-amiază ne-am scos lucrurile din cufere și am început procesul de dezinfecție prin fumigație. Pe la opt seara, am fost obligați să ne dezbrăcăm în camera de fumigație și să ne îmbrăcăm cu hainele deja dezinfectate. O baie caldută ar fi fost înviorătoare, dar nu găseai așa ceva în lazaret”. Cât privește carantina propriu-zisă, Mason recunoaște cinstit că deși nu era confortabil să locuiești chiar și trei zile într-o cameră de „patru pe cinci metri”, care „servea drept bucătărie, sufragerie, dar și de dormitor, cu două canapele făcute din plăci înădite neglijent”, a găsit mici soluții de supraviețuire. S-a binedispus cu „priveștiștea de la fereastră”, unde se afla amenajată „o grădină drăguță, dar care, deși abia recent croită, începuse să fie îngrădită cu niște stâlpi albi despărțiți unul de celălalt cu stîngii din lemn”, și cu gastronomia locală, care „era acceptabilă, cu excepția ceaiului care dacă nu ni s-ar fi spus, nu aș fi crezut că era ceai”. Treptat, deși regulile dure ale carantinei îl făceau să se simtă „ca într-o închisoare”, a deprins să facă abstracție de interdicții, ca în cazul plimbărilor, care „erau restricționate”, și să savureze ieșirile scurte și supravegheate: „Nu aveam voie să mergem decât până la malul Dunării și înapoi, pe o distanță de 200 de yarzi, sub paza unui moldovean plăcut la vedere, bine clădit și cu părul aspru, care ne era și temnicer, și slujitor”. În final,

oricât de greu ar părea de crezut, ajunge să noteze că, în timpul petrecut în carantina de la Galați, a avut adeseori sentimentul că era „aproape ca acasă”.

După ce iese din carantină, în așteptarea unei „brașovence” care să-l ducă la Iași, găsește timp pentru o plimbare prin Galați. Află că orașul are „în jur de 20.000 de locuitori” și că este „un port comercial în dezvoltare. În prezent, trec pe aici numeroase nave britanice. La sosirea noastră, erau doar zece ancorate în port”. Drumul spre Iași e un bun prilej să observe țara în care urma să locuiască o vreme. Zona îl impresionează, nu se aștepta să vadă „o țară atât de mănoasă ca Moldova”, și a fost „plăcut surprins de cât de fertil era solul, cu dealuri și văi, câmpii întinse, toate părând a fi bune de cultivat. În timpul călătoriei de la Galați la Iași, am văzut o abundență de porumb și grâu indian, vii din loc în loc și cirezi de tot felul, precum și herghelii de cai scunzi, dar robuști. Părea că e «un ținut unde curge laptele și mierea»”. Mă întreb, dacă ar fi posibil ca Mason să refacă în ziua de azi drumul de la Galați la Iași, oare ce ar nota în jurnal?

Jurnalul lui John Mason înregistrează multe și cu detalii, e un mozaic atractiv de fapte și întâmplări, de comentarii și comparații, de relatări și descrieri, de pilde religioase și anecdote filozofice, de alteritate și integrare culturală. Și pentru ca cititorul să aibă la îndemână toate datele de orientare în lectura volumului, cartea este întregită de un *cuvânt înainte*, cuprinzător și documentat, întocmit cu spirit critic de Mihai-Răzvan

Ungureanu, profesor la Facultatea de Istorie, Universitatea din București, și de notele din subsolul paginii, care dau, prompt, lămuriri despre citatele din Biblie, despre instituții și locuri, despre evenimente și personalități pomenite de autor în textul cărții. Nu-mi rămâne decât să îndemn la lectură.

POLIROM

John MASON

Trei ani în Turcia

Pentru prima dată în limba română,
jurnalul unei misiuni medicale în Iași
de acum un secol și jumătate

BIBLIOTECA MEMORIA
jurnale, autobiografii, amintiri

Reparația

Zumzetul roiului de călători umplea spațiul sonor al construcției cu bolți de sticlă. În difuzoare, vocile anunțau sosirile și plecările cu cadență mecanică. Gara, un mecanism neîntrerupt, elimina deșeurile umane în urma preumblărilor lor trecătoare. Trenurile, benzi rulante infinite, transportau piese de produse încă neînchegate spre destinații îndepărtate, unde aveau să fie încă prelucrate, transformate, reunite. La destinație, grămezi de piese umane aveau să fie asamblate în perfecte mecanisme sociale. Altele se asamblau chiar în gară prin îmbrățișări deranjante, mai ales pentru alte piese umane încă neconectate.

O astfel de piesă singuratică tocmai realizează cea mai dezgustată grimasă din gară la acea oră a după amiezii, după ce asistase la o îmbinare cu salivă între două piese foarte unsuroase. Un șurub voia cu orice preț să se înșurubeze într-o piuliță, iar piulița, la rândul ei, nu se lăsa mai prejos: se strângea cât putea de bine de-a lungul filetului uns al șurubului.

Inginerul Șaibă spuse dezgustat, Mai duceți-vă-n... Dar nu apucă să termine bine fraza că, pe tabela electronică a gării, apăru numărul unui peron: 6. Până la urmă completă cu un, În sfârșit, folosind intonația necesară unui punct exclamativ pe care, din motive de alegere neconformistă a redactării dialogului, nu îl putem scrie decât aici: !

Inginerul Șaibă depăși cuplajul jucăuș cu o figură indignată, îndreptându-se spre trenul sosit deja la peronul plin de chiștoace de țigară, cu bordurile roase. Cuplajul devenise vâscos între timp, se împleticea libidinos, își împrăștia vaselina prin înșurubare. Pe înțelesul celor care nu percep lumea ca pe un mecanism industrial, precum personajul nostru, putem spune că o fustă mini acoperind niște forme femeiești care îi atrăseseră atenția instantaneu inginerului Șaibă se freca de niște pantaloni cu turul lăsat, aparținând unui tip gras, tuns scurt, cu glugă și hanorac. Cei doi se sărutau fără să se desprindă. Inginerul Șaibă se ținu la distanță reglementară. Nu se știe niciodată când o astfel de legătură suprasolicitată se poate scurtcircuita și crea un incendiu! Mai bine să nu riște, își spuse, mai ales când nu e de competența lui. Supraviețuise zeci de ani în fabrica de automobile: nu avea de gând să se expună vreunui pericol tocmai acum, când se afla atât de aproape de pensie. Iar asta mai ales în timpul său liber!

Inginerul Șaibă lucra la periferie, ratase un tren pentru că venise la gară cu un autobuz în întârziere, și nu se poate spune despre el că avea cea mai bună dispoziție.

Încă de dimineață îi dăduse de furcă o mașinărie care se stricase. Fusesse trezit de către subingineră, printre înjurăturile soției, și i se ceruse să se prezinte la muncă de urgență: muncitorii nu se puteau apuca de treabă. O întârziere în oricare sector al producției de numai treizeci de minute ar fi însemnat o pierdere zilnică de câteva zeci de mii de euro. Cererea pieței era prea mare pentru a te putea opri fie și câteva clipe, fie și doar pentru a respira mai bine aerul închis al întreprinderii. Se respira mai profund pe furiș, în pauzele de masă, printre glume, fum și molfăieli repezi.

În mod normal (am antepus expresia pentru a nu începe al patrulea paragraf la rând scriind „inginerul Șaibă”), inginerul Șaibă (alegere proastă, acum ne-am repetat!) nu trebuia să apară până la ora nouă. Își instruisese în acest scop subalterna, o tânără ce abia își dăduse licența în fizică mecanică. Ea trebuia să pornească toate mașinăriile din fabrică după un protocol obligatoriu. Pentru că în afară de asta nu era nimic de făcut dimineața în afară de ascultarea gură-căscândă a știrilor la radio, strivirea unor muște cu ziarul sau cu pliciul împrumutat de la secretară sau, rareori, o scurtă prezentare turistică vreunui nou venit, inginerul Șaibă, deși sportul cu pliciul îl entuziasma mai mult decât orice, deși știrile îi dădeau subiecte de discuție pentru pauza de masă iar noii veniți reprezentau un mod agreabil de a-și sublinia grandiosul rol în fabrică și calitățile profesionale debordante, se hotărâse în ultimul an să ceară o micșorare a orarului de lucru, concomitent cu o

majorare a onorariului, sperând că, dacă nu ambele, atunci măcar una dintre cererile sale urma a fi satisfăcută. Până la urmă, spre mirarea sa, ambele i-au fost acordate. *Oare de ce nu am făcut-o mai demult?* Nu știuse însă să-și răspundă la întrebare. Era aceeași pe care, în ziua când i-a fost comunicată înștiințarea, i-a pus-o soția. Ea însă nu s-a lăsat cu una cu două atunci când el nu a știut să-i răspundă pentru că, după spusele ei, era direct implicată în succesul lui. Dacă nu eram eu, concluzionă ea după o oră jumătate de întrebări care nu își primeau răspunsurile, nu ai fi obținut niciodată nici majorarea, nici micșorarea. După care mai trase o concluzie, ce-i drept cam evidentă și pe care, spre exemplu, cititorii au tras-o deja fără să fie prezenți măcar la momentul dialogului: Mutule, spuse, și se duse la culcare îmbufnată. Nu dormi toată noaptea.

Subinginera spuse, Bună dimineața, Dacă mă suni la ora asta, am senzația că nu e bună deloc, îi răspunse inginerul Șaibă, Asta e cam adevărat, Ce s-a întâmplat, Nu pornește banda rulantă, I-ai dat repornire, I-am dat, Ai verificat indicatorii de presiune, Da, Cureaua de transmisie, Am verificat totul, ca în fiecare dimineață, S-a ars vreun fir, Calculatorul nu arată, Și atunci ce are, Nu știu, Cum nu știi, Nu știu, că dacă știam, nici nu vă mai sunam, Auzi, ia nu fi impertinentă, Eu doar expun faptele, domnule inginer, Expune-le cum trebuie, și zi-mi ce are, Eu zic să vă mai desfundați urechile, am spus o dată că nu știu, șefa m-a pus să vă sun, sunteți solicitat imediat, cât de repede puteți ajunge, Da, bine, răspunse inginerul,

și apăsă îndelung pe cercul roșu din josul ecranului. Inginerul Șaibă își schimbase recent telefonul cu butoane. Încă era obișnuit să apese pentru a da o comandă. Ori pur și simplu îi transmisese degetului o parte din iritarea sa. Povestitorul nu poate ști totul, așa că, uneori, presupune.

Avusese de furcă în acea zi cu banda rulantă, domnul inginer Șaibă. Nu voia deloc să răspundă la comenzi! Se aprindea, însă, orice buton ar fi apăsă, o eroare apărea în mijlocul ecranului. Ce să fie, se întreba inginerul plimbându-se prin întreprindere, Ce să fie, se întreba subinginerul plimbându-se după inginer prin întreprindere, Ce să fie, se întrebau muncitorii așteptând, fumând, căscând, hlizind în fața întreprinderii, în frigul matinal al iernii, Ce să fie, se întreba povestitorul plimbându-se printre rânduri, Ce să fie, se întreba cititorul, citind printre rânduri?

Până la urmă, nici inginerul nu a reușit să deslușească problema: iar dacă el nu a înțeles, noi nici atât! Faptul însă nu l-a împiedicat să repare asamblajul. A folosit o tehnică personală foarte simplă, ce funcționa de fiecare dată, o metodă pe care și-o dezvoltase în ani și ani de reparații, pe care o descriem aici pentru cei care ar putea avea nevoie. Anume: a scos mașinăria din priză, a ținut-o astfel cincisprezece minute, timp în care a apăsă butonul de repornire de trei zeci și trei de ori, a tras un șut la stânga cu dreptul, două la dreapta cu stângul și un pumn cu mâna rămasă liberă în mijlocul panoului de

control. După care a cerut un chiștoc de țigară fumat până la trei centimetri și paisprezece milimetri în douăzeci de secunde și o gumă de mestecat mestecată moderat timp de patru luni, trei săptămâni și două zile și le-a folosit pentru a astupa o crăpătură pe care nimeni, până atunci, nu o observase. A luat un fir de păr șaten-arămiu de muncitoare căsătorită de treisprezece de ani de pe banda rulantă și l-a folosit pentru a lega între ele două nituri deplasate, a răcnit la subingineră, Nu așa, măi fato, cine naiba angajează o femeie, dacă habar n-au nici să strângă un șurub (însă unii sunt de părere că replica nu avea niciun scop în reparația mașinăriei și că, pe lângă asta, era dezacordată gramatical undeva pe la jumătate - noi preferăm totuși să o menționăm, din transparență), s-a dat de trei ori peste cap și o dată pe spate urlând presupuneri cam inexacte despre viața de apoi a răniților și altele, de natură dogmatică, despre dumnezei, cruci și biserici, a căror origine rezulta, din afirmațiile sale, a fi una comună (prin natura lucrurilor și a expresiilor fixe, se pare că tot o femeie), după care a reintrodus ștecherul în priză, s-a mai dat un pas înapoi (pășind cu dreptul) și a asistat apoi la cea mai perfectă rotire a benzii rulante din ultimii ani. Până și un scârțâit sâcâitor, ce uneori țârâia ascuțit, își moderase considerabil intensitatea. Domnul inginer Șaibă concluzionează pe un ton ierarhic, exact când subingineră îi trecea prin față în încercarea de a strânge și ordona în cutii sculele înșirate peste tot: Dacă n-ar fi bărbații în lumea asta... Se opri însă la jumătatea frazei încercând,

poate, să adauge suspans. Cum însă nimeni nu îi ceru să continue, nici măcar afurisita aia de subingineră care, pe deasupra, părea a-i și întoarce spatele cu intenție, șușoti mai mult pentru sine o continuare discutabilă, ...ați muri de foame, voi, femeile!

Cum știința încă nu a putut stabili până acum vreo legătură între înfometarea femeilor și absența bărbaților de pe lume, îndemnăm cititorii la liberă interpretare! Să presupună și ei, așa cum o fac uneori scriitorii atunci când nu sunt siguri. Unii dintre ei ar putea presupune, spre exemplu, că expresia se referea la rolul atavic al bărbatului de a se ocupa de vânat, în timp ce femeile rămâneau acasă cu țâncii peșterii în jurul focului primordial. Cu toate acestea, alții ar putea obiecta că, dacă e să ne referim la timpurile actuale, presupunând (deși nu pare) că acesta este sistemul de referință al inginerului nostru, cea care procură mâncarea, într-o zdrobitoare proporție, este femeia. Ea vânează astăzi ofertele în supermarketuri, la brutărie, la piață... Ea cară sacoșe în spinare până i se umflă gâtul, ea ordonează produsele în dulapurile de la bucătărie, și tot ea le amestecă în noi mâncăruri. Pe când bărbatul... îndemnăm din nou cititorii la liberă interpretare.

După reparație, nimeni nu îi întinse mâna inginerului, nu îl bătu pe umăr surâzându-i cu admirație, nu îl invită la o cafea pe coridor ori afară, la o țigară, vorbă bună, glumă, apreciere... Pe scurt, nimeni nu îl felicită și nu îi mulțumi. El se perinda de colo-colo prefăcându-se a supraveghea activitatea mecanismului, roțile de curea

proaspăt unse, cele dințate, rulmenții axiali-radiali, benzile jupuite, șuruburile înțepenite, piulițele, șaibele... Laudele însă încă întârziau. Mirosind a fum de țigară, muncitorii reintrară în fabrică cu aceleași expresii epuizate. Subinginera strânse sculele și dispăru în birou. Șefa se aplecă peste balustrada dinaintea biroului ei de la etaj și, după ce supraveghe cu atenție poziționarea muncitorilor în jurul mașinăriei și începerea mută a lucrului, dispăru și ea deodată.

Inginerul Șaibă intră în biroul său îngust, pe care-l împărțea cu subinginera, deschise radioul și așteptă cu ochii ficși pe ceasul de perete ora exactă. După trei bipuri scurte începeau știrile. Nu prea era nimic altceva de făcut la acea oră. De fapt, nu prea era nimic de făcut pentru el pe durata întregului program, în afara orelor de închidere și deschidere. Dimineața însă, corpul și mintea îi erau mai active, pe când după masă tindea să adoarmă cu capul cufundat în brațe, pe birou, până când zgomotele subalternei sale răsfoind hârtogăria (parcă intenționat!) îl făceau să tresară. Când nu dormea, scria, când nu scria, vorbea, iar când nu vorbea, nu dormea și nici nu scria, ci reflecta privind în gol. Inginerul Șaibă cugeta asupra vieții sale trecute și prezente, asupra lumii în continuă schimbare.

Lumea se schimba constant din rău în mai rău. Tineri insuficient pregătiți ajungeau în poziții importante periclitând activitatea întregului sector căzut în responsabilitatea lor. Deși mai mult dăunau prin acțiunile și deciziile pe care le luau, aceștia nu și-ar fi

admis în ruptul capului vina pentru situațiile create. Și nu ar fi acceptat niciodată sfaturi de la cei mai experimentați decât ei, dar mai mici în grad. Nu înțelegeau că gradul nu era o simplă numire în funcție, ci cunoașterea fiecărui șurub și roțițe din firmă, a fiecărei liniști suspecte și conversații aprinse, a caracterelor, ambițiilor, a disponibilității subordonaților. Nu te puteai instala comod într-un scaun de șef după doar un an de lucru în firmă, la un altul de la absolvire, la douăzeci și șase de ani, o femeie... șefa lui! El, muncitor în fabrici de la paisprezece ani, cu zeci de alți ani de lucru petrecuți în acea întreprindere, și nici măcar nu fusese luat în seamă la concursul pentru promovare. Nici măcar nu îl lăsaseră să vorbească: i-au tăiat-o imediat, că nu avea diplomă de specializare și nu știu ce master! Auzi la ei, specializare, master, o bucată de hârtie pe care alții o mai și plătesc, ca să se ducă apoi cu ea să se laude, să taie și să spânzure! Apoi, se știa de când lumea că femeile și mecanica erau două lucruri paralele! De unde atunci afluența asta de ingineri în devenire, de șefe de departament, de managere și directoare?

În indignarea fluxului său de gânduri, inginerul Șaibă începu să gesticuleze în fața peretelui, de parcă i-ar fi vorbit. Până nu și-l exprima verbal, inginerul nu-și conștientiza punctul de vedere. De aceea, atunci când nu putea vorbi cu ceilalți, o făcea de unul singur. În cazul acesta, noroc de perete! Ce calități are o femeie, până la urmă, întrebă el peretele. Astea tinere sunt frumoase, se înțelege, dar au luat ele vreodată o cheie în mână, au

încercat să strângă vreun șurub? Și-au uns ele mânuțele acelea fine, cu manichiuri perfecte, cu vaselina brută a pieselor defecte? Ia seama, spuse inginerul ridicând degetul amenințător spre perete, nu vorbim despre cremele Nivea!

În ultimele luni situația devenise de-a dreptul suprarealistă (orice ar însemna acest cuvânt pentru un inginer fără simț sau cultură artistică): era nevoit să-și împartă biroul cu un subinginer femeie! O femeie frumoasă, nimic de zis, tânără, cu forme prospere și tot tacâmul, însă nepregătită și, pe deasupra, a naibii de arogantă! Adică, îi explică el mai bine peretelui văzând că acesta nu îi răspundea, adică el încerca să-i explice omenește, Vezi, măi femeie, că iar ai uitat ștecherele-n priză și, dacă noaptea se produce vreun incendiu în fabrică, pe tine cade vina! Iar ea răspundea, Nu sunt doar eu responsabilă aici, Păi ce vrei să zici, că e vina mea, Vreau să spun că suntem doi în echipă, dacă vedeți că eu nu scot ștecherele, o puteți face și dvs., I-auzi, răspundea inginerul Șaibă, dar de ce să mă gândesc eu la toate? Și apoi, ești femeie, n-ar trebui să fii atât de amețită, Iar dvs. sunteți inginer, nu consilierul meu personal, Dar ce, am spus eu asta..., Că sunt femeie, pare că de fapt asta vă deranjează! Din păcate, nu am putut să-mi aleg sexul la naștere, dacă aș fi putut, ghiciți ce: tot femeie aș fi ales!

Odată ce începea, subinginera continua să bodogănească, nici că s-ar mai fi oprit să-l asculte. Trecea peste orice încercare a inginerului Șaibă de a schimba subiectul pentru a aplană conflictul. Știți ce (i-a spus o

dată inginerului Şaibă după ce, la fel ca şi în cazul ştecherelor de care abia îşi amintise, îi dăduse un sfat cât se poate de prietenesc), ia mai bine limitaţi-vă la competenţele dvs. şi mai terminaţi cu sfaturile astea prieteneşti-părinteşti de toată jena! Însă continuarea l-a lăsat fără cuvinte. Subalternă i-a spus pe un ton hotărât, sărind dintr-odată în picioare, Dacă aş fi avut un tată ca dvs., ori l-aş fi omorât, ori m-aş fi sinucis. Din fericire, tatăl meu este un bărbat adevărat. Dumneavoastră... Apoi a scăpat accidental din mână cafeaua pe care tot el i-o adusese de la tonomat, în încercarea de a detensiona atmosfera. Cafeaua i-a pătat pantalonii. Subingineră a spus doar, Nu am vrut, i-a aruncat în silă două şerveţele şi a ieşit din birou trântind uşa. Câtă obrăznicie!

Cu puţin timp înainte de a-i păta pantalonii, subingineră trântea dosarele cu rapoartele zilnice pe masa strâmtă. Le arunca în dreapta şi în stânga, le depozita unul peste altul, apoi le împrăştia şi o lua iar de la capăt. Ingerul Şaibă s-a gândit că era în perioada aceea a lunii. Şi-a spus că era vremea cafelei de la ora trei, aşa că a ieşit din birou, a străbătut hala în lung pe lângă perete, a deschis o uşă, a coborât nişte scări şi, de-a lungul unui coridor, a dat în sfârşit de grupul de tonomate pătrate pe care, câteodată, fusese nevoit să le repare. În timp ce-şi lua cafeaua se gândi: Cu fătuca asta nu o scot la capăt: decât să trântescă şi să izbească şi să răspundă urât superiorilor pe aici, mai bine... Ingerul Şaibă mai luă aşadar o cafea, deschise uşa biroului încetişor, cu piciorul, se aşeză la biroul său şi trase un

scaun lângă al lui. Apoi îi spuse subalternei, Ia, te rog, un loc, hai să bem o cafea! Subingineră se așază după alte rugăminți. Inginerul Șaibă îi simți parfumul fin, caracteristic, odată cu mișcările de poziționare în scaun. După ce îi întinse paharul, inginerul trase o înghițitură satisfăcută din celălalt. Ea nu spuse, Mulțumesc. Luă doar paharul de cafea și îl ținu între palme fără să bea.

Inginerul Șaibă spuse împăciuitoare, Măi fată, uite cum stă treaba, ascultă-mă puțin, eu te-am observat pe tine de multă vreme și, ți-o spun cu mâna pe inimă, nu ești făcută pentru inginerie! Meseria asta ori o ai în sânge, adică te naști cu ea, mă-nțelegi, cum se nasc țiganii cu lăutăria, ori dacă nu, n-ai cum să rezști. Văzând nedumerirea din expresia ei, inginerul Șaibă adăugă surâzând, Cum să-ți spun, femeile își cam prind urechile în chestiile astea: e ca la mașini, ai văzut tu vreo femeie care să conducă bine? Fără să aștepte răspunsul subinginerii, continuă, Cum să fiți voi în stare să le reparați sau să le construiți, dacă nici nu reușiți să le conduceți? Mă-nțelegi, e ca regula ofsaidului, oricât v-am explica-o, nu o puteți pricepe! Și apoi tu ești frumoșică, nu înțelege greșit, arăți bine, ți-o spun prietenește, ca și cum ai fi fost fata mea, nu mai bine încerci tu o carieră în televiziune? Că vezi și tu cât e de ușor să ajungi la TV acum, de ajuns să arăți cât de cât bine, iar tu din punctul ăsta de vedere nu ai lipsuri.

Un sfat cât se poate de prietenesc, pe un ton calm, ca de la tată la fiică, chit că el nu avusese niciodată copii, soția era sterilă, dar se mai ocupase de nepoți, copiii surorii

sale. O nepoată era fotomodel și îi mergea bine, apărea în reclame la parfumuri, pe postere uriașe, în tot orașul. Era nevoie de izbucnirea aceea necontrolată, se întrebese inginerul Șaibă. Avea o bănuială că paharul de cafea îi fusese vărsat în poală intenționat, deși nu putea demonstra asta: nu își privise în ochi interlocutoarea, iar dacă nu privești omul în ochi, nu îi poți înțelege intențiile. Apoi, cum să îi spună că l-ar fi omorât, cu asta nu se glumește, e amenințare, nu, asta chiar nu, lumea o luase complet razna! Generațiile astea noi, și mai cu seamă femeile, nu mai știau de niciun dumnezeu! Odată, femeia stătea în banca ei: nici nu se băga unde nu-i fierbea oala. Acum, toate voiau să știe totul! Le furau meseriile bărbaților și pretindeau să le mai și dea lecții! Cum ar fi fost să se bage el în oalele neveste-sii, iar ea să repare chiuveta și televizorul? Complet anapoda! Da, lumea se schimba tot mai mult, din rău în mai rău.

Până în dimineața când s-a stricat mașinăria, cei doi nici nu și-au mai vorbit. În pauza de masă, subinginera se ducea în biroul șefei. Deveniseră bune prietene. Subinginera se învoia acum de la șefă o dată pe săptămână. Le puteai vedea la fumat de partea cealaltă a curții interioare, unde muncitorii nu aveau acces. Inginerul Șaibă le urmărea printre ochiurile gardului de sârmă între o glumă și alta, între un fum și un altul sau o molfăială rapidă (și o alta). I se părea că-l privesc, că vorbesc despre el cu dispreț, ba chiar, o dată, șefa făcuse un gest de desconsiderare cu capul în direcția lui. Sau poate doar își dăduse bretonul la o parte: inginerul Șaibă

nu era sigur. Cert era că subinginera intrase în grațiile șefei și că el fusese exclus din această nouă alianță. Se considera, așadar, îndreptățit să-și trateze subalterna tot mai distant și chiar să glumească pervers cu muncitorii pe seama ei. Până la urmă, ea începuse totul. El vruse doar să-i fie prieten: îi dăduse un sfat, ba chiar îi oferise o cafea! Dacă aceea nu putea fi dovada unei prietenii sincere, atunci lumea chiar o luase razna de tot!

Înainte să ajungă la gară în ziua reparației mașinăriei, inginerul Șaibă așteptase autobuzul în zona industrială, la periferie. În stația de autobuz, vântul izbea capotele de fâș ale muncitorilor. Voci robotice ropoteau tăios în vântul furtunos. Între ele, cea a subinginerii nu se auzea: se învoise de la șefă iar și plecase val-vârtej, fără să salute. De data aceasta, inginerul Șaibă nu avea chef de vorbă. Se așezase deoparte și se zgâia la șirul de mașini defilând pe banda rulantă a asfaltului: albă - gri - albă - neagră - neagră - gri. Roșie! Mașina roșie rupea orice contrast, ca o piesă defectă! Strada trebuia oprită, rederulată. În pietrișul de la marginea străzii, inginerul Șaibă nu găsea panoul de control. Piciorul lui lovea în pietre cu putere, ele săreau în părți ca niște piulițe, se tăvăleau ca niște târfulițe, se repezeau la beregate, pișichere. Atât de concentrat era inginerul Șaibă pe vânătoria de butoane, încât chiar găsi unul pe jos! Era un buton sărit de la o cămașă, ce nu putea fi, însă, apăsător.

În autobuz nu erau mulți călători. Cu toate acestea, inginerul Șaibă nu găsi nici un loc liber. Se rezemă de una

dintre curelele de transmisie în formă de ștreang. Un ștreang atât de unsuros ca acela al autobuzului, se gândi el, s-ar dovedi ineficient pentru un sinucigaș. După despărțire, o femeie ieșită din fire, cu gâtul subțire și capul firav, ar putea aluneca din ștreang înapoi pe podea rănindu-se grav. Inginerul Șaibă se uitase urât la șofer când intrase. Era o femeie înceată și incompetentă. Dacă șoferița ar fi fost competentă, autobuzul nu ar fi întârziat, iar inginerul Șaibă nu s-ar fi săturat de așteptat. Așa însă, era foarte posibil că urma să piardă trenul. O altă oră în gară până la următorul ar fi fost o tragedie pentru stomacul lui, obișnuit să dreneze cina la oră fixă. Ar fi trebuit să recurgă iar la butoanele de metal ale tonomatelor toante, cu o posibilitate din trei de a rămâne ba fără rest în buzunar, ba fără produsul alimentar selecționat. Asupra tonomatelor din gară inginerul Șaibă nu avea nicio autoritate de atoterepară. El nu se băga unde nu-i fierbea oala, iar unde-i fierbea, adică acasă, ar fi ajuns prea târziu. În alte rânduri când ajunsese târziu, soția îl întrebese, Unde ai fost până acum? Pronunța ultima parte a întrebării ca și cum el ar fi fost vinovat de ceva. Inginerul Șaibă percepea imediat tonul de reproș, așa că răspundea încruntat, La muncă, unde să fiu, Și de ce așa târziu, A întârziat trenul, Așa, și nu știi să anunți, Mi s-a descărcat bateria la telefon, Vai, ce coincidență!

Gândul care îi adusese în minte soția nu era cel mai plăcut. Cum s-a precizat încă de la început, starea generală a inginerului Șaibă nu era una dintre cele mai bune. Cu cât mai mult privea în jur, cu atât mai mult se

încrunta. Cu cât reflecta mai mult asupra situației, cu atât mai mult se enerva. Soția: o altă femeie cu care, din păcate, avea de-a face zilnic. O femeie-interogator: voia să știe totul despre el. Încetase de mult să îi mai împărtășească întâmplările de la locul de muncă, pentru că știa că nu ar fi ajuns prea departe cu relatarea, că ea l-ar fi atacat imediat. De obicei nu-i convenea cum acționase în diferite situații (posibil toate!), sau ce le spusese altora: orice le-ar fi spus, oricine ar fi fost acești interlocutori. Soția trăgea mereu concluzia că el „nu știa să vorbească” sau că „nu avea tact”, iar dacă spusese ceva adecvat, lucru care se întâmpla „din an în Paște”, atunci „o nimerise”! Inginerul Șaibă citea din grimasele soției că ce urma era o critică la adresa lui. În acele momente, se detesta că cedase impulsului de a-i povesti vreo întâmplare în speranța că ar fi fost aprobat, sau măcar ascultat.

Într-adevăr, așa cum intuise, autobuzul nu ajunsese la timp în stație, ci la două minute după plecarea trenului. Inginerul Șaibă începu totuși să alerge, în speranța că trenul va avea întârziere. Câteodată se mai întâmpla, însă ți-ai găsit, tocmai azi, când omul nu avea nevoie de asta, trenul era punctual. În depărtare, inginerul Șaibă văzu coada trenului îndepărtându-se pe șine ca un șarpe rușinat. Se întoarse înapoi de pe peronul gol pe băncile din sala de așteptare. Se așeză pe un scaun liber între două ocupate și se gândi că nu ar fi fost rău să anunțe acasă că avea să întârzie o oră. Imediat însă îi veni în minte soția, așa cum a fost descrisă în paragraful

anterior. Își spuse că nu ar fi fost potrivit să se certe cu ea între două scaune ocupate. Preferă, în schimb, să privească în gol. Era o acțiune care necesita mai puțină implicare. Însă reflectoarele afişelor publicitare luminau prea mult, sau poate tabela electronică se reflecta într-un geam direct în ochii inginerului Şaibă. Acesta închise ochii. Zumzetul roiului de călători grăbiţi umplea spaţiul sonor al sălii cu bolţi de sticlă. În difuzoare, voci confuze anunţau sosirea şi plecarea următoare cu o cadenţă geometrică perfectă. Capul inginerului Şaibă începu să vâjâie chinuitor. Avea nevoie să-şi schimbe locul, aşa că se ridică dintr-odată şi începu să păşească de-a lungul sălii. Îşi arunca picioarele înainte agale, ca într-o plimbare relaxată de duminică. Stâng - drept - stâng - drept: pac - pac - pac - pac. Eco-ul gării răspundea în ton, simetric, monoton. Un braţ robotic mişca piese haotic la intervale regulate.

După jumătate de oră de locomoţie, o locomotivă veche, masivă, trase la peronul şase câteva carcase de vagoane goale. Ingerul Şaibă însă nu văzu pe loc mişcarea în zarea peronului pustiu, fiind convins că trenul personal va trage în gară mai târziu. Deocamdată, se scandalizase observând o îmbinare dintre cele siropoase, fără răsuflare, între două piese oarecare, unsuroase şi perverse. Un şurub cu bulb pilos tuns ras, cu turul gras, se-nfileta fără ruşine de ceilalţi călători, vădit stingheri (sau stingheriţi?), în piuliţa cu fustiţă mini deşuchetă pe care-o tot strângea la piept (sau la filet?) avid, cu jind, însă nereuşind, în fond, decât să o

decalibreze lent cu vârful bont și insistent. Iritat, inginerul Șaibă își dăde cu părerea imediat, pe-o-njurătură fără voce (ce voce să mai aibă omul enervat?), însă feroce, chiar atroce, cu inflexiuni șoptite repetat, mai-mai să îl sufoce. Direcționă, deci, cuplul astfel asamblat spre o origine comună, dar nu specifică dacă să meargă împreună, sau să porcească separat. Poate de asta și cei doi rămăseră pe loc, în așteptarea unor amănunte și clarificarea șoc a vorbelor rostite cunșcruntare de călătorul cu rulmenții din dotare săriți din fix, la fix, fix când trecea pe-acolo, în loc să-și vadă liniștit de drum și să dispară spre peronul șase, cel plin de scrum, cu marginile roase.

Sau poate că cei doi, prinși în îmbrățișarea lor metalică, n-au auzit înjurătura inginerului. Care se îndreptă spre tren bolborosind un, În sfârșit! Între timp, observase că trenul fusese anunțat pe tabelă. Avantajul de a fi printre primii urcați în tren era că își putea alege locul. Ingerul Șaibă observă că într-un vagon era prea cald, iar în altul prea frig. Lucrul îl enervă suficient încât să înceapă iar să bolborosească. Până la urmă găsi un vagon cu temperatură moderată și se așeză la geam. De acolo, începu să privească în gol o vreme. Privitul în gol era mulțumitor, nu cerea niciun efort. Lucrurile treceau prin fața privirii ca pe o bandă rulantă. Privirea scana piese fără să le găsească defecte. Un tren trăgea în gară pe șina vecină, un mecanic îi controla roțile cu o bară de fier și glumea cu controlorul.

Minutele treceau și trenul se umplea tot mai mult. De partea cealaltă a culoarului se așeză un grup de adolescenți gălăgioși care își arătau unul altuia melodii pe telefoanele mobile. Inginerul Șaibă îi observa acum în reflexia geamului. Cei trei tineri, poc-poc, se plesneau peste capete reciproc în ritmul melodiei hip-hop ce se răspândise în vagon. În fața inginerului Șaibă se așeză o femeie obișnuită, cu două sacose, foșnăind continuu după niște ștevie pleoștită, o râșniță ce scrâșnea strașnic, ori niște ștechere pișichere cumpărate de la bișnițari pentru soțul său, Ștefan! Cititorul să aleagă, dintre cele expuse, cea mai sonoră opțiune. A treia are, poate, nevoie de completare: am inclus-o nu doar pentru că suna bine, ci și pentru că inginerul Șaibă îl cunoștea pe Ștefan, soțul doamnei cu ștecherele, din tinerețe. Ce plănuiește Ștefan să meșterească cu niște ștechere de la bișnițari nu ne privește, deși ne poate face curioși. Inginerul Șaibă și soția lui Ștefan nu se salutară, fie pentru că nu-și vorbiseră niciodată, fie pentru că nu este relevant pentru poveste.

Inginerul Șaibă aștepta ca trenul să plece. Mai lipseau cinci minute până la fluierul decisiv al controlorului când, la ușa vagonului, inginerul observă un cuplu care-și lua rămas bun. Ea se apleca peste scară să-și sărute partenerul, care se zgâia în sus aproape de a-și pierde echilibrul. Fața, ascunsă într-o glugă uriașă, nu i se vedea, iar mânecile hanoracului îi atârnavă de mâini ca niște pendule. Când se separară, el făcu un pas înapoi, iar inginerul Șaibă recunoscu șurubul unsuros cu turul gros

din cuplajul de adineaori. Senzația de iritare i se reîntoarce, odată cu foamea. Când șurubul libidinos trecu pe lângă geamul inginerului privindu-l sfidător, acesta îi susținu privirea încruntat. Asta era bună acum, își spuse el, să se lase intimidat de o lichea de genul. Șurubul își urmărea însă piulița, care tocmai trecea elegant pe culoar pentru a-și alege locul, pare-se, într-unul dintre vagoanele din spate. Când trecu pe culoar, parfumul fin al femeii îi aminti inginerului Șaibă de cineva. Însă nu se întoarce după ea, fiind prea ocupat să susțină privirea inamicului de pe peron.

La sfârșitul celor cinci minute de așteptare, trenul se puse în sfârșit în mișcare. Încet-încet, cel cu glugă reapăru în vizorul inginerului. Se mai căutară o dată din privire, iar în scurta fracțiune de secundă în care înțelese că se priveau iar cu iritare, inginerul Șaibă ridică degetul mijlociu în dreptul geamului și îl ținu acolo, fix, cu hotărâre, pentru câteva secunde, spre uimirea și nedumerirea celui cu glugă. Nu era un gest pe care obișnuia să îl facă: inginerul nu gândise înainte de a acționa. Mișcarea dobândise plasticitate dintr-o sferă irațională, din frustrarea și iritarea acumulată întreaga zi și, poate, îndrăznim să presupunem, de-a lungul întregii sale vieți. După cele două secunde de eliberare, când chipul neclar ascuns de gluga hanoracului dispăru, depășit de trenul în mișcare, inginerul nostru surâse pișicher, ca un ștecher stingher. Admitem că ne-am dat uneori rime ușoare: ce nu fac scriitorii de azi pentru un dram de succes!

Pe moment, inginerul Șaibă se simți mai bine, mai ales când văzu că cei trei băieți de pe partea cealaltă a culoarului îi observaseră gestul și râdeau, acum, pe înfundate. Când, deodată, trenul se opri. Inginerul Șaibă și soția lui Ștefan se priviră scurt, nedumerit. Apoi, inginerul Șaibă văzu pe geam cum cineva alerga pe peron. Auzi cum cineva trăgea de zor de ușa vagonului. Acum, cineva stătea pe culoar, în picioare, în fața lui. Dacă nu s-a înțeles din dinamică, acel cineva era cel cu glugă!

Ia zi, nu mai ești așa șmecher acum, nu, întrebă gluga cu o voce subțire. Abia atunci inginerul observă că cel din fața sa era, de fapt, o femeie. Dar nu mai apucă nici să-i răspundă, nici să se mai mire, că o palmă învelită într-o mânecă îl și nimeri peste obrazul stâng, urmată de o alta, peste celălalt obraz. Un genunchi îl lovi apoi în piept, tocmai când se pregătea să se ridice. Inginerul Șaibă căzu pe podea și mai încasă, în cădere, un picior într-o coastă.

Inginerul Șaibă realizează că își imaginase toate acestea și se strânse într-un colț, înspăimântat. Agresoarea se duse spre el cu elan, într-adevăr, însă doar se făcu că-l lovește cu mișcări bruște, repetate, fiecare dintre ele fiind urmate de o chircire a inginerului. Când hotărî că era de ajuns, femeia îl fixă cu arătătorul și îi spuse: Ești un frustrat și un laș! Repetă după mine! Inginerul Șaibă încercă să se opună, însă femeia își ridicase iarăși brațul, ca și cum ar fi vrut să îl lovească. Pulsul inginerului bătea acum foarte puternic. Inginerul Șaibă șopti, Sunt un frus... Mai tare, să audă toată lumea din vagon, îl

întrerupse femeia, Sunt un frustrat și un laș, Mai tare, Sunt un frustrat și un laș, spuse inginerul, Mai tare, Sunt un frustrat și un laș, strigă el. Foarte bine, adăugă femeia, mă bucur că ți-ai dat seama!

Femeia coborî din vagon și îl fixă pe inginer de pe peron până când trenul porni iarăși. În stânga, cei trei tineri își dădeau coate hlizind. Inginerul Șaibă nu mai ridică ochii din pământ până acasă. Din când în când, își ștergea lacrimile ce i se prelingeau de-a lungul obrazului cu mâneca cămășii.

Jocul lui

Horacio Oliveira

Înainte să deschidă ușa, mama se uită pe ocean și, dacă tocmai trece vreunul dintre cei cu ureche de elefant, așteaptă toți trei, chiar se dau câțiva pași în spatele ușii, deși mama le repetă că nu mai e nicio problemă. Nu întotdeauna se vede clar pe vizor pentru că lumina nu se aprinde la timp și pentru că urechea poate fi și la spate, nu toți o au în frunte, poate să fie și pe un umăr sau la fund, uneori chiar aproape de călcâi și atunci omul trebuie să fie atent tot timpul ca să n-o târșâie prea rău pe jos. Și nu se vede nici nuanța, chiar dacă acum au rămas doar cele deschise la culoare, dar tot o să mai fluture un timp. Ela și Leo știu ce reprezintă fiecare, le-a explicat mama: gri deschis înseamnă că e spre bine, gri-gri e încă acceptabil, dar gri închis înseamnă că Ela începe să se smiorcăie, pentru că l-a auzit deja pe Leo spunându-i cuiva la telefon despre ce e vorba.

Noi n-o s-avem ureche d-asta, nu? întreba la început Ela, sora cea mică, uitându-se spre mamă și spre Leo,

fratele mai mare. Maică-sa o mângâia pe cap: Nu, noi nu, dar mulți au. De ce? De ce au? Sunt urâte și dacă noi n-avem înseamnă că nu sunt bune. Nu pot să și le scoată? Mama îi aranja părul: Ba da, în casă și le dezlipesc, dar afară n-au voie să iasă fără urechea de elefant, dac-o au. Bine, da' promiți tu că noi n-o s-avem? Da, da, sigur, stai liniștită, scumpo.

Tot mama le-a explicat în primele zile: oamenii în uniformă verifică actele celor care ies din casă, îi întreabă unde merg, calculează cât de aproape sunt de casă, și pe urmă scot o ureche de elefant albă, dar de un alb frumos, pur, exact ca o petală de floare de cireș alb, nu roz, și o lipesc pe cei verificați, unde au ei chef, spun că știu ei de ce acolo și nu dincolo, și dacă nu stă, urechea adică, oamenii au voie să plece, sunt bine, dar dacă se lipește, n-o mai pot dezlipi decât în casă, pentru că oricum n-ar avea loc cu ea, la cât sunt de mici camerele, a spus și copiii au râs, iar ea a fost sigură că Ela n-a priceput nimic. Și pe urmă urechea își tot schimbă culoarea, dar să nu ne mai gândim la asta, le-a mai zis mama.

Ies toți trei din casă, coboară scările cu atenție, fetița nu se împiedică de data asta, cum i se întâmplă uneori, și când sunt afară din clădire dau de primul liliac înflorit. Ela nu vrea să-i spună liliac, îi zice copac cu păr creț mov, Leo îi spune liliac, dar nu se zgâiește la el ca sor-sa. Fetița are o carte cu basme și poze și acolo apare un băiețel care se cațără în toți copacii, așa că vrea și ea să încerce, dar mama n-o lasă niciodată: se rup hainele, iubito, te

murdărești, poți să cazi, o să te zgârii, nu e pentru fete, spune. Acum au voie să iasă din casă fără să mai apară oamenii în uniforme, dar încă li se pare ciudat, și la fiecare pas se uită întrebător amândoi frații ca și cum ar vrea să știe: Sigur nu facem ceva rău? Sigur avem voie? Sigur putem să mergem unde vrem? Sigur putem s-o vizităm pe mătușa? Sigur putem să intrăm în parc? Mama le răspunde și zâmbește spre ei, și totuși se uită puțin încruntată în toate părțile, pândind parcă ceva, așteptând s-apară cineva sau să i se strige ceva. Ela ar vrea s-alerge, îi place s-alerge după câte o pisică sau spre o jucărie uitată de cineva sau după un căruț de copii mici, dar mama o ține strâns de mână și spune: E voie, normal c-aveți voie să faceți toate astea, dar mai bine așteptăm încă un timp, să fim siguri.

În fața unei librării, Ela arată cu degetul în timp ce maică-sa are grijă ca fetița să stea departe de geam: Uite, poți să-i iei o carte vie lu' tata, spune ea, și Leo râde. Cum adică vie? O carte nu-i un om. Știu asta, se înroșește ea, da' e mai vie decât tableta lu' tata. Mama mijește ochii și se uită înăuntrul librăriei, vede un cumpărător și îi ia de mână pe copii: Mai bine nu intrăm azi, poate mâine.

Mamei îi place să cumpere cărți: le citește și pe urmă le lasă pe noptieră sau pe birou, doar-doar Gus, tatăl copiilor, e curios și citește, dar el întreabă mereu: E bună? Ți-a plăcut? Și o așază în bibliotecă într-un loc ales la întâmplare. Când librăriile s-au închis, mama nu s-a lăsat: a început să comande cărți pe internet, și iar încerca să-l convingă pe Gus: E extraordinară, iar el îi

arunca o privire, îi arăta ecranul laptopului lui și spunea: Da, da, peste tot dau numai de sloganul ăsta: Citește cărți. Cine se gândește la cărți acum? Mai știi când au fost protestele alea și a apărut un deștept cu lozinca asta: Nu veni la protest, stai acasă și citește cărți? Toți au zis că e diliu, că neagă realitatea, dar acum, c-o spun toți, e bine, și ar trebui și eu să pun mâna pe-o carte, zici? Dacă vreau să-mi distrag atenția, mă uit la un film, n-o să mă oblighe nimeni să citesc doar pentru că nu ies din casă. Concentrează-te tu acum la o carte de Proust, dacă poți.

De câte ori ne întoarcem acasă mama e cu gura pe noi: Spălarea pe mâini, știți că dacă nu, vă crește urechea de elefant. Ela aleargă prima la baie și începe să-și frece mâinile cum a învățat-o mama. Asta e cam tot ce face mama zilele astea, oricând o întreb ceva, e cu mâinile în chiuvetă și-mi aruncă o privire încruntată care știu că înseamnă: Ureche de elefant. Nu mă las și-i răspund: Ei și ce-are? O ureche imensă și gata, n-ai zis tu că nu trebuie să-i arătăm cu degetu', că nu-i o rușine, că așa li s-a întâmplat? Ea dă din cap în timp ce se șterge pe mâini și se uită pe geamul din baie (se uită mult pe geamul ăsta): se văd doi copaci și, uneori, mă cheamă și pe mine, n-ajung pentru că e sus de tot, aproape de tavan, și mi-a pus un scăunel să ne uităm amândoi. Până acum câteva zile erau doar niște bețe și acum au înflorit - zice mama, stă și privește de parc-ar număra frunzele și florile care apar, pe urmă aranjează o cârpă pe jos, oftează și o ia de la-nceput cu spălatul pe mâini.

Nu-i o rușine, spune mereu, dar s-a întâmplat și din vina lor, nu trebuie să-i arătăm cu degetul, dar... N-o lasă să termine: Atunci de ce nu ieșim din casă când trec ei pe palier? Își șterge bine mâinile roșii: Deci nu fugim de ei, dar e mai bine să stăm departe încă o vreme. O vreme cât? Asta spui de la începutul lunii. Și atunci îmi dau seama că mama așteaptă să nu mai aibă oamenii urechile alea într-o zi, asta așteaptă.

Abia ați ieșit, bombăne tatăl și se întoarce bosumflat la laptopul lui. N-am avut timp nici să deschid un document, puteați să stați la soare, acum e voie, ce v-ați grăbit așa, mări? Du-te tu și stai la soare, strigă din baie mama, în timp ce-și freacă mâinile. Bărbatul se apropie greoi și se sprijină de tocul ușii. Nu trebuie să te mai speli atâta, a trecut. Auzi? Stând așa și lucrând, mi-am dat seama cine a pus toată treaba la cale, vrei să-ți zic? De la tine mi-a venit ideea, toată ziua flească-flească pe mâini, uite cum ți se face pielea, am dreptate, da? Ea nu răspunde, doar trage cu ochiul spre geamul deschis. Bun, și atunci o să ai nevoie - tu și toată lumea asta obsedată și disperată care repetă gestul ăsta în neștire - de cremă, deci toți o să dăm buzna să luăm creme, ăștia au început totul, pentru că nu se mai cumpăra cremă de mâini, toți luau doar pentru riduri și celulită și vergeturi și alte prostii, dar nimeni nu mai lua cremă de mâini. Ei, acum o să ia. Tu o să iei, toată lumea o să ia. Se apropie și vrea s-o îmbrățișeze, dar ea se retrage în fața geamului.

Mama n-a ținut niciodată vreun jurnal, am fi găsit noi, eu și asta mică, pentru că deși e mică și nu prea pricepe nimic, are ea așa o chestie încât găsește lucruri prin casă despre care mama și tata nu mai știau nimic de mult. Acum s-a apucat mama să scrie un jurnal. Scrie mai ales după prânz și după masa de seară, după ce ne cicălește să ne culcăm. Ela crede că face mare scofală că se bagă singură-n pat și adoarme înainte să ne verifice mama, dar eu mă plictisesc și trec pe lângă tata, care e-n birou și nu simte când sunt acolo, și mă uit pe furiș la ce face. Crede că nu știu că, în loc să muncească, stă și trimite întruna mesaje pline de emojiuri și gifuri și râde singur pe-nfundate. Până de curând, dacă mă prindea că-i scriu unei fete, îmi dădea imediat una peste ceafă în joacă sau îmi ciufulea părul sau îmi făcea cu ochiul dacă era în toane mai bune și spunea: Scrie-i ce vrei, dar fără zâmbete din alea, sunt o prostie. Și uite-l acum.

Mama nu e în dormitor, a ieșit pe balcon. Avem o ferigă mare, și mama stă și o tot aranjează și udă de vreo douăzeci de ori pe zi. Voiam să mă trântesc în patul lor, fac asta câteodată pentru că-mi place, e mare și elastic, și pe perna ei am găsit caietul deschis. Trebuia să-l țină sub cheie, așa se face, da' nu prea-i înțeleg scrisul, se ia de mine că scriu cu picioarele, da' ea face niște mâzgălituri că numai ea știe ce scrie, poate chiar sunt în altă limbă.

„Uneori, seara, cred că totul e doar în mintea mea, uneori chiar sunt sigură că ce se întâmplă nu se întâmplă în realitate. E doar o proiecție a minții mele pentru că am

avut mereu obsesia asta cu microbii, exact ca Leo DiCaprio în *The Aviator* - parcă ăsta era filmul, nu altul, că le mai confund, oricum în toate mi-a plăcut, ce să zic - când se freacă de zor pe mâini pentru că mama lui i-a zis de mic că lumea e plină de microbi. Vorbesc cu Gus despre asta, citesc știri, și totuși mă întreb dacă e real sau e doar obsesia mea care a dospit. Și nici măcar n-am înțeles cât de mult trebuie să ne ferim de ăștia cu ureche de elefant. Adevărul e că mulți sunt nesimțiți, n-au grijă de ele, ar putea și ei să și le țină cu mâna când trec pe lângă oameni, nu să le lase să fâlfâie așa, și la fel, nu mi-e clar: de ce dacă urechea îl atinge pe unul pe haine, trebuie să se spele pe mâini, e ca și cum totul ajunge la mâini, ca și cum toți am avut mâinile prea murdare prea mult timp sau nu știu, dar cum să-i fac pe Ela și pe Leo să nu le fie frică dacă mă văd pe mine spălându-mă întruna? Ela nu înțelege mai nimic, e ca o poveste pentru ea, și dacă-i spun că e bine și mă uit convingător la ea și mai fac o glumă, da, ea mă crede, n-are de ce să nu mă creadă, dar Leo vrea explicații logice, ca lumea, și Gus vine doar cu teoriile lui anapoda. Gus e tot mai enervant - sper să nu citească: Hei, Gus, dacă citești, să știi că nu vorbesc serios, ai puțin bun-simț și închide caietul, pentru că n-ai voie să citești, ok? Nici eu nu-ți mai citesc mesajele. Să revin: dacă Gus stă în casă, ar putea și el să miște puțin, s-ajute, nu, totul eu, i-auzi-l cum strigă: Foo-mii-țăă, crede că e tare simpatic, o să mă controlez și o să fiu calmă, n-o să zic că pierde întruna timpul pe laptop, o să văd doar lucrurile frumoase, o să-mi amintesc doar

lucrurile frumoase, o să-mi imaginez doar lucruri frumoase și.

Am revenit: după cină, am rămas doar noi doi la masă, Ela a trecut imediat să coloreze - îmi place uneori să mă uit la ea cum apasă creionul și încearcă să nu iasă din conturul desenului, iar când iese dă repede cu degetul, ca și cum ar vrea să bage culoarea rebelă la loc -, iar Leo s-a băgat în dormitor să-i scrie fetei ăleia. Nu vreau să fiu deja ca o soacră, dar fata asta e cam băgăcioasă și-l pune să facă tot felul de lucruri pentru ea și măcar de-ar fi mai frumușică, mai dulce, dar e așa colțuroasă și prea înaltă pentru el. Despre altceva vreau totuși să scriu, s-o iau de la capăt:

Stăteam eu cu Gus la masă, cu toate firimiturile între noi, eu le-am suflat ușor spre el doar-doar s-o simți să strângă el și să spele vasele, vezi să nu, și am tot trăncănit pentru că n-avea chef să se ridice. Așteptam să-l aud spunând ceva pentru care să-l admir - la începuturile noastre spunea numai lucruri pe care eu nu le știam și-mi plăcea să-l ascult întruna orice zicea, pentru că toate ideile lui erau niște ferestre sclipitoare care-mi fuseseră închise până atunci, iar acum el vorbea: că economia, că oamenii, că ecologiștii, că rușii, dar nu ajungea la nimic din ce așteptam eu și totuși continuam să dau din capul care se sprijinea în mâna care se sprijinea pe masa pe care el bătea din când în când cu degetul, ca să pară mai sigur de el. E bine-e necesar-e important să-ți placă mâinile celui cu care te măriți, te uiți mult la mâinile lui de-a lungul timpului, și dacă din start gândești: nu-s ele

cele mai frumoase mâini, sunt altfel decât aş fi vrut, eu ca ale lui K aş fi vrut să le aibă, te-ai fript, pentru că după un timp o să-ţi atragă atenţia tot mai mult. Dar la Gus e bine, mi-au plăcut mereu, uite ce-am ajuns să scriu. Eram deci la dialogul nostru: el voia să-mi arate ce ştie şi ce crede, eu mai puneam câte o întrebare sau încercam să-l combat şi după vreo oră a zis: Ce bine c-am vorbit despre toate astea, mi-e totul mai clar, iar eu am zis: Mie mi-ar plăcea să vorbesc cu cineva mai evoluat, care înţelege mai mult. Normal că am vrut să fie o glumă, şi-a dat şi el seama până la urmă şi a râs, dar pentru o clipă s-a uitat cu gura căscată la mine. Asta m-a distrat şi nu m-a mai deranjat deloc că tot eu a trebuit să spăl vasele.

Cred că mă strigă cineva, ar trebui s-ascund jurnalul, deşi nu scriu nicio grozăvie în el, poate chiar aş putea să inventez chestii şi să-l las pe Gus să-l găsească.

Am citit un morman de articole şi am început opt cărţi în săptămânile astea, şi în loc să simt că mă ramific, na, ca să zic aşa, că mă extind, am ajuns să am un singur gând şi vis: să mă plimb din nou în parc. Mâine au zis că se ridică restricţiile, dacă-i aşa, o să ieşim, dar nu chiar până la parc. Cum era în facultate când trebuia să îngurgităm sute de pagini fără logică şi simţeam efectiv că e o încercare de nivelare şi tembelizare a studentului şi, totuşi, continuam pentru că erau examene de luat, nu ştiu de ce am aceeaşi senzaţie cu toate măsurile astea pe care le repetă la radio din jumate-n jumate de oră şi pe care şi eu le execut roboticeşte şi, de fapt, n-am habar dacă e bine ce fac. Şi la fel cu toată lumea care deodată se

crede guru în ce să faci în casă: dansați, gătiți, mutați lucrurile, pictați, goblenați (e un cuvânt mișto ăsta, e al meu, adevărul e că n-am cusut niciodată un goblen și mi se pare cea mai mare tâmpenie din lume, dar cine știe, așa am zis despre multe lucruri și pe urmă le-am făcut) - ca și cum asta ar fi adevărata problemă.

Iar mă strigă, ce-o vrea? Totul eu. Zilele astea m-am gândit mult la zoo-ul din Viena, nu doar din cauza urechii de elefant, din alt motiv: acolo erau păsări flamingo, au culoarea aia de bomboană fondantă din copilărie și picioarele lungi și ciocul exact ca nasul lui K. Aveau păsările astea mult spațiu, ba chiar și un fel de râuleț, dar tigru (poate era unul periculos, adus de curând) avea doar câțiva metri și se plimba, adică nu se plimba, ci străbătea cei câțiva metri: stânga-dreapta, și-napoi, și de la capăt, întruna, deloc nu s-a oprit cât am stat și m-am uitat la el. Așa și vecinul ăsta pe care-l văd când gătesc și privesc pe geam: e la ultimul etaj și are un balcon larg, mult mai mare decât al nostru și nu e închis - toți în blocul lui au balconul închis, chiar dacă se vede așa urât, dar el nu. Nu știu cât stă pe balcon, eu mereu îl văd când gătesc și asta face: bate balconul dintr-o parte-ntr-alta, n-are nicio carte, nici mobil, nici căști, nimic, doar el și gluga lui pe cap și mâinile în buzunare, nu se grăbește, dar nici n-o lăläie, și simt eu că e nervos. Aș vrea să am o idee trăsnet să-l ajut într-un fel, să fie el singurul om pe care să pot spune că l-am ajutat cu adevărat în tot vârtejul ăsta. Dar trebuie să fie ceva tare. M-am gândit la Șotronul lui Cortázar, când Horacio Oliveira inventează

jocul cu unitul balcoanelor, dar aici e prea mare distanța, și nici nu ne cunoaștem, altceva trebuie, nu știu, o să aștept să-mi vină o idee”.

Pielea satului

- Cine a făcut ca mine, ca mine să pătească, zbiară Grigore a lu' Călu. Cine a făcut ca mine, ca mine să pătească, rage încă odată după ce jandarmul îl împunge cu jordia lungă de doi metri.

Duhnește prea tare ca să steie mai aproape, așa că-l împunge cu jordia aia când Grigore obosește. Îmbrăcat cu pielea vacii, împutit tot, c-un roi de muște și tot satul după el. Toți oamenii râd, în afară de trei. Stăm în cârd și-l petrecem pe Grigore și pe jandarm până la capul satului. Lumea iese la poartă, momită de mugetele bouului, iar cine voiește să răză în continuare, se ține după noi. Grigore rage și plânge, plânge și vomită, își revine și zbiară iară. Cine l-a pus să arunce pielea vacii în veciu, nimenea nu știe, dar acu' trebuie s-o poarte, așa plină de căcat. Cică să se învețe minte. Da de unde! Din ce-o să trăiască? Din pământ? Mai-mai că n-ar muri de foame cu cinci pogoane ale lui, cu ta-su sărac și nevastă-sa și mai săracă, că de unde aur la păduchi. Lângă mine vine Gelu lu' Mantea, văr bun cu Trăian a lu' Cloacă, ăstuia de i-a furat Grigore vaca. Trăian nu râde de Grigore. Gelu are o

piatră în mână, ar vrea să arunce după el, dar i-e frică. Căcăcios, neamu lu' Cloacă, nu mă miră. Oricum, ce-ar rezolva, l-ar beli oleacă pe ăsta, jandarmul pe el și neamu' lu' Călu tot ciorbă de vacă pune pe masă, că-s mulți ai dreacu și carnea tot nu le-a dibăcit-o. Doar pielea asta plină de căcat de l-a îmbrăcat pe Grigore cu ea. I-a furat vaca lu' Trăian acu două nopți, când luna abia mijea o dungă pe cer. Nimenea n-a simțit nimic, cred și io, îl știu pe Grigore și ce tactici are, al dracu. Zic unii că au auzit ei vaca mugind când o luat-o, dar nici bășinile nu și le-ar fi auzit ăia. I-a pus o botniță plină cu fân la gură și vaca a rumegat tot drumul până la ăsta acasă. Acolo a trosnit-o cu barosul în frunte și apoi i-a luat gâtul. Lucrează curat Grigore. Doar unu mai e în sat la fel de bun ca el; tata. La tata a venit prima dată Trăian să-și cate vaca. Îs doi hoți la noi în sat de atât de-ai dreacu să-ți fure vaca din grajd. Grigore a lu' Călu și Bogdan a lu' Turmeac. Dacă dimineața, când te duci la vaci c-un braț de lucernă, găsești iezlea goală, la unu din ăștia te duci să cați. Eram acasă când a venit la tata.

- Măi Bogdane, măi nenorociture, unde e vaca, mă? se văita și tânguia Trăian.

- Ce vacă, bre? A matale? Ce-o cați la mine acilea?

- Mă, nenorociture, dă, mă, vaca și o lăsăm pe pace, da' dă vaca, mă.

Vreo zece minute au tot vorbit așa, până când l-a scos pe tata din pepeni și i-a dat două pe cărcă să le ducă acasă, dacă vacă tot nu a găsit. Trăian s-a dus la jandarmerie și ăia au zis că-i găsește vaca. Au venit și ei

la tata și tata nu înțelegea de ce veneau prima dată la el toți. Jandarmul nu l-a mai întrebat unde e vaca, ci l-a altoit pe cărarea capului de l-a lăsat lat. După ce s-a trezit, l-a întrebat unde e vaca și tata a zis că la Grigore a lu' Câlu, că la el nu e. Tata nu râde de Grigore.

S-a dus jandarmul la Grigore și-a văzut că fugise. O zi întreagă l-au cătatăștia de la jandarmi, dar cine știe unde să băgase? În gaură de șarpe? Nu, într-o casă s-a ascuns, de-a dormit ca omul și-a mâncat ca omul, asta până când și-a pus în ordine treburile. A împărțit carnea la tot neamul și i-a învățat unde să o ascundă. În putina cu varză sau butoiul de vin, în hambar sub porumb sau în gaura cu ridichi de lângă magazie. După ce-a considerat că totul e în regulă, s-a dus și s-a predat. Nu l-au bătut. A scăpat cu două perechi de palme. Jandarmii se lămuriseră că nu o să mai găsească nicio copită din vaca aia, dar deja găsiseră o piele. Avea să îl trimită la răcoare oleacă, să se învețe minte, dar mai înainte avea să-l plimbe și să-l facă de pomină.

Și iar îl împunge cu jordia pe Grigore, iar Grigore zbiară că cine o face ca el, ca el să ajungă.

M-am săturat să-l văd și mă duc acasă. Trebuie o ploaie neapărat, că pământul tare s-a mai uscat. Am picioarele pline de praf și, când să intru în casă, sor-mea mă înjură de după prispă.

–Du-te dracu, că în casă nu intri așa.

Scot o găleată de apă la fântână și mă spăl pe picioare. Apă rece, de mă trecea frigurile. Frec de călcâie piatra de moară pe care a furat-o tata de pe cine știe unde. După

ce mă curăț, mă duc în casă și mă trântesc pe pat. Ba moțai, ba visez, ba mă trezesc. Sor-mea se fâțâie de colo-colo.

- Fă, nană, mai are mâncarea până e gata?

- Mai are, zicea mama că tre să fierbi carnea o grămadă.

- Mi s-a făcut foame, fă.

- De la atâta somn, a dracu putoare. Nu știi cum te trezești mereu din somn cu foame.

- Nici io. Auzi, diseară mai ieși la colț cu Radu?

- Dacă m-o lăsa taica. De ce?

- Aș veni și io, fă. Poate dau de Maria. Ce zici, o veni?

- Nu știi, mă, dar ți-a picat tronc pe aia? Știi că se ține cu grasu lu' Juvete? Ai chef de scandal sau de ce ai chef?

- Chef de vreo zece pogoane. Că mi-a zis ieri Luca că a auzit de la dracu să-l pieptene pe unu, că i-a zis nea Vasile că-i dă zece pogoane Mariei când s-o mărita. Aoleu, câte gogoși oi mânca după atâtea pogoane.

- Niciuna, du-te dracu. Din hoț, vrei să ajungi om de treabă? Putoare ce ești, nu poți să muncești nici pământul nostru, nici tu și nici tata și tu visezi la zece pogoane. Ai cai? Căruță? Sau te înhami tu la plug?

- Mă înham io la plug și prășitoare, nu du tu grijă. Zic să-l aduci pe Radu încoa să-l învățăm să puie mâna pe-o găină sau ceva, că dacă te ia, muriți amândoi de foame de proști și săraci ce sunteți.

- Lasă-mă pe mine și Radu, că ne-om discurma. Vaită-te pe tine mai bine, că nu-ți merge cu grasu' lu' Juvete și nici cu Maria.

- Veniți la masă și mai lăsați prostiile, ne îndeamnă mama pe amândoi.

- Fă, nană, grasu pleacă la cătănie săptămâna asta. Doi ani stă pe acolo. În doi ani am și prunc cu ea, nu mă mai ține de prost, că știi că nu-s.

Pe masă stau patru străchini cu ciorbă de vacă, o mămăligă și un ceaun cu carne prăjită. Ceapă și niște murături. Miroase atât de bine și eu nu pot să nu mă gândesc la Grigore lu' Călu și cum a purtat el pielea vacii plină de căcat. Și ce zbiera. Și ce norocos am fost că nu m-a dat în gât. Că io i-am pus ranița vacii la bot și tot io i-am luat gâtul după ce el a trosnit-o cu barosul. Și amândoi am stat toată noaptea să împărțim carnea și când i-am zis să ardem pielea sau să o trimitem la oraș, el a zis că o păstrează. Și când a fugit de acasă, io l-am ascuns la Luca lu' Țimbru, că mă avea la mână, dar și de milă. Toți au râs de el, dar eu nu am râs. Nu am râs, că mă vedeam și io în pielea aia și pe toată lumea râzându-și de mine.

Scenă din filmul *First Cow* (2019)

Cadoul

- A ieșit frumos, spuse bărbatul plimbându-se din cameră în cameră. Îți place?

- Da, zise femeia.

- Silvana a făcut treabă bună. Și zici că, toată mobila e numai de la Ikea?

- Așa a zis. Nu ai văzut facturile, că doar le-ai plătit?

- Nu am timp de plătit facturi. Contabila s-a ocupat.

- Mda, tu nu ai timp pentru nimic, cum aș putea să uit...

- Da, ce ai? întrebă bărbatul, oprindu-se în mijlocul sufrageriei, uitându-se la femeie și mângâindu-i fața cu mâna dreaptă. Femeia privi în jos și nu zise nimic.

- Uite, ce priveliște frumoasă ai, de la etajul 5! Se vede toată esplanada, Sala Palatului și biserica Crețulescu, spuse bărbatul privind pe fereastră. Ce frumos ninge! Nu ai niște colinde? Pune colinde.

Femeia se uită pe un raft al bibliotecii de lângă fereastră și alege un CD pe care îl puse în CD player și apăsă pe butonul pe care scria „play”. Muzica se auzi în cameră.

- Mobilă albă, pereți albi și bradul tot alb. Nu am mai văzut. De brad, tot Silvana s-a ocupat?

- Da, îi răspunse femeia.

- Frumos. Hai să desfacem șampania, zise bărbatul, uitându-se discret la ceasul de la mână, după care se așează cu grijă pe canapeaua albă. Pe măsuta de cafea, era o sticlă de șampanie mică cu două pahare și două tarte cu cremă de vanilie, acoperite pe deasupra cu zmeură. Bărbatul începu să deschidă sticla de șampanie. Se uită în stânga lui, unde erau două corpuri de bibliotecă pline cu cărți, CD-uri, DVD-uri și un casetofon. Multe dintre cărți erau ale femeii din facultate, câteva romane, reviste glossy, albume de artă și cărți de călătorii.

Femeia se așează lângă el, pe canapea, având grijă să nu dărâme bradul, plin de globuri.

- Bradul e kitsch. Aș fi preferat un brad adevărat, dar e bine să fim ecologiști. Poate dacă i-am zis că vrei totul pe alb, a crezut că vrei și bradul alb, dar poți să ieși niște crenguțe de brad, să miroasă a sărbătoare.

- Nu aveam altă soluție decât să mergem pe alb, e atât de mic, se plânse femeia, în timp ce bărbatul deschise sticla de șampanie.

- Vorbeam de brad, nu de apartament. Hai că, nu e așa mic. Are 55 mp. Ți-au intrat toate lucrurile, nu? Ai mai lăsat ceva la ai tăi? întrebă bărbatul în timp ce turna șampanie în pahare.

- Lucrurile de vară. Nu am avut timp să le sortez. Nu am loc pentru ele aici.

- Poți să le pui în saci de plastic, vidați. Îi bagi sub pat și îi scoți la vară. Toată lumea face așa. Și fetele mele.

Femeia luă paharul de șampanie, întins de bărbat. El îl luă pe cel rămas pe masă și ciocniră, în timp ce el îi căuta privirea.

- Hai, la mulți ani! Să stăpânești sănătoasă!

- La mulți ani! Mersi, spuse femeia. Băură din șampanie și apoi se sărutară. Femeia puse paharul pe masă și începu să mănânce din una dintre prăjituri.

- Și cum a fost zilele astea? Ai fost mai mult la ai tăi și ai venit seara aici?

- Da.

- Ce a gătit maică-ta pentru masa de Crăciun?

- De toate. Ca toată lumea...Vrei să mănânci?

- Ah, nu. Prea multă mâncare zilele astea.

- Te-a îmbuibat nevastă-ta?

- Georgiana, văd că ești supărată, dar nu înțeleg. De ce nu te bucuri? Câte femei au tot ce ai tu la 35 de ani?

- Crezi că, îmi trebuie toate astea?

- Hai, nu fii supărată!

- Cum să nu fiu Marcel? E al cincilea Crăciun. În fiecare an, îmi promiți.

- Îmi pare rău că ești supărată. Bărbatul puse paharul pe masă și își îndreptă trupul și o luă pe femeie de mână. Ea se opuse și el își luă paharul de pe masă și începu să bea din șampanie.

- Trebuie să recunoști că, viața ta e mai bună de când ne-am întâlnit, nu?, continuă el. Ți-am renovat cabinetul, ți-am luat aparatură nouă, o mașină. Și acum,

apartamentul ăsta cu tot ce e în el, te-ai mutat doar cu hainele și câteva cărți, ca o lady. Ai avut designer pentru apartament. Cine are toate astea în ziua de azi? În plus, ți-am dat în fiecare an cadou 1000 de euro, și câte un parfum de ziua ta sau câte o bijuterie.

- Aveam un acoperiș deasupra capului, aveam o Dacie și cabinetul mi l-am făcut singură. Greu, dar singură. Am nevoie de un bărbat alături, mai ales acum, în perioada sărbătorilor. Nu ți-am cerut tot ce mi-ai dat și dacă stau să mă gândesc, Marcel, e puțin, ce naiba! Ești milionar.

- Draga mea, am cheltuieli pe măsură, crede-mă. Aia mare, la vară termină facultatea și vrea să facă master în Anglia. Aia mică termină liceul și dă la arhitectură. Știi cât mă costă meditațiile? Hai, nu mai fii supărată! Nu îmi place să te văd așa.

Bărbatul căută în buzunarul hainei și scoase portofelul. Din el scoase un card.

- Ca în fiecare an și anul ăsta îți dau bani și știi, puteam să nu o fac pentru că ți-am dăruit apartamentul, dar, am zis că, poate vrei și tu să îți iei o geantă, o rochie. Uite, ai aici, un card. 5000 de euro. Ce zici, nu sunt generos? Întrebă bărbatul zâmbind.

- Lacrimile mele, suferința mea, dorul meu, singurătatea mea, Marcele. Mi-ai spus că ești în divorț când te-am întâlnit.

- Și eram! Nu te-am mințit, dar nevastă-mea s-a răzgândit. Îți promit, cum am fetele aranjate, fiecare pe drumul ei, voi divorța. Te iubesc! Hai, nu fii tristă azi. E

Sfântul Ștefan. Ai vreo prietenă să o feliciți, să te duci la ziua ei?

- Nu am...Deci, nici anul ăsta nu facem Revelionul împreună?

- Doamne, Georgiana! Ce să spun acasă? Pune-te și tu în locul meu. Prin februarie, vreo 4 zile putem să mergem pe undeva, unde vrei tu. Pot să fac toate aranjamentele din ianuarie, Gândește-te unde vrei să mergi. Hai că plec, spuse bărbatul, după ce termină paharul de șampanie.

- Aș vrea să văd Florența. Am auzit că e frumos.

- Da, dragă, mergem la Florența, dacă așa vrei tu, așa facem. Nici eu nu am văzut-o. Au fost fetele mele și au venit încântate.

- Bine, am două prietene care pleacă de Revelion, 4 zile. Aș putea să mă duc cu ele, decât să stau singură în casă.

- Să mergi acum cu ele? Păi, nu au bărbați, nu au copii, nu au alte obligații?

- Nu. Se duc să se distreze.

- Bine, dar tu mă ai pe mine.

- Marcel, dacă o să vreau să mă duc, o să mă duc.

- Ce să cauți în Italia? De ce să faci cheltuieli aiurea? Mergem în februarie. Nu mai poți să aștepti? Florența e tot acolo, o să ne aștepte.

- Nu asta e ideea. Mă simt mizerabil și trebuie să ies din starea asta. Iar tu nu știi niciodată cum o să-ți fie programul. Știi bine că, anul ăsta am planificat să vedem Praga în februarie și am ajuns de abia în vară, așa că mai bine plec acum, am timp, am bani, am cu cine.

- De unde au apărut fetele astea, că nu te-am mai auzit să ai prietene?

- Sunt surori. Pacientele mele. Și am de gând să mă duc, de ce să stau la ai mei singură și să-mi plâng de milă. Ei oricum se culcă pe la ora 1 de Revelion, plus că se simt și ei mai bine să mă știe plecată la distracție.

- Nu cred că mai găsiți bilete sau dacă or mai fi, cred că sunt scumpe.

- Sunt oferte pentru Revelion, găsim noi ceva.

- Chiar vrei să pleci?

- Nu vreau, dar sunt nevoită. Dacă am face Revelionul împreună nu aș pleca, dar așa...

- Hai, Georgiana! Îmi faci mie în ciudă?

- Nu îți fac în ciudă. Toată lumea petrece de Revelion. Chiar și tu! Câți invitați o să aveți la masă?

- Ah, habar nu am!

- Da, dar o să ai.

- O să fie o cină. Atât.

- Cină-cină, dar vorbiți, povestiți, vă simțiți bine. Am nevoie să fac și eu asta cu prietenele mele.

- Bine, cum vrei, spuse bărbatul. Puse cardul pe masă. O îmbrățișă pe femeie după care ieși pe ușă.

*

- Suntem tari, Galleria della'Accademia și Uffizi într-o singură zi, spuse Ina.

- Cum puteau să arate tablourile lui Botticelli. Mi-au plăcut cel mai mult, spuse Crina.

- Fetelor, mi-e foame de mor. Unde mâncăm? întrebă Georgiana.

- Știu o pizzerie pe aici, pe o străduță. Ce ziceți, mâncăm câte o pizza, că nu mai avem când și m-am săturat de paste și fructe de mare?

- Da, o pizza ar fi grozavă, spuse Georgiana.

Fetele merseră la o pizzerie aproape de Piazza della Repubblica, pe care o traversară grăbite. Un chelner le indică o masă de patru persoane. Restaurantul era plin pe jumătate. Comandară vin roșu, apă plată și câte o pizza.

Din partea casei, chelnerul le aduse pe o farfurie tartine din pâine neagră prăjită unsă cu pastă de măsline. Fetele chicotiră bucuroase. Mâncară tartinele, ciocniră paharele și băură din vin.

- Ce bine că e cald în pizzeria asta, spuse Georgiana celorlalte două fete, privind cuptorul unde brutarul se agita cu o paletă mare din lemn. Introducea și scotea pizze din cuptor cu dexteritate. Nu mă gândeam să fie așa frig, adăugă Georgiana.

- Ți-ai luat haine subțiri, Georgiana, spuse Crina, de asta îți este frig.

- Da, nu știu ce a fost în capul meu. Nu m-am uitat pe prognoză. Am zis că e Italia, nu poate fi așa frig ca la noi.

- Uite că se întâmplă și la ei. Două grade. Oricum la noi au fost azi -5, așa că tot mai bine e aici. O să fie și mai bine, 10 C, dar de-abia după ce plecăm noi, spuse Ina.

- Deci, am văzut tot ce am avut în plan în două zile, spuse Crina.

- Mâine putem să dormim mai mult. Oricum, nu pierdem nimic pentru că toată lumea o să doarmă, apoi

luăm micul dejun pe undeva, după care program de voie. Poimâine o să ne trezim devreme ca să prindem avionul, spuse Ina.

- Doamne, ce mi-a plăcut la Uffizi!, exclamă Crina.

- Și David nu ți-a plăcut?, o întrebă Ina.

- Ba da!, spuse Crina.

- Mie David mi-a plăcut cel mai mult, spuse Ina. Ce ți-a plăcut cel mai mult Georgiana?

- Sincer, totul mi-a plăcut și magazinul ăla de blănuri pe care l-am văzut ieri când am ajuns, spuse Georgiana și începu să râdă.

Celelalte două fete începură și ele să chicotească.

- Mă refeream la artă, spuse Ina.

- Știu, știu Crina, îi răspunse Georgiana. Mi-au plăcut toate. Tot ce am văzut. Și Domul e superb. Orașul e frumos. Îmi pare bine că am venit cu voi fetelor, m-ați făcut să mă simt bine.

Chelnerul le aduse mâncarea. Fetele mâncară în liniște. La final, chelnerul le aduse limoncello din partea casei.

- Limoncello per le signorine di nostra parte, spuse el.

- Grazie!, răspunseră fetele în cor.

- Ce ar merge și un tiramisu, propuse Crina, după ce gustă din limoncelo.

- Of, o să mă fac cât casa, spuse Ina.

- Nu ne am îngrășat, am mers mult zilele astea și am mâncat numai de două ori pe zi. Numai treptele alea de ieri, până sus în turn, cred că am slăbit. Nu cred că dacă

o să împărțim un tiramisu o să ne îngrășăm, zise Georgiana.

- Bine, fu de acord Ina, dar îl împărțim.

Fetele comandă tiramisu. După ce băură limoncello, Ina și Crina erau și mai vesele. Georgiana începu să plângă.

- Georgiana ce-i cu tine?, o întreabă Crina.

- Nu mai știu nimic de Marcel de patru zile, fetelor. Din 27, când a venit la mine. V-am povestit că, i-am dat seara, pe 28, un sms, când ați fost la mine să vedeți apartamentul și nesimțitul nu mi-a răspuns până acum.

- Da' ce l-ai întrebat?, zise Crina.

- Nu l-am întrebat nimic. I-am scris că plec cu voi în Italia, i-am spus în ce oraș și numele hotelului. Am crezut că o să mă întrebe și el ceva zilele astea, vorba aia, am zburat cu avionul, e iarnă. Ceva, orice... ce fac? Ce am vizitat? Ai avut un zbor plăcut?...Nimic.

- Îmi pare rău, dar nu merită să plângi, spuse Crina.

- Diseară o să mergem la Gilli să petrecem. E ora 17.15. Vreo 20 de minute până la hotel. Avem timp să ne și odihnim, apoi să ne pregătim pentru party. O să fie o experiență unică. Uită de Marcel. Un restaurant cu o istorie atât de bogată, suntem norocoase că am găsit locuri. De abia aștept, visez la asta de mulți ani, adăugă Crina.

- Mă bucur pentru tine, spuse Ina, dar cred că o să fie numai boșorogi.

- Nu contează, noi să ne simțim bine, îi răspunse Crina.

Plătiră și plecară. Afară se luară de braț. O puseră pe Georgiana la mijloc și meraseră repede să se încălzească.

- Fetelor, știu ce îmi trebuie ca să mă încălzesc.

- Nu te-ai încălzit de la alcool? întrebă Georgiana.

- Nu. Îmi trebuie o blană. O blană sigur o să mă încălzească.

- Îți iei blană? Costă, adăugă Ina.

- Nu am niciuna și în fond am primit un card de la Marcel. Cadou pentru noul an. V-am zis că anul ăsta a pus 5000 de euro?

- Wow! E generos Marcel, zise Ina.

- Ți-am mai spus Ina, nu am nevoie de banii lui, ce mi-a dat și mi-a luat aș fi reușit și eu. Mai greu, dar le făceam până la urmă. E milionar. Construiește prin toată țara. E un nimic pentru el. Crede-mă!

Magazinul de blănuri nu era departe. Ina stătea cel mai bine cu orientarea în spațiu dintre ele și le duse pe o scurtătură direct la magazin. Era deschis. Italianul care le-a preluat era patronul magazinului. Le-a spus că a dat drumul personalului și nu se aștepta să mai între cineva în magazin în ajunul anului nou. Le-a întrebat din ce țară sunt și ele le-au spus că vin din România.

- Ah! Welcome in European Union! Tomorrow, big day for you. You will join the EU! spuse el fericit.

- Yes, răspunseră fetele în cor.

- Happy for Romania, mai spuse italianul și apoi a trecut la afaceri. A ajutat-o pe Georgiana să probeze toate jachetele care i-au plăcut. Unele albe din vulpe argintie, unele lungi până în pământ din vizon, jder sau cincila.

Georgiana a probat vreo 15 jachete până s-a decis. Ajutată de prietenele ei și de italian a ales o haină până peste fund, albă, din vulpe. Îi venea minunat.

- Îmi e atât de cald în ea, îi spuse italianului în engleză și îmi place și prețul, o iau.

Femeia îl rugă pe italian să îi împacheteze cealaltă haină. Un palton dintr-o stofă subțire lung și negru. Italianul le lăsă un pic singure după care reveni cu o tavă, pe care se vedeau o sticlă, pahare, cești și dulciuri.

- Signorine vi invito di servire quello che volete prosecco, cappuccino, un dolce.

Fetele bătură din palme și mulțumiră. Se hotărâră să bea câte un prosecco și câte un cappuccino cu italianul. El încuie ușa pe dinăuntru să nu mai fie deranjați de alți clienți. Le spuse fetelor în engleză: Ultima vânzare pe anul acesta.

Georgiana își scoase cardul, îl introduse în terminal, tastă codul pin și plăti haina, după care se alătură fetelor. Ciocniră bucuroase prosecco cu italianul.

- Auguri signorina! First fur jaket. Auguri!

- Grazie mille, îi răspunse Georgiana.

Apoi, italianul scoase de sub tejghea trei perechi de mănuși din piele, de culoare neagră. El le oferă fetelor, din partea casei. Fetele mulțumiră zgomotos în italiană și engleză pentru cadoul neașteptat. Le-au scos din Țiplă și le-au probat. Țineau de cald. Le-au lăsat în mâini, l-au pupat pe italian, pe rând, pe obraji, și și-au luat la revedere de la el.

Pe străzi era plin de oameni veseli care vorbeau tare. Din când în când, se auzea zgomotul unei petarde. Georgiana mergea, în mijlocul celorlalte două fete.

- Ce cald îmi este, fetelor, spuse ea la un moment dat. Un telefon se auzi sunând.

- E telefonul meu, le spuse Georgiana, bucuroasă. Cred că e Marcel, mai spuse, după ce își scoase telefonul din geantă și se uitase la ecranul telefonului.

Ina și Crina începură să râdă. Fetele se opriră din mers și oamenii care treceau pe stradă trebuiau să le ocolească. Georgiana apăsă tasta verde a telefonului. Vocea lui Marcel se auzea pe toată strada: Ești nebună, ai cheltuit toți banii? A mai rămas un euro.

- Da, spuse Georgiana. Sunt banii mei, nu? Pot să fac ce vreau cu ei.

- M-au sunat de la bancă. Mă gândeam că trebuie să fie o greșeală, dar mă întrebau dacă sunt în Florența.

Georgina apăsă butonul roșu până când telefonul se închise și îl aruncă în geantă.

Dinspre Piazza della Republica se auzeau din ce în ce mai multe petarde. Nebunia începea. Se grăbiră spre hotel.

- Suntem în întârziere. E ora opt și la nouă trebuie să fim la Gilli, spuse Ina. Georgiana și Crina o urmară grăbite.

A. Kobayashi

Rapsodie de primăvară

Din pragul ușii de la intrarea în casă și până la poarta de la stradă sunt cam douăzeci de pași. Până în acest punct poți să te plimbi fără nici o restricție. Dacă vrei să treci dincolo de poartă trebuie să prezinți o declarație pe propria răspundere. În caz contrar riști să primești o amendă usturătoare. Pe stradă patrulează echipaje de polițiști și jandarmi echipați cu măști medicale și mănuși de cauciuc și verifică aplicarea întocmai a ordonanței militare.

Înainte de a se aventura în afara spațiului său de autoizolare, Marcel se așază la masa din sufragerie ca să scrie declarația. A reușit cu greu să găsească câteva coli de hârtie de scris. Era deja exasperat când i-a venit ideea să se uite în tăvița imprimantei vechi și nefolosite de ani de zile. Și mai greu a fost să găsească un pix cu care să scrie. Atunci și-a dat seama că tot ce scrisese în ultimul timp, în ultimii ani chiar, scrisese pe calculator după care a trimis în spațiul informatic virtual mesajele și

documentele sale, spațiu în care aleargă cu viteza gândului o infinitate de alte documente și mesaje. A găsit în sfârșit un pix care să scrie, după ce a frecat un snop întreg de pixuri vechi, cu mina uscată, găsit într-o vază de flori. Putea să scrie declarația și pe telefonul mobil dar nu știa cum să semneze și lucrurile nefiind foarte clare nu voia să intre în discuții neprincipiale cu reprezentanții statului, mai ales în aceste zile. Dacă declarația o va scrie cu litere mari, aceasta va putea fi citită de la o distanță mai mare decât cea necesară citirii de pe ecranul telefonului, deci distanța până la polițist va fi mai mare decât cea minimă recomandată și riscul de preluare a infecției de la polițist va fi diminuat.

Mai întâi trebuie să completezi datele personale și locul în care urmează să te deplasezi, apoi trebuie să scrii scopul deplasării. După ce a citit toate variantele oferite de șablonul de pe internet, Marcel a optat pentru punctul doi, adică „asigurarea de bunuri care acoperă necesitățile de bază ale persoanelor și animalelor de companie/domestice”. Apoi s-a îmbrăcat bine, căci afară era rece, și-a pus pe față masca medicală, mănușile de cauciuc pe mâini, declarația împăturită în buzunar și a ieșit pe stradă.

Nu mai ieșise de câteva zile. Atunci strada era plină de oameni și mașini, nu puteai găsi un loc de parcare. Acum e pustie. În capul străzii, în intersecție se vede o mașină a poliției și câțiva agenți. Marcel a luat-o în cealaltă direcție, a ajuns la podul peste râu iar dincolo de pod, chiar pe mal se află un mic magazin alimentar de cartier.

Trecând podul, Marcel și-a încetinit pasul deoarece a văzut un stol de rațe sălbatice care înotau în apa râului, chiar la piciorul podului. În lumina puternică a soarelui, rațele își etalau penajul de o frumusețe pe care Marcel, până atunci, nu o remarcase. Nuanțele de maro de pe aripi se asortau neașteptat de bine cu penele verzi și albastre, metalizate, argintii de pe cap și de pe gât. Superbe, și-a spus Marcel încet, aproape în gând.

- Bună ziua. În magazin sunt doar proprietarii, un domn și o doamnă, pe care Marcel îi cunoaște de ani de zile magazinul fiind foarte aproape de locuința lui. Îi recunoaște imediat în ciuda măștilor medicale pe care le poartă.

- Ce ziceți de pandemia asta?

- Ce să zic? Respectăm ordonanțele militare. Uite, ca să vin până la voi mi-am completat o declarație pe propria răspundere. Marcel le arată hârtia. Sincer, nu mă deranjează. Uneori nu-i rău să mai stai și pe acasă.

- Eu simt că înnebunesc. Mai ies să mă duc după marfă, o dată la două-trei zile. În rest nimic. Stau și mă uit la televizor și n-am la ce. Nici un meci, doar reluări din campionate vechi și faze. Le-am văzut și revăzut pe toate, le știu deja pe din afară. La știri nu mai rezist să mă uit și nici la tocșouri. Vorbesc toată ziua dar nu au habar de nimic. Nici de unde a venit boala, nici cum se tratează, nici cât va ține, ceva dezastru. Nu știu ce să facă. Depășiți total. Doar dau din gură de dimineața până seara.

- De la chinezi vine, ce mai tura-vura, că la ei a apărut prima dată, ne spune doamna cu voce catifelată dar

fermă prin masca ei medicală. A scăpat din vreun laborator.

- Sau de la americani. Că și ăia au laboratoare. Și l-au adus în China să le dea la gioale la economie, zice domnul.

- Nu cred. A început și la americani pandemia și e mai gravă decât la chinezi. Dacă făceau ei virusul făceau și contravirusul, ceva să se apere de el. Așa se lucrează totdeauna la armele biologice. Faci arma dar faci și antidotul că nu știi cum bate vântul, în ce direcție și vine peste tine. Marcel mai citește și de pe net. Și de pe la străini. Nu se uită doar la teve.

- Și dacă totuși le-a scăpat? insistă doamna.

- Nu cred. Virușii ăștia pleacă de la animale. Chinezii mănâncă fel de fel de lighioane. Asta e în tradiția lor.

- Ce nebuni de oameni. Eu n-aș mânca așa ceva nici să mă omori. Am auzit și eu că a pornit de la niște lilieci. Dar cum așa? Că doar n-or mânca lilieci, trăsnească-i. Domnul face gesturi sugerând cea mai profundă greață.

- Mai bagă la supă, zice Marcel cu un aer savant. Da, da. Am citit undeva. Dar nu asta e problema. Problema e că pe lilieci îi mănâncă șerpii și atunci virusul își schimbă structura, acidul, proteina. Și atunci devine periculos pentru om. Iar șerpii sunt o delicatesă la chinezi. Am fost în China odată, acum vreo zece ani.

- Și v-au servit cu șerpi?

- Ne plimbam pe niște ziduri, era o cetate și îmi amintesc că am alunecat și mi-am sucit genunchiul. De fapt mă durea de mai demult, câteodată mă mai lăsa, apoi

mă apuca iar. De la tenis. Și i-am zis ghidului, o fată, Han
Dji, așa o chema. Mi-a spus să-i amintesc seara, când vom
merge la cină. Când am ajuns la restaurant îi spun. Mă ia
de mână și mă duce la bucătărie. Acolo, pe un raft țineau
ăia niște borcane mari, cam ca cele de murături. Și în
borcane un lichid gălbui, transparent iar pe fund niște
șerpi încolăciți înecați în lichidul ăla.

- Vii?

- Nu.

- Și doar n-ați mâncat din șerpii ăia?

- Mi-a dat într-un păhărel micuț, ca de rachiu, niște
zeamă. Din aceea, gălbuie. A costat puțin. Avea un gust
plăcut, dulceag, un fel de lichior. Domnul se strâmbă cu
dezgust. Se vede prin mască.

- Și? doamna e curioasă.

- Cel puțin un an de zile n-am mai avut probleme cu
genunchiul. După aceea, tot așa, mă mai apuca, iar îmi
trecea, ca și mai înainte. Dar imediat după ce am băut...
șerpata aia, că nici nu știu cum să-i spun, n-am avut
probleme. Îmi pare rău că nu mi-am luat mai multă, să fi
pus într-o sticlură, să am și pe mai târziu.

- Adevărul e că au chinezii medicina lor, tradițională,
mai zice doamna tolerantă cu asiaticii. Dacă îi ajută, ce
poți să mai zici? E treaba lor.

- Noi mâncăm porc. Altceva nici nu vreau să încerc. Mi
se face rău doar când mă gândesc.

- Și pui nu mâncăm? întrebă doamna.

- Și pui, da.

- Și pește?

- Bineînțeles că și pește. L-a iritat, se răstește. Nu mâncăm oaie, capră și nici vita nu-mi place. M-aș fi dus în uichend la pescuit, uite ce vreme e afară. Dar nu cred că mă lasă ăștia. Mai iau dracului și vreo amendă.

- Nici să nu te gândești să pleci. Stăm acasă, în izolare. Lasă că o să treacă și carantina și atunci te poți tot duce la pești.

Marcel își ia punga cu „bunuri care acoperă necesitățile de bază ale persoanelor” și se îndreaptă spre ieșirea din magazin.

- Doamne ajută.

- Sănătate să avem, că restul le cumpărăm! completează proprietarul.

Într-adevăr, vremea e minunată. Trecând podul peste râu, în drum spre casă, Marcel vede din nou rațele înotând în contracurent, scufundându-se cu capul sub apă, zbenguindu-se în lumea lor păsărească, fără grija virușilor și carantinelor, sfidând prezența omului care trece peste pod, atât de aproape.

Înainte chiar să bage cheia în broască, încă din curte deci, Marcel aude sunetele pianului. Magda stă cu ochii pironiți în partituri și încearcă să le descifreze. Nu se mai așezase la pian din copilărie. Marcel nu a auzit-o niciodată cântând la pian și sunt împreună de atâția ani. Și acum, iată, stând în casă de câteva zile, în autoizolare, s-a gândit să-și amintească limbajul notelor muzicale. Tot respectul, și-a spus Marcel. Iată un mod cât se poate de plăcut și intelectual de a-ți folosi timpul.

- Dacă mai durează mult carantina poate îmi cânti o rapsodie de Mozart.

- Sau poate o să reușești să-ți faci bagajele și să mă lași singură, să-mi văd de rapsodii.

- Acum nu pot să plec nicăieri. Am vorbit cu zugravul și mi-a spus că nu mai iese din casă. Și mai e mult de lucru. N-am unde să mă duc.

- Poți să-i scrii o declarație cum că vine să lucreze la tine.

- Nu pot să-i scriu nimic. Zugravul lucrează la negru, n-are firmă, n-are autorizație.

- De ce nu te muți la Zâna cea Bună?

Au trecut prin nenumărate momente tensionate. Din fel de fel de motive. Într-o căsnicie lungă nu pot fi evitate situațiile delicate. De data asta însă lucrurile se pare că luaseră o turnură cât se poate de serioasă. Și totul din cauza lui. Din cauza neglijenței, a delăsării, a lipsei de prevedere. A lăsat telefonul pe masa din sufragerie și s-a dus la baie. Telefonul a piuit iar Magda, trecând pe lângă telefon chiar atunci l-a deschis. Mesajul primit de la Zina nu lăsa loc nici unui dubiu. Marcel era într-o relație. Avea o amantă cu care se vedea. Era clar ca lumina zilei. Magda a avut un șoc. Nu se aștepta la așa ceva. Argumentele lui Marcel erau neobișnuit de neconvingătoare. Chiar tâmpe. Acuza cum că Magda i-a violat intimitatea citindu-i mesaje pe telefon suna cât se poate de nepotrivit pentru un cuplu atât de vechi. Și doar erau atâtea moduri de a preveni descoperirea legăturii. Din setarea telefonului. Dar Marcel a ignorat orice măsură de

prevedere. Poate din cauza vârstei, a obișnuinței și a siguranței că, Magda fiind o doamnă educată și discretă, nu-i va citi mesajele primite? Sau poate e începutul unei boli? O degenerescență a sistemului nervos? Sau început de Alzheimer? A observat că uneori are probleme cu aducerea aminte a unor cuvinte, a unor nume.

Zina se ocupă cu asigurări de viață. Își promovează produsele door to door, adică din poartă în poartă. Marcel a mai primit nenumărate vizite la birou de la astfel de promotori de diferite bunuri și servicii. În general îi vine foarte greu să refuze pe cineva care vrea să-i vândă ceva. Se pune în locul persoanei respective, își imaginează cum unii o refuză, poate îi și vorbesc urât, de sus, cu lipsă de respect. Firma lui Marcel mergea suficient de bine încât să își permită să le facă mici vânzări aproape tuturor vizitatorilor săi. Era deja asigurat de viață la două societăți când l-a sunat o doamnă și l-a rugat să-i acorde câteva minute din timpul său. Târziu după masă, la ora stabilită Marcel a văzut o mașină care a intrat pe poarta curții. Apoi cel, de fapt cea care conducea a discutat ceva cu portarul. Desigur s-a interesat unde e biroul lui Marcel căci în curte sunt mai multe firme. Apoi mașina s-a oprit sub geamul biroului și atunci a văzut-o pe Zina. Afară era cald și Zina purta o rochie ușoară de vară iar în mână ținea un dosar gros. Vântul răcoros al după-amiezii i-a ridicat puțin rochia lăsând să se vadă picioarele zvelte. După câteva secunde se auzi o bătaie discretă în ușa biroului. În momentul în care Zina a intrat, Marcel a înțeles că între el și această

femeie se va țese o legătură. Când privirile lor s-au întâlnit pentru întâia oară s-a și plăsmuit aceea formă de comunicare misterioasă și telepatică prin mijloace pe care nu ni le putem explica nici astăzi. Totul se reducea la o dorință erotică pe care Zina o răscolea prin cuvinte, gesturi, priviri, aroma puternică a parfumului, oftatul, respirația neregulată și vocea care trăda emoția. Marcel nu mai fusese niciodată atât de puternic atras de o femeie. Când Zina i-a întins formularele pe care trebuia să le semneze și i-a arătat cu degetul locul exact, el i-a prins degetul în mână, apoi și-au încolăcit degetele într-o strângere plină de înțelesuri. Zina nu făcea nici un gest din care să rezulte că lucrurile ar trebui să se oprească în acel moment. De aceea Marcel s-a ridicat din spatele biroului său, s-a dus la geam, l-a închis și apoi s-a dus direct spre fotoliul în care ședea Zina. S-a aplecat și a sărutat-o îndelung pe buzele care miroseau a cafea. Cafeaua pe care Marcel i-o oferise mai înainte. Atunci, în biroul firmei sale s-a consumat primul episod al relației lor amoroase.

Magda mănâncă de post pentru că suntem în Postul Paștelui. Marcel nu respectă această datină și mănâncă orice se nimerește. Imediat după ce a înțeles că este o femeie înșelată de soțul ei, Magda l-a dat afară pe Marcel din dormitor și a încetat să mai gătească pentru amândoi. Marcel a mâncat o perioadă în oraș. Acum trebuia să se descurce altcumva pentru că toate localurile destinate alimentației publice s-au închis. În

lădița frigiderului sunt înghesuite câteva căpățâni de salată și alte legume. Din când în când, din bucătărie se aude un zgomot asemănător bătutului toacei la mănăstire. Magda mărunțește legumele pe cârpător și își pregătește salata.

Marcel nu știe să gătească. Nu a fost niciodată nevoit să o facă. Deși aprecia întotdeauna imaginația sau măiestria unui bucătar. De multe ori s-a gândit la un lucru curios, anume la faptul că cei mai vestiți bucătari au fost și sunt bărbații. Tot ei domină artele. Mai puțin baletul. Dar asta ar fi o excepție.

După ce termină de mâncat, Magda se întoarce în sufrageria pe care a pus stăpânire în ultimele zile aici aflându-se pianul, partiturile și o bibliotecă cu cărți pe care le citește una după alta, cu nesaț. Atunci Marcel coboară din camera copiilor, unde s-a mutat de când a devenit „persona non grata” și se închide în bucătărie. Deschide ușa frigiderului și privește lung rafturile pe care a înșirat câteva borcane și pachete cu mâncare. Frigiderul începe să piuie, semn că timpul afectat contemplării alimentelor a fost epuizat.

La început Omul a fost culegător. Omul primitiv, în Paleolitic. Mânca ce găsea în natură, fructe, legume, insecte, rădăcini, ciuperci. Mai găsea câte un ou, prindea câte o șopârlă sau un pește. Le mânca așa crude cum le găsea. Și gustul lor îi plăcea. Dacă, prin absurd i-ar fi oferit cineva Omului preistoric un hamburger cu maioneză, oare s-ar fi atins de el? Marcel e convins că nu.

I-ar fi considerat gustul execrabil. Tot așa cum patronul magazinului de lângă pod mănâncă numai porc. Pentru că așa s-a obișnuit. Problema Omului din paleolitic era însă alta. Și anume că nu era niciodată sigur că și a doua zi va găsi ceva de mâncare. Iar dacă ar fi găsit mâncare mai multă decât cea necesară unei mese, vorba vine, masă, nu putea să facă stocuri pentru că mâncarea pe care o găsea se strică foarte repede, e perisabilă. Chiar dacă ar fi găsit un pom plin cu fructe și le-ar fi cules, după câteva zile fructele s-ar fi stricat. Un pește s-ar fi stricat deja a doua zi. La fel și toate celelalte alimente oferite de natură culegătorului. Siguranța zilei de mâine era marea problemă a Omului primitiv, certitudinea că și mâine va avea ce să mănânce. Mai târziu, după ce a învățat să facă unelte, sulite, topoare, Omul din Paleolitic a devenit vânător. A început să omoare animale și să le mănânce. Dar și carnea crudă poate fi păstrată doar o zi, două, după care se împute. Și atunci fie mânca tot animalul în ziua în care l-a ucis fie, dacă era prea multă, o parte din pradă o arunca. Și era foarte posibil să mai treacă multe zile până când ucidea un alt animal. Și asta însemna foame.

Dar într-o zi cerul s-a acoperit cu nori. Din când în când dâre de lumină brăzdau cerul întunecat și apoi un zgomot asurzitor îl făcu pe Omul primitiv să se ascundă în fundul peșterii. Când cerul s-a înseninat, Omul a ieșit din ascunzătoare. Atunci a văzut nu departe de el un copac despicaț în două și trântit la pământ. Din trunchiul copacului ieșea un nor înecăcios care mirosea urât și nu-

Îl puteai respira. Acelui nor Omul i-a spus fum. Din crengile mai subțiri ieșea o lumină gălbuie iar când a atins-o, Omul a simțit o durere cumplită. Acelei lumini i-a spus foc. Între crengile înnegrite care încă mai fumegau, Omul a văzut un animal mort și ars complet de focul venit din cer. A scos animalul dintre crengile copacului și l-a lăsat să se răcească. Apoi l-a tăiat cu toporul de silex. Carnea avea un gust foarte rău, amar și era neagră. Nu se putea mânca deși era moale la mestecat. Nu se compara cu delicioasa carne crudă, proaspătă, încă aburindă de la căldura animalului tocmai ucis. Doar că a doua zi carnea arsă arăta la fel ca-n prima zi. Și a treia. Și pentru că Omul primitiv nu prinsese nici un alt animal de câteva zile, a luat o halcă de carne arsă, a curățat-o de cărbuni și scrum și a mâncat-o așa rea la gust cum era. Atunci Omul Primitiv a înțeles că deși mult mai rea la gust decât carnea crudă, carnea arsă în schimb, se poate păstra mult mai mult timp. Ceva mai târziu, poate după câteva milenii, Omul a renunțat să mai mănânce carnea crudă. Și gustul de carne arsă nu i se mai părea rău, s-a obișnuit cu el. Așa a apărut primul fel de mâncare gătită. După alte câteva milenii Omul primitiv a învățat să facă singur focul. Iar carnea animalelor ucise nu o mai ardea ci o prăjea doar, la căldura jarului, sau o afuma. Acum avea carne aproape în fiecare zi căci o putea păstra în sălașul lui, păzită de alte animale. Peste alte câteva milenii a descoperit o piatră moale, o putea sparge cu o piatră mai dură și o putea transforma în pulbere. Dacă acopereai carnea sau peștele cu acea

pulbere albicioasă, nici carnea nici peștele nu se stricau și le puteai mânca și după multe zile. La fel se putea face cu unele legume. Le puneai în apă cu sare și le mâncai după săptămâni, nu se stricau. Nu erau la fel de bune ca cele proaspete dar cel puțin nu te îmbolnăveai, sau nu mureai dacă le mâncai, chiar și așa sărate. După alte milenii Omul a domesticit niște capre, oi, vaci și cămile pe care le mulgea și le bea laptele. Dar laptele a doua zi deja era stricat și dacă-l beai stricat puteai să mori. O vreme a tot pribegit prin câmpii cu turmele după el și mulgea zilnic dobitoacele, altfel animalele se puteau îmbolnăvi și muri lăsându-l și fără carnea și fără lâna lor. Nu putea să bea singur tot laptele muls și o parte trebuia să arunce. Și îi părea tare rău. Și atunci a învățat să facă brânză, caș, lapte bătut, și multe alte lucruri care deși nu erau prea gustoase, nu se comparau cu laptele proaspăt muls, aveau avantajul că puteau fi păstrate mult timp fără să se strice.

Marcel simțea că trăiește un moment de revelație. Stând singur în bucătărie cu ochii pironiți în rafturile frigiderului și apoi încercând să-și încropească ceva de mâncare, deodată a înțeles că tot ceea ce mănâncă omul modern, tot sortimentul uriaș de alimente pe care le găsești în rafturile magazinelor a fost inventat de Omul primitiv, strămoșul său, de-a lungul a două-trei milioane de ani, având un singur gând. Acela de a-și asigura hrana zilei de mâine, alimente care să nu se strice, să le poată mânca și după mai mult timp, să poată să păstreze mâncarea, să scape de stresul și preocuparea

permanentă datorate nevoii procurării hranei. Apoi a început să și acumuleze și să facă comerț cu excesul de alimente. Marcel a priceput deodată că tot ce mâncăm noi azi, toate rețetele elaborate, tot ce pregătesc marii maștri bucătari în restaurantele cele mai sofisticate, sunt de fapt variațiuni pe aceeași temă, iar tema principală este conservarea alimentelor oferite de natură. Gustul se educă și acum avem impresia că ceea ce mâncăm noi este bun, gustos, delicios chiar deși acum multe milenii aceleași gusturi le consideram oribile. Exemple de astfel de alimente erau nenumărate și ele se buluceau, se înghesuiau și se îmbrânceau în mintea lui Marcel fără să-și dea rând.

- Nici măcar o omletă nu ești în stare să faci! Magda intră vijelios în bucătăria în care se întrevede cu greu silueta lui Marcel. Un fum gros și înecăcios învăluie totul ieșind din tigaia în care Marcel a pus câteva ouă sperând că va mânca o păpăradă. Dar furat de gândurile sale de o importanță crucială pentru antropologia gastronomică, a uitat de ele.

- Să știi că eu vreau să mai trăiesc în casa asta. Chiar și după ce pleci. Nu trebuie neapărat să-i dai foc. Sper că nu lași tigaia așa. Te rog să o speli și să o freci cu tix. Să fie cum a fost înainte.

Magda deschide geamul și pornește hota la turație maximă.

- Să lași ușa închisă să nu se afume perdelele din sufragerie. Apoi deschide ușa camării și scoate o conservă de macrou în ulei.

- Mănâncă asta. Marcel rămâne din nou singur în bucătărie. Fumul începe să se strecoare afară dar mirosul de ars mai stăruie mult timp.

Cetățile țărănești din Transilvania sunt obiective de atracție turistică. Au fost ridicate de sași, coloniști veniți din zona Luxemburgului de astăzi începând cu secolul al doisprezecelea, în mai multe valuri succesive. Se pare că a fost o afacere încheiată cu regele Ungariei, Geza al II-lea. Sașii au primit terenuri foarte bune pentru agricultură, au fost scutiți de taxe și impozite mulți ani. Unii vorbesc și de anumite obligații militare față de regatul maghiar și anume apărarea graniței de sud a Transilvaniei. Istoria însă nu i-a consemnat pe sași ca pe niște mari războinici. Faptul că toate așezările lor dispun de o fortăreață, de o cetățuie și felul în care arată aceste cetățui ne spune că ele erau zidite pentru apărarea populației acelei așezări de formațiuni militare mai mici, nu de oști cotropitoare dezlănțuite care ar fi putut pune în pericol regatul ungar. Dar asta e o altă discuție. Cert este că sașii, sub înalta protecție a regelui maghiar, apoi a împăratului Austriei și apoi a lui Adolf Hitler au dus-o foarte bine pe pământurile transilvane timp de opt secole. De cele mai multe ori, când cineva o duce bine, altcineva o duce prost. În cazul Transilvaniei prost au dus-o românii, împinși spre zonele austere de munte unde aceeași pâine pe care sașii o câștigau ușor, românii o câștigau greu.

În mijlocul cetății țărănești se află întotdeauna o biserică. Bisericele săsești sunt fie romanice fie gotice. După stil poți să-ți dai seama cât de veche e comunitatea respectivă. Sașii nu au avut niciodată veleități artistice remarcabile. În timp ce în celălalt capăt al Europei piatra catedralelor se metamorfoza în dantele și broderii flamboiarde aidoma aripilor îngerești, construcțiile sașilor erau greoaie, lipsite de rafinament și imaginație dar trainice și funcționale. Faptul că astăzi igrasia le ajunge la streășină nu înseamnă că au fost făcute de mântuială, nu le putem spune „lucru slab”, cum ar zice un sas ci mai degrabă ca un dat al istoriei acestor oameni, al migrației inverse a foștilor coloniști odată cu prăbușirea cu mult zgomot a comunismului. Sașii au decis să părăsească aceste locuri. După război nimeni nu i-a mai protejat. Adică s-au întors de unde au plecat. Acum în bisericile sașilor nu mai are cine să asiste la liturghie. De aceea, mai ales vara, ușile vechi, joase, pe alocuri putrezite se deschid în așteptarea turiștilor, a curioșilor gură-cască, a ziariștilor și a investitorilor care se tot întreabă cum ar putea să valorifice tot acest inventar.

Marcel a vizitat de nenumărate ori bisericile fortificate săsești. Privite în ansamblu, aceste construcții, poate unice în lume pentru că și condiția celor care le-au zămislit era cu totul particulară, încet-încet se încovoie sub povara timpului, a dispariției proprietarilor lor de fapt, a incertitudinii. Căci nu se știe cine și de ce ar trebui să le restaureze și să le întrețină. Și nici cu ce bani.

Comunitățile săsești au reprezentat o lume aparte în mozaicul de etnii ardelenesti. Privind zidurile fortificațiilor, bisericile, casele aflate în imediata apropiere, încerci să înțelegi. Sunt mărturiile unei civilizații dispărute. O relaționare directă cu reprezentanții etniilor e mult mai anevoioasă decât pare la prima vedere. Fiecare vrea să-și păstreze identitatea, să nu se amestece cu alte etnii, să nu-și prejudicieze în nici un fel tradițiile și obiceiurile. Soluția ideală e să stai izolat, să comunici cât mai puțin. Exact ca în timpurile pandemiei. Și asta s-a și întâmplat.

Intrând în curtea cetății țărănești fortificate, de fiecare dată Marcel a fost întâmpinat de o săsoaică bătrână legând greu o conversație în românește. După ce îi lua banii și îi rupea un bilet îi prezenta succint obiectivele de vizitat. În interiorul cetății, în afara bisericii mai sunt încăperi pentru păstrarea alimentelor comunității, un arsenal și câteva magazii și ateliere necesare supraviețuirii în timpul unui eventual asediu. În unele cetăți mai exista o pușcărie și o așa numită cameră a împăcării.

Camera împăcării, dispusă de obicei într-unul din turnurile fortificației i s-a părut lui Marcel o idee foarte năstrușnică. Iar acum, stând izolat în casă împreună cu Magda, într-o relație cât se poate de tensionată, frizând cu divorțul, nu se putea să nu-și aducă aminte de această ciudată invenție săsească. Atunci când într-un cuplu de sași lucrurile nu mai mergeau bine și oamenii hotărau să se despartă, ei se prezentau în fața judei. Întrucât

comunitățile săsești la un moment dat au îmbrățișat protestantismul, un divorț ar fi fost posibil, de drept. Doar că, în conformitate cu cutumele obștii, înainte de pronunțarea divorțului, cuplul era încuiat într-o încăpere. În camera împăcării exista un singur pat, o masă, un scaun, un blid și o lingură pe care cei doi trebuiau să le folosească împreună. După unii, cuplul trebuia să petreacă în camera împăcării trei zile și trei nopți. După alții două săptămâni. Cert este că numărul divorțurilor a fost extrem de redus de-a lungul aplicării acestei metode de mediere care a funcționat până pe la jumătatea veacului al nouăsprezecelea. Majoritatea cuplurilor se împăcau urmare a acestei experiențe și renunțau la despărțire. În unele comunități nu s-au înregistrat divorțuri deloc.

- Ce-o rapsodie superbă! exclamă Marcel intrând în sufragerie și apoi îndreptându-se spre ușa bucătăriei. Magda ridică ochii din partituri și pufnește în râs.

- Cum poți totuși să-ți bați joc de orice nu poți pricepe? Muzica clasică e altceva decât să bați mingea pe teren. Ciorap-sodie. Îmi imaginez ce arome emanați voi când vă descălțați după fotbal. Asta îmi inspiri. O adevărată rapsodie de putori. Ca la dihuri. Oameni în toată firea. Niște infantili.

- Distinsă doamnă, trebuie să recunosc faptul că nu am beneficiat de o educație atât de aleasă precum cea de care ai beneficiat dumneata. Deși, sunt convins că toți așa zișii iubitori de muzică simfonică formați o conjurație

diabolică și snoabă. V-ați înțeles între voi. Și compozitorii și muzicanții și publicul. Și dirijorii. Sunt sigur că în singurătate toți ascultă manele sau rochenrol și se uită la fotbal la televizor. Nimeni nu poate să asculte cu plăcere scârțâielile alea. Nu am nici cea mai mică îndoială.

- Nu vreau să mai aud asemenea tâmpenii. Ești pierdut iremediabil. Nu-ți vei putea niciodată depăși statutul de microbist și jucător de miuță.

- Și de tenis. Era să mă apuc și de golf. Poate așa m-aș fi apropiat de condiția ta de aristocrată. Golful nu necesită nici condiție fizică nici performanțe intelectuale deosebite.

- Ți se potrivește perfect.

- Necesită eventual niște bani. Și sunt convins că mulți jucători de golf pozează și în melomani, se duc la concerte simfonice. Să tragă un pui de somn. Marcel deschide ușa bucătăriei și vrea să intre.

- Am gătit ciorbă de fasole cu tarhon. Tu poți să-ți pui și smântână. Și tocană de cartofi cu legume. Te rog să nu mai încerci să gătești, să fim siguri că nu dai foc la casă. Măcar cât suntem obligați să stăm împreună. După aceea poți să faci ce vrei.

După masă Marcel s-a așezat în fotoliul din sufragerie. Cafeaua a făcut-o în expresor. Nu se poate greși nimic pentru că și cafeaua, și apa și timpul se dozează automat. O ceașcă a așezat-o pe capacul pianului. Cealaltă și-a pus-o pe genunchi.

- Foarte bună ciorba. Totdeauna ai gătit foarte gustos. Ai talent și imaginație, recunosc.

Magda s-a întors pe scaunul rotativ al pianului. A luat ceșcuța de cafea. Are degete frumoase, subțiri și delicate.

- Ai pus zahăr?

- Puțin. Ca de obicei.

Magda se ridică și se mută pe canapea. A slăbit, dar nu prea mult. Din cauza postului probabil. Chiar și stând în casă se îmbracă cu mult gust, asortat. Poartă și un șirag de perle. Știe că nu va veni nimeni la ei dar îi place să arate bine. Nici nu-ți vine să crezi că știe să gătească ciorbe și tocane. Și multe altele. Acum doar pentru ei doi. E o femeie frumoasă. A reușit să păcălească anii. Sau are o înțelegere secretă cu timpul? Aroma de cafea se amestecă cu cea de parfum, discretă și ușoară, de primăvară. Suntem abia la începutul carantinei. Cine știe cât va mai dura?

Recenzie pentru un roman numit „Kaka”

Protagonista romanului este o fată de 19 ani care își spune Uu-chan. Ea trăiește o viață intensă, în care o iubește și o detestă teribil pe Kaka, mama ei. Kaka este atât de vulnerabilă din cauza divorțului, încât emoția ei tremură uneori prin cascade de lacrimi, iar alteori cu furia unui incendiu. Influențat de ea, starea lui Uu-chan se înrăutățește treptat.

Cititorii ar trebui să fie surprinși că japoneza din această poveste este destul de ciudată. Este diferită de cea obișnuită. De exemplu;

„haha” („mamă”) → „kaka”

„akai” („roșiu”) → „akakoi”

„yawarakai” („tandru”) → „yawakoi”

„sonotoki” („în acest timp”) → „soinotoki”

Folosind o japoneză bizară în mod voit, Uu-chan vorbește despre sufletul ei extrem de tulburat.

Există mulți scriitori în Japonia care folosesc dialecte. Spre exemplu, Chisako Wakatake (若竹千佐子) în „Ora ora de hitori igumo” („Voi muri singur, dar”), Kawakami Mieko (川上未映子) cu „Chichi to ran” („Lapte și ou”, care ar fi cel mai asemănător roman cu „Kaka”). Dar narațiunea acestei scriitoare, Rin Usami (宇佐美りん), este extrem de proaspătă și puternică. Ca un potop irizant, ferocitatea ei se îngheșuie și în creierul cititorilor.

Un alt trend japonez este că scriitorii descriu lumea individuală, minusculă și uriașă în același timp, prin intermediul propriul lor corp, precum Junko Takase (高瀬隼子, „Inu no katachi wo shiteiru mono” / „Lucru modelat ca un câine”) și Masaya Chiba (千葉雅也, „Deadline” / „Termen limită”), etc. „Kaka” este în fruntea acestui trend. La începutul romanului, Usami scrie o amintire despre perioada menstruală și epilare, înțesată de descrieri și metafore bogate (o picătură de sânge ca un peștișor auriu) contribuind la formarea unui cadru viu.

Iar Uu-chan continuă să vorbească despre lucruri diferite. Kaka, care este extrem de nesigură, toto („tatăl”), care-și abandonează familia, Horo, care este un câine castrat și Uu-chan însăși. Ea este rouninsei (浪人生, student care pică examenul de admitere în facultate), îi

place taishuu engeki (大衆演劇, gen de teatru popular, mai ales ușor) și Twitter este un spațiu unde se simte ușurată, doar pentru ea.

Ce se observă în această narațiune este suferința de a fi femeie. Ea continuă să fie legată de bărbați, a fi femeie însemnând să rămână însărcinată și să nască. Uu-chan suferă din pricina acestei realități - nu înțelege această umilință, această tristețe de a se naște femeie. Îi poți auzi strigătul în propriile cuvinte.

Și SNS, la fel ca Twitter, este un spațiu utopic pentru atât de multe femei. Păstrând o distanță nuanțată, femeile vorbesc despre viața lor cotidiană și dorințele lor mărunte, și uneori despre lucruri neînsemnate cu prietenele lor. Important în această utopie este nuanțarea călduroasă și liniștea constantă, cât echilibrul nu este distrus. Aici nu există discriminare sexuală sau animozitate, doar o pace imensă.

Între timp, Kaka va suferi o operație de extirpare a uterului. Uu-chan, fiind cuprinsă de o emoție puternică pentru ea, decide să facă un pelerinaj la Kumano, pentru a-și redobândi „încrederea” în Kaka.

În acest cadru, erupe o dorință crudă pentru sexualitate. Când vede statuia lui Buddha, ea își dorește să devină bărbat și să ejaculeze în statuie. În același timp, speră să rămână însărcinată cu Kaka și să o aducă pe lume. Călătoria lui Uu-chan, prinsă între cele două sexe, este atât de importantă, încât cititorii nu pot decât să fie copleșiți. Adaug doar că acest falus pe care și-l dorește Uu-chan simbolizează viața.

Rin Usami are doar 20 de ani acum și este, așadar, una dintre cele mai tinere scriitoare din lumea literară a Japoniei. Uu-chan ar putea reflecta propria ei realitate. Iar eu nu pot decât să mă bucur că un asemenea talent literar a luat naștere.

かっ かっ

宇佐見りん

河出書房新社